

**Kuusikko-
työryhmä**

Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012

Anssi Vartiainen
Kuusikko-työryhmän
julkaisusarja 5/2013

Kuusikko-työskentelyn historia ja periaatteet

Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä Kuusikkoon kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu. Kuusikko-työryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveystoimen palveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmäärästä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuusikko-työn historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat mukaan kaikkiin vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuusikko syntyi, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Ensimmäiset tiedot Oulusta saatiin vuodelle 2002. Ajan myötä Kuusikko-vertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmäärästä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuusikko-työryhmien sihteerit koaavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuusikon lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveystoimen palveluista tuotetaan monilla taholla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystoimen ja hyvinvoinnin laitoksessa (THL:ssä) sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuun.

Vuonna 2013 toimii seitsemän Kuusikko-työryhmää, jotka ovat lasten päivähoidon, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, päihdehuollon, kehitysvammahuollon, vammaispalvelujen sekä vanhustalouden ryhmät. Jokainen ryhmä tuottaa vuoden aikana yhden raportin.

**Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset
palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012**

Kuusikko-työryhmä
Vammaispalvelut
Anssi Vartiainen
20.6.2013

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Anssi Vartiainen
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2013
Helsinki

Tekijät		
Kuusikko-työryhmän vammaispalvelujen asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Anssi Vartiainen		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut.	6/2013	25 s. + 36 s. liitteitä
Sarjanimike		Osanumero
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		5/2013
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Kuusikon vammaispalvelujen raportissa tarkastellaan vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia. Tietoja kootaan lisäksi sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaisista kuljetuspalveluista sekä palvelulinjoista. Mukana ovat seuraavat palvelut: kuljetuspalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet, palveluasuminen, vaikeavammaisten päivätoiminta sekä henkilökohtainen apu. Subjektiiivisia palveluja tarkastellaan laajimmin. Määrärahasidonnaisista palveluista ilmoitetaan vain kokonaiskustannukset. Raportissa esitetään lisäksi vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien määrät. Raporttitekstissä kunnat kuvaavat palvelusuunnitelmien tekemisen käytäntöjä sekä henkilökohtaisen avun ja kuljetuspalvelujen toteuttamista. Vuoden 2012 tietojen lisäksi esitetään aikasarjoja vuosilta 2008–2012. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta parannetaan korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2012 arvoon.</p> <p>Vuonna 2012 vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 35 840. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 1,9 prosenttia. Kuusikko-kuntien väestöstä 2,2 prosenttia oli oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tai tukitoimiin. Palvelujen piirissä olevien osuus väestöstä kasvoi 0,5 prosenttia vuodesta 2011. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 152,4 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuoteen oli vuoden 2012 rahan arvossa 7,8 prosenttia. Vuonna 2012 vammaispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin 95 euroa Kuusikko-kuntien asukasta kohti ja 4 251 euroa vammaispalvelujen asiakasta kohti.</p> <p>Asiakasmäärät ja kustannukset olivat suurimmat vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuspalveluissa. Vuonna 2012 kuljetuspalvelujen käyttäjiä oli 23 883 ja kokonaisnettokustannukset olivat 51,8 miljoonaa euroa. Kustannuksiltaan toiseksi suurimmaksi palveluksi nousi henkilökohtainen apu, jota käytti 3 986 asiakasta, mikä on 22,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Samalla kustannukset nousivat 21,1 prosenttia ollen noin 46,0 miljoonaa euroa. Kolmas keskeinen palvelumuoto oli palveluasuminen, jonka asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 2,9 prosenttia. 902 palveluasujasta koituneet kustannukset olivat vuonna 2012 noin 44,3 miljoonaa euroa, mikä on 7,5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Yhdessä nämä kolme palvelumuotoa muodostivat noin 93,3 prosenttia kaikista vammaispalvelujen kustannuksista.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kustannukset, kuntavertailu, vammaispalvelut, vammaiset		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 7	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET.....	3
2.1	Palvelujen ja kustannusten kokonaisuus vuosina 2008–2012	3
2.2	Palvelusuunnitelmat vuonna 2012	7
2.2.1	Palvelusuunnitelmia koskeva lainsäädäntö	7
2.2.2	Palvelusuunnitelmien määrä ja yleiset periaatteet.....	7
2.2.3	Palvelusuunnitelmien laatiminen kunnittain	7
2.3	Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut vuonna 2012.....	10
2.3.1	Kuljetuspalvelujen kustannukset ja asiakkaat.....	10
2.3.2	Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain	11
2.4	Henkilökohtainen apu vuonna 2012.....	15
2.4.1	Henkilökohtaista apua koskeva lainsäädäntö	15
2.4.2	Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat	15
2.4.3	Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain	16
2.5	Vaikeavammaisten palveluasuminen vuonna 2012	20
2.5.1	Lainsäädäntö ja palveluasumisen määrittely Kuusikossa	20
2.5.2	Palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset.....	21
2.5.3	Yksittäiseen asuntoon annettava palveluasuminen kunnittain	21
3	YHTEENVETO	24
4	LÄHTEET	25
	LIITTEET	26

TAULUKOT

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneet ja jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2012 Kuusikossa	3
Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin vuonna 2012, %	3
Taulukko 3. VpL:n mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 Kuusikossa	3
Taulukko 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 palveluittain Kuusikossa	4
Taulukko 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 Kuusikossa vuoden 2012 rahan arvossa	4
Taulukko 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 palveluittain Kuusikossa vuoden 2012 rahan arvossa	5
Taulukko 7. Asiakaskohtaiset kustannukset palveluittain vuonna 2012 Kuusikossa	6
Taulukko 8. Vuosina 2010–2012 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrä Kuusikossa	7
Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2012 käyttäneet sekä käyttäjämäärien muutos 2011–2012	10
Taulukko 10. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisten matkojen määrät vuonna 2012 sekä matkamäärien muutos 2011–2012	11
Taulukko 11. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2012 sekä muutos 2011–2012 vuoden 2012 rahan arvossa	11
Taulukko 12. ShL-tulorajat yhden ja kahden henkilön talouden osalta, € / kk (brutto)	11
Taulukko 13. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2012 sekä muutos 2011–2012 vuoden 2012 rahan arvossa	16
Taulukko 14. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat Kuusikossa vuonna 2012	16
Taulukko 15. Palveluasumisen asumisyksikköjen asiakasmäärä, lyhytaikaisten asiakkaiden määrä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2012 sekä muutos 2011–2012 vuoden 2012 rahan arvossa	21
Taulukko 16. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen ikäryhmittäin	21

KUVIOT

Kuvio 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain Kuusikossa vuonna 2012	5
Kuvio 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset asiakasta kohti Kuusikossa vuosina 2008, 2011 ja 2012	6

LIITE 5

Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista väestöä kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa	49
Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa	49
Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain Kuusikossa vuonna 2012	50
Kuvio 4. VpL:n palvelujen ja tukitoimien asiakkaiden osuus kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2002–2012	50
Kuvio 5. VpL:n palvelujen ja tukitoimien kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2002–2012	51

Kuvio 6. VpL:n mukaiset myönteiset päätökset ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2012 (Vantaan ja Tampereen tiedot puuttuvat)	51
Kuvio 7. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus asiakkaista vuonna 2012	52
Kuvio 8. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2012 (Oulun osalta päätösten määrä)	52
Kuvio 9. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2012	53
Kuvio 10. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2008–2012 (Oulun osalta päätösten määrä 2011–2012)	53
Kuvio 11. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2012	54
Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2012	54
Kuvio 13. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2012 (Tampereen tiedot puuttuvat)	55
Kuvio 14. VpL:n mukaisten palvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa	55
Kuvio 15. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa	56
Kuvio 16. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa	56
Kuvio 17. VpL:n mukaisen päivätoiminnan vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa	57
Kuvio 18. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa	57
Kuvio 19. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa	58
Kuvio 20. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa	58

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan vammaisille henkilöille tarkoitettuja palveluja keskittyen niihin, joista on säädetty laissa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987). Lakiin viitataan jatkossa vammaispalvelulakina (VpL). Vammaispalveluja on vertailtu Viisikko-kaupunkien kesken vuodesta 1998 lähtien. Oulu liittyi mukaan vuoden 2005 vertailuihin.

Raportissa tarkastellaan kaikkia keskeisimpiä vammaispalvelulaissa määriteltyjä palveluja ja tukitoimia. Painopisteinä ovat lain mukaiset kuljetuspalvelut, palvelusuunnitelmat ja henkilökohtainen apu. Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan myös sosiaalihuoltolain (ShL, 710/1982) mukaisia kuljetuspalveluja sekä palvelulinjatoimintaa, sillä kyseiset palvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöön. Tietoja raportoidaan palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Kustannustietojen ajallista vertailukelpoisuutta on parannettu esittämällä aikasarjoissa alkuperäisten tietojen lisäksi vuoden 2012 rahan arvoon indeksikertoimella korotetut eli deflatoidut kustannukset.

Palvelusuunnitelmat ja henkilökohtainen apu ovat vuoden 2012 osalta edelleen ajankohtaisia tarkastelukohteita vammaispalvelulain 1.9.2009 voimaantulleiden muutosten vuoksi. Vammaispalvelulaki myös määriteltiin ensisijaiseksi laiksi suhteessa lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977). Lakiuudistuksen myötä palvelusuunnitelman laatimisen tärkeys korostui. Lisäksi palvelutarpeen selvittämisen aloittamiselle asetettiin seitsemän arkipäivän määräaika. Päätös palvelusta tai tukitoimesta on annettava kolmen kuukauden sisällä hakemuksen esittämisestä. Lisäksi vuonna 2009 henkilökohtainen apu tuli kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin, sen kriteerejä täsmennettiin ja palvelun sisältö määriteltiin uudelleen. Vuoden 2011 alusta henkilökohtaista apua myönnetään vammaispalveluissa kodin ulkopuoliseen avustamiseen vähintään 30 tuntia kuukaudessa, kun tuntimäärä oli tätä ennen kymmenen tuntia kuukaudessa.

Kunnittain tarkasteltuna ajankohtaisia asioita oli vuoden 2012 aikana:

Helsingissä lyhytaikaishoidon kilpailutus sekä henkilökohtaisen avun käytön huomattava lisääntyminen. Henkilökohtaista apua käytettiin kasvavassa määrin myös palvelusetelin turvin.

Espoossa yhdistettiin kahdessa paikassa järjestetty palveluasuminen yhteen paikkaan, Kilon valmistuneeseen kerrostaloon. Samalla saatiin lisää asuntoja, ja uutena toimintana käynnistettiin asumisvalmennus. Asunnonmuutostöiden työprosessi selkeytettiin Espoo Kiinteistöpalvelut -liikelaitoksen kanssa, ja heidän kilpailuttamiaan palveluntuottajia voidaan käyttää asunnon muutostöiden toteutuksessa. Asumispalvelun ja päivätoiminnan ostopalvelujen seuranta siirrettiin vuoden alussa Terveys-Efficaan.

Vantaalla vuosi 2012 oli vammaispoliittisen ohjelman tekemisen ja asiakaslähtöisen toiminnan aikaisempaa suunnitelmallisemmän toteuttamisen vuosi. Kuljetuspalvelun ja henkilökohtaisen avun myöntämisen perusteet haastoivat taloudellisesti ja haasteeseen vastattiin päätösten linjauksia tarkentamalla.

Turussa toteutettiin vuoden 2012 aikana vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kilpailutus. Kuljetuspalvelujen puitesopimukset astuivat voimaan 1.10.2012. Kilpailutuksen myötä invataksipalveluiden järjestäminen muuttui huomattavasti, kun invataksin tilaaminen keskitettiin eikä suoraan autosta tilaaminen ollut enää mahdollis-

ta. Turussa ensimmäistä kertaa kilpailutetun palveluasumisen puitesopimukset astuivat voimaan 1.1.2012. Kilpailutuksen myötä kustannukset nousivat jonkin verran.

Tampere kilpailutti vuoden 2012 aikana henkilökohtaisen avun ostopalvelun sekä lyhytaikaisen avustajapalvelun.

Oulussa on syntynyt uusi organisaatio, johon on keskitetty vammaisten, kehitysvammaisten, mielenterveyskuntoutujien ja ikäihmisten palveluohjaus. Henkilökohtaisen budjetoinnin ja palvelusetelien kehittämistyö on meneillään myös Oulussa.

Vammaispalvelujen raportin sisältö noudattelee vuoden 2011 raportin sisältöä. Vuosien 2009–2011 aikana voimaan tulleiden lakimuutosten seurausten tarkastelua jatketaan palvelusuunnitelmia ja henkilökohtaista apua tarkastellen. Kuljetuspalvelut nostetaan esiin, koska kuljetuspalvelut ovat edelleen sekä asiakasmääriltään että kustannuksiltaan suurin vammaispalvelu. Raporttitekstiin on myös nostettu vaikeavammaisten palveluasuminen, johon liittyen tarkastellaan uutena asiana yksittäisiin asuntoihin annettavaa palveluasumista.

2 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET

2.1 Palvelujen ja kustannusten kokonaisuus vuosina 2008–2012

Myönteisen VpL-palvelupäätöksen saaneita henkilöitä oli 35 840 Kuusikko-tasolla vuonna 2012 (Taulukko 1). Ikäryhmistä suurin oli 65 vuotta täyttäneet, jotka muodostivat noin kaksi kolmasosaa kaikista myönteisen VpL-palvelupäätöksen saaneista.

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneet ja jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2012 Kuusikossa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	3,6	11,1	4,0	3,7	4,7	3,7	4,7
18–64-vuotiaat asiakkaat	30,3	42,1	32,8	26,8	26,0	32,9	30,9
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	66,1	46,9	63,3	69,5	69,3	63,5	64,4
Yht., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Yht., N	12 455	3 994	4 963	4 310	7 081	3 037	35 840

Myönteisen VpL-päätösten määrä väestöön suhteutettuna vaihtelee Espoon 1,6 prosentista Tampereen 3,3 prosenttiin (Taulukko 2). Myönteisten VpL-päätösten määrä on suurin 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä vastaavanikäiseen väestöön suhteutettuna. Kuusikon tasolla hieman alle joka kymmenennelle 65 vuotta täyttäneelle on annettu myönteinen VpL-päätös ja prosenttiosuus vaihtelee Espoon 5,8 ja Vantaan 11,4 prosentin välillä vastaavanikäisestä väestöstä.

Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin vuonna 2012, %

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	0,5	0,7	0,4	0,6	0,9	0,4	0,6
18–64-vuotiaat asiakkaat	0,9	1,0	1,2	1,0	1,3	1,0	1,0
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	8,6	5,8	11,4	8,7	13,0	9,7	9,3
Koko väestö yht., %	2,1	1,6	2,4	2,4	3,3	2,1	2,2
Yht., N	12 455	3 994	4 963	4 310	7 081	3 037	35 840

Ikääntyneen väestön määrän kasvu on nostanut myös myönteisten VpL-päätösten määrää (Taulukko 3). Vuosien 2008–2012 välillä myönteisen päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä kasvoi 1 451 henkilöllä Kuusikon tasolla. Määrä kasvoi edellisvuodesta 668 henkilöllä, mikä on 1,9 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Taulukko 3. VpL:n mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 Kuusikossa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaita yhteensä 2008	11 345	3 888	4 624	4 835	7 130	2 567	34 389
Asiakkaita yhteensä 2011	12 017	3 996	4 745	4 562	7 035	2 817	35 172
Asiakkaita yhteensä 2012	12 455	3 994	4 963	4 310	7 081	3 037	35 840
Muutos 2011–2012, %	3,6	-0,1	4,6	-5,5	0,7	7,8	1,9
Muutos 2008–2012, %	9,8	2,7	7,3	-10,9	-0,7	18,3	4,2

VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakasmäärä on kasvanut 4,2 prosenttia vuosien 2008–2012 aikana (Taulukko 4). Nopeimmin kasvaneita palveluja ovat olleet henkilökohtainen apu, vaikeavammaisten päivätoiminta ja palveluasuminen. Vaikeavammaisten

päivätoiminta ja henkilökohtainen apu ovat kasvaneet merkittävästi vuosien 2007 ja 2009 lainmuutosten myötä. Lainmuutokset ovat taanneet vammaisille henkilöille subjektiivisen oikeuden kyseisiin palveluihin.

Taulukko 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 palveluittain Kuusikossa

Palvelut ja tukitoimet	Muutos, %				
	2008	2011	2012	2008–12	2011–12
Kuljetuspalvelut	27 320	24 018 *	23 883 *	-12,6	-0,6
Palveluasuminen	684	877	902	31,9	2,9
Vaikeavammaisten päivätoiminta	365	442	511	40,0	15,6
Henkilökohtainen apu**	1 604	3 257	3 986	148,5	22,4
Asunnon muutostyöt***	1 502	1 498	1 597	6,3	6,6
Asunnon välineet ja laitteet**	1 438	1 633	1 600	11,3	-2,0
Asiakkaita yht. (N)	34 389	35 172 *	35 840 *	4,2	1,9

* = Oulun osalta kuljetuspalvelujen lukuun sisältyy vuosien 2011 ja 2012 osalta päätösten määrä, ei asiakasmäärä. Muutos nostaa kokonaisasiakasmäärää noin 500:llä.

** = Päätösten määrä

VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset olivat Kuusikko-tasolla noin 152 miljoonaa euroa vuonna 2012 (Taulukko 5). Samalla Kuusikon deflatoidut kustannukset ovat nousseet vuosien 2008–2012 välisenä aikana 23,7 prosenttia. Kustannukset ovat nousseet vastaavalla aikavälillä eniten Oulussa (55,7 %) ja Helsingissä (31,2 %). Henkilökohtaisen avun kustannusten kehitys on ollut vastaavankaltaista myös muissa kunnissa paitsi Vantaalla. Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset kasvoivat Oulussa 3,5 miljoonaa euroa vuodesta 2008.

Taulukko 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 Kuusikossa vuoden 2012 rahan arvossa

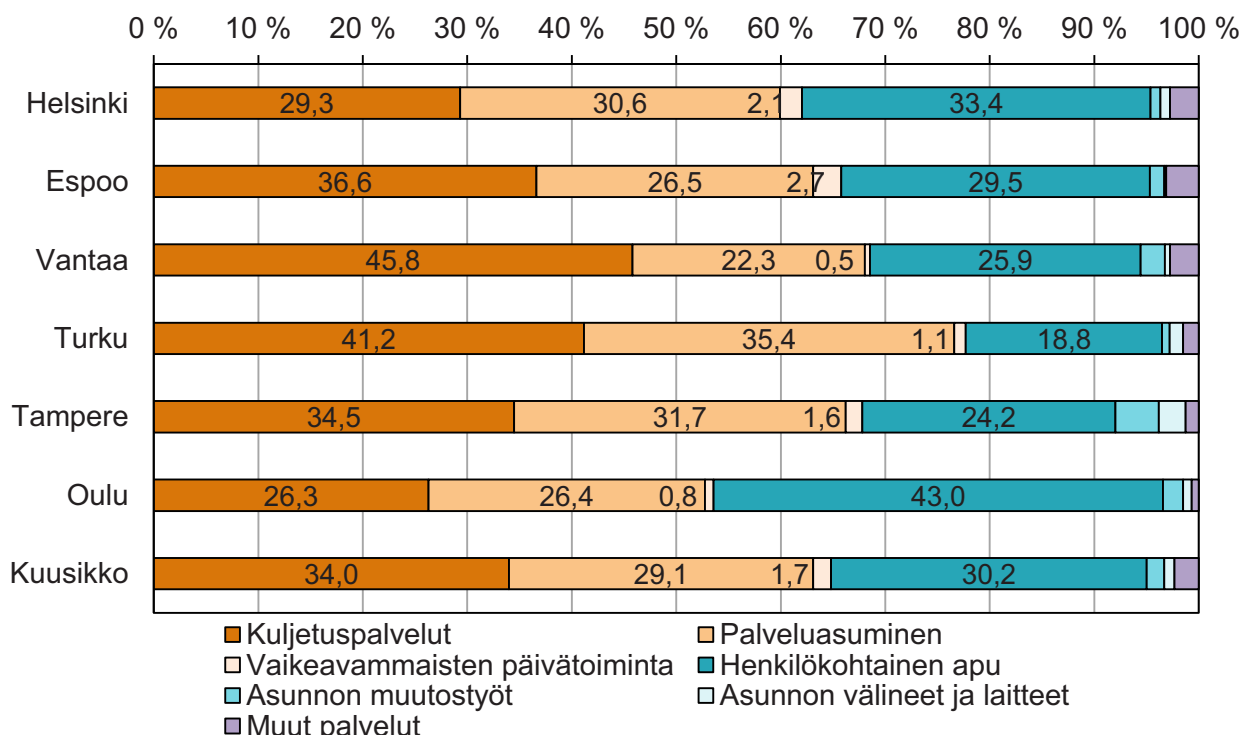
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2008	48,26	19,07	18,39	11,06	17,72	8,61	123,12
Kustannukset yhteensä 2011	59,04	21,23	19,10	12,48	17,91	11,50	141,26
Kustannukset yhteensä 2012	63,29	22,79	19,69	13,14	20,04	13,40	152,35
Muutos 2011–2012, %	7,2	7,3	3,1	5,3	11,9	16,5	7,8
Muutos 2008–2012, %	31,2	19,5	7,1	18,8	13,1	55,7	23,7

Kustannukset ovat nousseet eniten nopeimmin kasvaneissa palveluissa (Taulukko 6). Henkilökohtaisen avun asiakasmäärien nopea kasvu on nostanut kustannukset jo palveluasumisen kustannusten ohi. Henkilökohtaisen avun kustannukset ovat lähes kaksinkertaistuneet viimeisen viiden vuoden aikana. Kuljetuspalvelukustannukset muodostavat noin kolmasosan kaikista kustannuksista, mutta kuljetuspalvelujen suhteellinen osuus kokonaiskustannuksista on laskenut 6,3 prosenttiyksikköä vuosien 2008–2012 välillä.

Taulukko 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset ja muutos vuosina 2008, 2011 ja 2012 palveluittain Kuusikossa vuoden 2012 rahan arvossa

Palvelut ja tukitoimet	2008	2011	2012	Muutos, %	
				2008–12	2011–12
Kuljetuspalvelut	49,75	52,07	51,76	4,0	-0,6
Palveluasuminen	32,88	41,27	44,35	34,9	7,5
Vaikeavammaisten päivätoiminta	1,59	2,60	2,61	64,3	0,4
Henkilökohtainen apu	23,37	38,02	46,03	97,0	21,1
Asunnon muutostyöt	3,43	2,63	2,55	-25,7	-3,3
Asunnon välineet ja laitteet	1,45	1,41	1,52	4,8	8,0
Muut kustannukset	2,91	3,26	3,53	21,1	8,2
Kustannukset yht. (€)	123,12	141,26	152,35	23,7	7,8

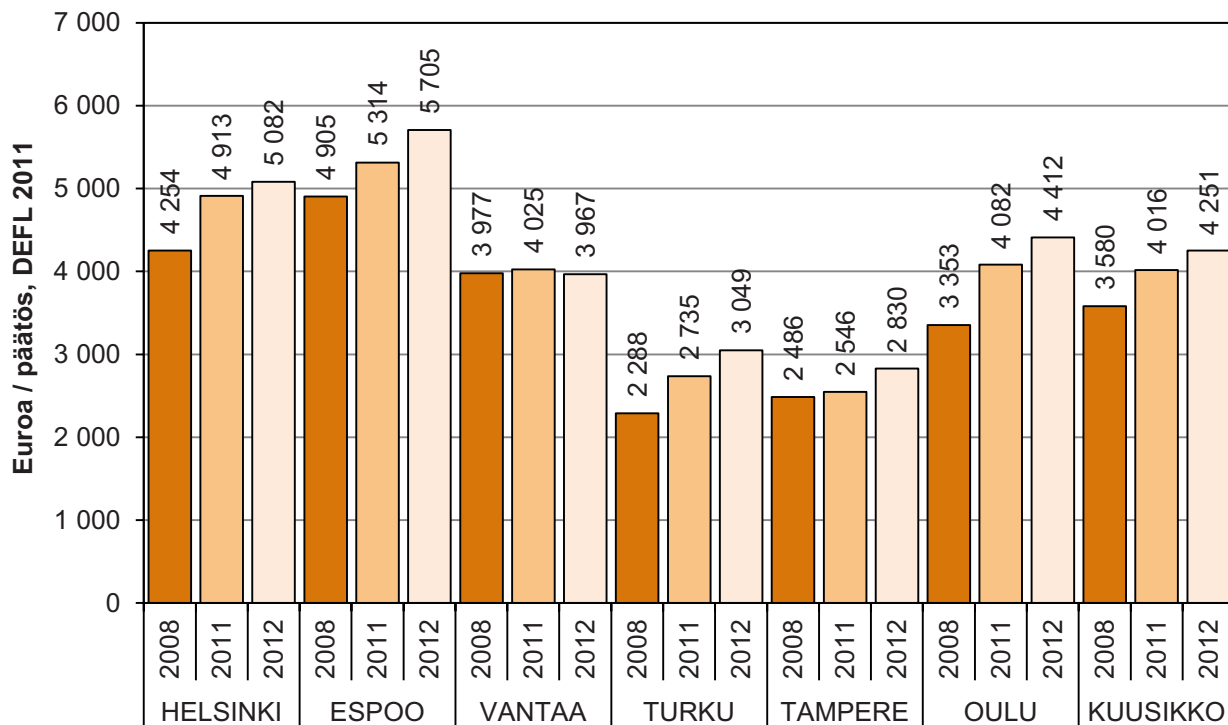
Kuviosta 1 näkyy selvästi, miten vammaispalvelujen kustannukset kietoutuvat kolmen keskeisimmän palvelumuodon ympärille. Kuljetuspalvelut muodostavat suurimmassa osassa kaupungeista suhteellisesti suurimman osuuden kustannuksista. Kustannusrakenteeltaan tässä suhteessa poikkeavia kaupunkeja ovat Helsinki ja Oulu. Helsingissä kaikki kolme käytetyintä palvelua muodostavat lähes yhtä suuren osuuden kokonaiskustannuksista. Oulussa sen sijaan korostuu erityisesti henkilökohtainen apu, jonka kustannukset muodostavat 43 prosenttia kokonaiskustannuksista. Pitkän aikavälin 2002–2012 tarkastelu (Liite 5, kuviot 4 ja 5) osoittaa, miten kuljetuspalvelujen osuus on vuosien varrella vähentynyt ja vastaavasti palveluasumisen ja henkilökohtaisen avun suhteellinen määrä ja kustannukset ovat kasvaneet.

Kuvin 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain Kuusikossa vuonna 2012

Vuonna 2012 kustannukset VpL-päätöksen saanutta kohden vaihtelivat Tampereen 2 830 eurosta Espoon 5 705 euroon (Kuvin 2). Deflatoidut kustannukset ovat nousseet vuosien 2008–2012 aikana Kuusikko-tasolla 18,3 prosenttia, mikä on noin 654 euroa asiakasta

kohden. Kuusikosta erottuvat matalilla luvuillaan erityisesti Turku ja Tampere. Turun osalta selitys liittyy kuljetuspalvelujen palvelurakenteen muutokseen ja palvelujen järjestämistapaan erityisesti henkilökohtaisen avun kohdalla. Tampereen osalta selitystä kuntien välisistä eroista voidaan hakea esimerkiksi myönteisten päätösten määrästä verrattuna palvelujen todelliseen käyttöön. Espoossa ne asiakkaat, jotka ovat saaneet myönteisen päätöksen vammaispalveluista, käyttävät palveluja paljon. Tämä nostaa Espoon yksikkökustannuksia suhteessa muihin kuntiin.

Kuvio 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset asiakasta kohti Kuusikossa vuosina 2008, 2011 ja 2012

Asukasta kohden jyvitettyt kustannukset vaihtelevat kuntien ja eri palvelujen välillä melkoisesti (Taulukko 7). Palveluasumisen kustannukset ovat asiakasta kohden korkeimmat ja vaihtelevat Oulun 38 103 eurosta Espoon 57 460 euroon. Turku tuottaa henkilökohtaisen avun edullisimmin, 6 615 euroa asiakasta kohden. Espoossa henkilökohtaisen avun kustannukset ovat 16 252 euroa asiakasta kohden.

Taulukko 7. Asiakaskohtaiset kustannukset palveluittain vuonna 2012 Kuusikossa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kuljetuspalvelut	2 565	3 007	2 482	1 621	1 663	1 283 *	2 167
Palveluasuminen	50 991	57 460	52 172	41 938	49 293	38 103	49 168
Vaikeavammaisten päivätoiminta	6 504	5 318	2 578	4 150	4 200	2 477	5 102
Henkilökohtainen apu*	13 191	16 252	11 094	6 615	8 587	10 060	11 549
Asunnon muutostyöt*	1 495	1 280	2 032	1 047	2 101	1 050	1 594
Asunnon välineet ja laitteet*	888	303	1 033	632	2 074	575	949
Kaikki palvelut, €	5 082	5 705	3 967	3 049	2 830	4 412	4 251

*Nettokustannukset / päätösten määrä

2.2 Palvelusuunnitelmat vuonna 2012

2.2.1 Palvelusuunnitelmia koskeva lainsäädäntö

Palvelusuunnitelma tarkoittaa suunnitelmaa, jossa käydään kokonaisvaltaisesti läpi vammaisen henkilön tarvitsemat palvelut ja tukitoimet, jotka ovat tarpeen jokapäiväisestä elämästä selviytymiseksi (Ahola & Konttinen 2009, 12). Vammaispalvelulaki (1987/380) asettaa lainmukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittämisen aloittamiselle määräajan. Asiakkaan tarpeisiin perustuva palvelusuunnitelma on laadittava ilman aiheetonta viivytystä yhteisymmärryksessä asiakkaan ja tarpeen tullen lähimaisen tai muun edunvalvojan kanssa. Laadittu palvelusuunnitelma on tarkistettava, jos palvelujen tarpeessa tai asiakkaan olosuhteissa tapahtuu muutoksia sekä muutoinkin tarvittaessa. Palvelusuunnitelman tekemistä ja yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista painotettiin vammaispalvelulain muutoksissa vuonna 2009.

2.2.2 Palvelusuunnitelmien määrä ja yleiset periaatteet

Taulukossa 8 on esiteltynä vuosina 2010–2012 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrät Kuusikko-kunnissa. Tehtyjen palvelusuunnitelmien vuosittaiset määrät ovat kasvaneet useimmissa kunnissa viime vuosina.

Taulukko 8. Vuosina 2010–2012 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrä Kuusikossa

Suunnitelmat, N	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2010	552	437	268	235	341	953	2 786
2011	691	1 022	304	267	283	924	3 491
2012	645	1 064	..	333	336	1 321	3 699

Palvelusuunnitelmien laatimisesta on muokkautunut kiinteä ja toiminnallinen osa asiakastyötä ja päätöksentekoa. Palvelusuunnitelmien laatiminen on toimintatapa ja työväline asiakkaan palvelutarpeen arviointiin. Suunnitelman laatiminen lähtee liikkeelle yleensä asiakkaan hakemuksesta, yhteistyötahon yhteydenotosta tai palvelusuunnitelman omaavan asiakkaan palvelutarpeen muutoksesta. Palvelutarpeen kartoitus tapahtuu yleensä aina asiakkaan kanssa kasvokkain, poikkeuksena voi olla esimerkiksi palvelujen piirissä oleva asiakas, jonka palvelusuunnitelmaan tehdään pieni korjaus puhelimitse. Mukana on usein omaisia ja tarvittaessa suunnitelman laadintaan osallistuu kunnan toimesta moniammatillinen tiimi, jos asiakkaan tilanne sitä vaatii. Palvelutarve ja tarpeeseen vastaavat palvelut kirjataan palvelusuunnitelmaan, joka annetaan asiakkaan hyväksyttäväksi. Asiakas voi vielä tässä vaiheessa kommentoida tai tehdä korjauksia suunnitelmaan, jonka jälkeen suunnitelmaa muokataan molempia osapuolia tyydyttäväksi. Lopullisen palvelusuunnitelman valmistuminen riippuu pitkälti asiakkaan kommenttien ja korjausten viemästä ajasta, joten suunnitelman laadinta kestää Kuusikko-kunnissa alle tunnista viikkoihin tai jopa muutama kuukauteen. Suunnitelmaa tarkistetaan asiakkaan tilanteen ja olosuhteiden merkittävästi muuttuessa tai asiakkaan tarkistusta pyytäessä.

2.2.3 Palvelusuunnitelmien laatiminen kunnittain

Kuntien käytännöt vaihtelevat palvelusuunnitelmien laatimisessa eri asiakasryhmille. Useimmat kunnat ilmoittavat tavoitteekseen laatia palvelusuunnitelman kaikille uusille VpL:n mukaisille asiakkaille. Resurssit eivät kuitenkaan mahdollista kaikissa kunnissa palvelusuunnitelmien laatimista kaikille asiakkaille. Tällöin tilapäiseksi neuvonnaksi, ohjaukseksi tai muutoin tarpeettomana palvelusuunnitelman laatimiselle nähdään esimerkiksi

pienimuotoiset asunnonmuutostyöt tai kuljetuspalvelun hakeminen. Palvelusuunnitelma laaditaan kaikissa kunnissa jokaiselle, joka palvelusuunnitelmaa pyytää.

Helsinki

Palvelusuunnitelmia tehdään pääsääntöisesti henkilökohtaisen avun saajille sekä asiakkaille, joilla on runsaasti palveluita ja niille asiakkaille, jotka haluavat palvelusuunnitelman. Palvelusuunnitelmaa ei tehdä välttämättä esimerkiksi pienen, kertaluontoisen asunnon muutostyön takia. Kuljetuspalvelua saaneille asiakkaille, joilla ei ollut muita vammaispuolustajain mukaisia palveluja tai tukitoimia, ei tehty erillistä palvelusuunnitelmaa. Kuljetuspalvelupäätös toimi samalla palvelusuunnitelmana. Palvelusuunnitelmia on tarkastettu asiakkaan sitä pyytäessä tai jos asiakkaan tilanne ja olosuhteet ovat merkittävästi muuttuneet.

Helsingissä suunnitelmia ovat tehneet vammaispuolustajien 14 sosiaalityöntekijää ja kehitysvammahuollon 13 sosiaalityöntekijää sekä ruotsinkielisille asiakkaille kaksi sosiaalityöntekijää. Palvelusuunnitelmien tekeminen painottuu vammaispuolustajien sosiaalityössä, koska kehitysvammahuollon asiakkaiden kohdalla voi erityishuolto-ohjelma sekä asumisen ja työtoiminnan arviointisuunnitelmat riittää asiakkaille suunnitelmiksi. Kaikki palvelusuunnitelmat on 1.9.2009 alkaen tehty asiakastietojärjestelmään.

Espoo

Vuonna 2012 palvelusuunnitelmat on tehty kaikille uusille asiakkaille. Lisäksi suunnitelmat on tehty niille asiakkaille, jotka ovat itse halunneet palvelusuunnitelman tai sen päivityksen, tai joiden päätösten tekeminen edellyttää sitä. Palvelujen piirissä oleville asiakkaille tehdään palvelusuunnitelma silloin, kun heidän palvelutarpeensa arvioidaan uudelleen.

Palvelusuunnitelmia tekivät kaikki vammaispuolustajien sosiaalityöntekijät, joita oli vuoden loppuun mennessä 11. Lisäksi kolme sosiaaliohjaajaa on tehnyt palvelusuunnitelmia mm. kuljetuspalveluasiakkaille. Palvelusuunnitelma kirjataan tietokoneelle kotikäynnin aikana. Kuuma-kunnissa tekemän selvityksen mukaan koko palvelusuunnitelmapiirissä läpiviemiseen menee aikaa arviolta 8 tuntia.

Vantaa

Palvelusuunnitelman laatiminen alkaa asiakkaan yhteydenotosta tai muulla tavoin tulleesta tiedonannosta arvioinnin tarpeellisuudesta. Pääsääntöisesti asiakas tavataan omassa kodissaan. Joissain tilanteissa tapaaminen voidaan toteuttaa toimistolla tai muissa tiloissa. Tapaamisia on yksi tai useampia. Palvelusuunnitelman tekemiseen kuuluu keskimäärin neljä tuntia. Aika sisältää asiakkaan tapaamisen ja suunnitelman kirjoittamisen. Palvelusuunnitelman laatimisen tukena on sovittu käytettäväksi mittareita erityisesti silloin, kun asiakkaan asuinpaikan tiedetään vaihtuvan tai sen vaihtamista ollaan harkitsemassa.

Vantaan vammaispuolustajissa palvelusuunnitelma tehdään kaikille sitä pyytävälle asiakkaalle. Muissa tilanteissa palvelusuunnitelmia tehdään kiireellisyyden ja kokonaisvaltaisen arvioinnin tarpeellisuuden mukaisessa järjestyksessä. Vuonna 2012 suurin osa palvelusuunnitelmista tehtiin henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen asiakkaille ja asiakkaille, joilla oli asumiseen liittyviä muutostarpeita. Tavoitteena on tehdä palvelusuunnitelmat kaikille asiakkaille lukuun ottamatta niitä yhteyttä ottaneita henkilöitä, jotka ovat tarvinneet vain tilapäistä ohjausta ja neuvontaa tai joille palvelusuunnitelman tekeminen on muista syistä ilmeisen tarpeetonta.

Vammaispalvelutoimistossa toteutuva toimeentulotuen käsittely siirtyi vuoden 2012 aikana sosiaalityöntekijöitä pääasiallisesti etuuskäsittelijälle. Tämä mahdollisti sosiaalityöntekijöiden työajan käyttämisen aiempaa enemmän suoraan asiakastyöhön. Valmistuneiden palvelusuunnitelmien määrä jäi kuitenkin vuonna 2012 toivottua pienemmäksi sosiaalityöntekijöiden suuren vaihtuvuuden vuoksi. Työntekijävaihdoista johtuen myöskään tietoa vuoden aikana tehtyjen palvelusuunnitelmien tarkasta määrästä ei ole saatavilla.

Turku

Turussa palvelusuunnitelma on tehty pääsääntöisesti nuorille tai työikäisille asiakkaille, joiden palvelutarve liittyy esim. henkilökohtaiseen apuun tai palveluasumiseen. Palvelusuunnitelma pyritään tekemään asiakkaille, joilla on tarve kahteen tai useampaan vammaispalvelulain mukaiseen palveluun. Palvelusuunnitelma tehdään aina asiakkaan tai omaisen sitä pyytäessä. Edelleenkin palvelusuunnitelmia ei kuitenkaan pystytä tekemään nykyisillä sosiaalityön resursseilla edes kaikille alle 65-vuotiaille asiakkaille. Ikääntyvien kuljetuspalveluasiakkaiden osalta palvelusuunnitelmaa ei ole pystytty tekemään kuin muutamille asiakkaille. Kaikille kehitysvammaisille henkilöille on tehty kuntoutustyöryhmässä kuntoutus- ja palvelusuunnitelmat, jotka eivät ole vammaispalvelujen palvelusuunnitelmien lukumäärissä. Turussa palvelusuunnitelmia tekivät viisi vammaispalvelujen sosiaalityöntekijää kuten vuosina 2010 ja 2011.

Tampere

Palvelusuunnitelmia kirjattiin vuonna 2012 vammaispalvelun asiakkaille 336 kappaletta. Palvelusuunnitelma pyritään tekemään kaikille henkilökohtaista apua, palveluasumista tai päivätoimintaa hakeville sekä sen tekemistä haluaville asiakkaille. Palvelusuunnitelmien lisäksi kirjataan tietojärjestelmään asiakaskertomuksina sosiaalityöntekijän ja asiakkaan pienempimuotoisia tapaamisia esim. oikaisuvaatimusten johdosta, nämä eivät ole mukana tilastossa. Palvelusuunnitelmia tekee vammaispalvelutoimistossa kahdeksan sosiaalityöntekijää.

Oulu

Oulussa tehtiin vuonna 2012 yhteensä 1 321 vammaispalvelupalvelusuunnitelmaa. Oulussa on jo pitkään pyritty tekemään palvelusuunnitelmat kaikille uusille asiakkaille ja tarkistamaan entisten asiakkaiden palvelusuunnitelmat aina tarvittaessa. Tiedot tehdyistä uusista sekä tarkistetuista entisistä palvelusuunnitelmista saadaan Oulussa tietojärjestelmästä kun työntekijä merkitsee tekemänsä tai tarkistamansa palvelusuunnitelman tietojärjestelmään tehtyyn asiakastyöhön. Kuitenkin palvelujen piirissä on vielä jonkin verran entisiä asiakkaita (lähinnä kuljetuspalvelun piirissä), joilla ei ole ainakaan tietojärjestelmään laadittua palvelusuunnitelmaa. Nykyinen tietojärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2005 alusta.

Oulussa palvelusuunnitelmia tekevät kaikki palveluohjausyksikön sosiaalityöntekijät ja palveluohjaajat. Vammaispalvelulain mukaisista palvelusuunnitelmista suurin osa on kuitenkin sosiaalityöntekijöiden tekemiä kuljetuspalvelun palvelusuunnitelmia lukuun ottamatta. Kuljetuspalvelusuunnitelmat ovat sisällöltään vammaispalvelupalvelusuunnitelmia suppeampia. Kokonaisvaltaisen palvelusuunnitelman laatiminen vie paljon aikaa. Tulevaisuudessa jouduttaneen keskittämään myös palvelusuunnitelmien osalta voimavaroja ns. paljon palveluja käyttäviin monipalveluasiakkaisiin.

2.3 Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut vuonna 2012

Kuljetuspalveluja on Kuusikon kunnissa järjestetty vammaisille henkilöille sekä vammaispalvelulain (VpL) että sosiaalihuoltolain (ShL) perusteella. Tämän vuoksi myös ShL-kuljetuspalveluiden käyttöä tarkastellaan tässä raportissa. Lisäksi käsitellään lyhyesti palvelulinjoja.

Kaikissa Kuusikko-kunnissa toimii nykyisin keskitetty kuljetuspalvelujen tilausjärjestelmä. Tällä tavoin on pyritty järjeistämään ja tehostamaan kuljetuspalvelujärjestelmän toimivuutta. Lisäksi Helsingissä, Tampereella ja Oulussa toimii keskitetty matkojenyhdistämispalvelu, jonka tehtävänä on yhdistää samaan suuntaan ja samaan aikaan matkustavien kuljetus.

Kun puhutaan kuljetuspalveluasiakkaista, sillä tarkoitetaan vuoden aikana kuljetuspalveluita käyttäneiden määrää. Päätösten määrästä puhuttaessa tarkoitetaan myönteisten kuljetuspalvelupäätösten määrää, mikä kuvastaa palvelun käyttöä ainakin jossain määrin, sillä myönteisen palvelupäätöksen saaneista noin 62–82 prosenttia käyttää kuljetuspalveluja kaupungista riippuen.

2.3.1 Kuljetuspalvelujen kustannukset ja asiakkaat

VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneiden määrä on pudonnut jo toista vuotta peräkkäin ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakasmäärät ovat kasvaneet (Taulukko 9). Kokonaisuudessaan kuljetuspalvelujen asiakasmäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta 1,4 prosenttia Kuusikon tasolla.

Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2012 käyttäneet sekä käyttäjämäärien muutos 2011–2012

	VpL-asiakkaat	Muutos 11–12, %	ShL-asiakkaat	Muutos 11–12, %
Helsinki	7 236	3,7	5 645 *	5,3
Espoo	2 776	-3,5	940	9,7
Vantaa	3 633	-1,0	817	22,3
Turku	3 337	-8,5	536 *	4,7
Tampere	4 155	-3,3	542	6,5
Oulu	2 746 *	7,8	513 *	5,1
Kuusikko	23 883	-0,6	8 993	7,1

* Voimassaolevien myönteisten päätösten määrä

Yhdensuuntaisten matkamäärien tarkastelu vahvistaa ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen lisääntyneen käytön (Taulukko 10). ShL:n mukaiset matkat ovat lisääntyneet erityisesti Turussa (49,0 %) ja Vantaalla (40,9 %).

Taulukko 10. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisten matkojen määrät vuonna 2012 sekä matkamäärien muutos 2011–2012

	VpL-matkat	Muutos 11–12, %	ShL-matkat	Muutos 11–12, %
Helsinki	585 535	2,3	127 403	4,7
Espoo	270 100	0,7	38 393	10,9
Vantaa	325 433	-2,9	39 204	40,9
Turku	268 987	-8,7	28 774	49,0
Tampere	302 125	0,1	18 667	-1,2
Oulu	144 470	5,7	7 113	3,4
Kuusikko	1 896 650	-0,6	259 554	13,2

Kuljetuspalvelukustannusten muutos heijastelee asiakasmäärissä ja asiakkaiden tekemien matkojen määrässä tapahtuneita muutoksia (Taulukko 11). Kuljetuspalvelujen kustannuksia on nostanut myös taksimatkojen hinnankorotus, joka oli viime vuonna 3,2 prosenttia.

Taulukko 11. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2012 sekä muutos 2011–2012 vuoden 2012 rahan arvossa

	VpL, €	Muutos 11–12, %	ShL, €	Muutos 11–12, %
Helsinki	18 557 071	-0,8	3 366 411	0,9
Espoo	8 346 681	3,6	519 115	12,3
Vantaa	9 017 700	-3,3	549 794	47,9
Turku	5 410 005	-8,0	276 731	57,2
Tampere	6 908 881	1,4	297 176	2,1
Oulu	3 522 144	6,9	173 559	4,7
Kuusikko	51 762 482	-0,6	5 182 786	7,9

ShL-kuljetuspalvelu on harkinnanvarainen palvelu, jonka saaminen on riippuvainen hakijan toimintakyvystä sekä hakijan ja hänen mahdollisen puolisonsa kuukausituloista ja Vantaalla myös varallisuudesta (Taulukko 12). Tulorajat vaihtelevat 1-henkilön talouden osalta Tampereen 1 180 €/kk ja Vantaan 1 820 €/kk välillä.

Taulukko 12. ShL-tulorajat yhden ja kahden henkilön talouden osalta, € / kk (brutto)

	1-henkilön talous	2-henkilön talous	Lisäehto
Helsinki	1 557,50	2 870,00	
Espoo	1 584,00	2 925,00	
Vantaa	1 820,00	3 356,00	Varallisuusraja 20 000 €
Turku	1 300,00	2 200,00	
Tampere	1 180,00	2 200,00	
Oulu	1 400,00	2 260,00	

2.3.2 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsinki

Vammaispalvelulain mukaisen myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden määrä oli 11 577, joka oli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna (11 197 asiakasta vuonna 2011). Kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä oli 7 236 asiakasta. Yli 65-vuotiaiden asiakkaiden osuus myönteisen päätöksen saaneista ja kuljetuspalvelua käyttäneistä asiakkaista oli ikäryhmittäin tarkasteltuna selkeästi suurin. Kielteisten päätösten osuus vammaispalvelumatkoissa oli runsaat kahdeksan prosenttia.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetustuki on suunnattu niille ikääntyneille ja pienituloisille henkilöille, joilla on liikkumisrajoituksia mutta jotka eivät ole vaikeavammaisia henkilöitä liikkumisen suhteen. Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetustukea saaneita asiakkaita oli 5 645 vuonna 2012. Kielteisten päätösten osuus oli runsaat kolme prosenttia. Kielteisten päätösten osuus oli suunnilleen samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Kuljetuspalveluissa tärkeäksi tekijäksi nousee hakijan toimintakyvyn arvioiminen. Terveystoimen fysioterapeutit ovat tarvittaessa mukana arviointityössä ja he tekevät koematkoja julkisilla liikennevälineillä yhdessä hakijoiden kanssa, jotta sosiaaliohjaajien on helpompi arvioida kuljetuspalvelun tarvetta.

Kuljetuspalvelujen toteutuksesta vastaa Helsingin Matkapalvelu. Samaan aikaan ja samaan suuntaan matkustavien asiakkaiden kuljetukset pyritään yhdistelemään samaan autoon. Työ- ja opiskelumatkoja ei tällä hetkellä yhdistellä. Palvelusta vastaa Helsingin kaupungin sosiaalivirasto yhteistyössä Helsingin kaupungin palvelukeskus Palmian kanssa. Helsingissä toimii lisäksi Jouko-kaupunginosalinjoja (entinen palvelulinja), jotka on tarkoitettu liikuntarajoitteisille henkilöille.

Helsingin Matkapalvelusta irrotettujen asiakkaiden osuus oli 12,8 prosenttia, joka oli hieman pienempi kuin edellisenä vuonna (noin 14 % vuonna 2011). Irrotushakemukset ja muut poikkeukset Helsingin Matkapalvelun käytöstä käsitellään yksilöllisin perustein. Kaikille myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneille asiakkaille on myönnetty käyttöön myös julkisen liikenteen (HSL) matkakortti.

Espoo

Kuljetuspalvelut järjestettiin Espoossa vuonna 2012 entiseen tapaan. Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun piirissä olevien ja palvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä vähentyi noin 100:lla. Samaan aikaan 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvoi huomattavasti. Kaikkiaan kuljetuspalvelun matkamäärässä on hienoista kasvua.

Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelua käyttäneiden määrä kasvoi sadalla ja tehtyjä matkoja oli n. 4000 edellisvuotta enemmän.

Matkat tilataan keskitetystä tilausnumerosta. Keskitettyä tilausjärjestelmää eivät käytä ne asiakkaat, joilla on opiskelu- tai työmatkoja. Vapautuksen voi saada myös ne asiakkaat, joiden on vamman tai sairauden takia mahdotonta tilata tilausnumerosta, tai joille kuljettajan vaihtuminen vaikeuttaa ratkaisevasti kuljetuspalvelun käyttöä.

Julkisen liikenteen matkakortti annettiin maksutta kaikille niille vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun asiakkaille, jotka sen halusivat.

Vantaa

VpL:n mukaisen kuljetuspalvelun asiakkaiden määrä lisääntyi Vantaalla 3,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaan kielteisen kuljetuspalvelupäätöksen sai 5,2 prosenttia hakijoista, mikä on täsmälleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Vantaan vammaispalvelut jatkoivat kuljetuspalveluprosessin kehittämistä vuoden 2012 aikana. Asiakastapaamisiin ja koematkoihin asiakkaiden kanssa panostettiin ja päätösten perustelutekstejä tarkennettiin edelleen. Kuljetuspalvelutiimissä pyrittiin varmistamaan asiakkai-

den oikea valikoituminen VpL:n ja ShL:n mukaisiin kuljetuspalveluihin. Kuljetuspalvelun väärinkäyttötapauksiin kiinnitettiin erityistä huomiota. Asiakasmäärän nousu kohdentui erityisesti ShL:n mukaiseen kuljetuspalveluun, mikä vastaa Vantaan vammaispalveluiden tavoitteita.

Vantaan kuljetuspalveluasiakkaat käyttävät keskitettyä tilausnumeroa sekä VpL:n että ShL:n mukaisia matkoja tilatessaan. Tällä tavoin on pyritty järjeistämään toimintaa ja hillitsemään kustannusten suurta kasvua tarjoamalla kunkin asiakkaan tarpeisiin parhaiten soveltuvia palveluja. Osa kuljetuspalvelujen asiakkaista on saanut vapautuksen keskitetyn tilausjärjestelmän käyttämisestä erikseen perustelluista syistä. Tällöin heillä on mahdollisuus käyttää vakiotaksia tai tilata taksi pelkästään omaan käyttöönsä. Vuonna 2012 vakiotaksioikeus oli 6,9 prosentilla kuljetuspalveluasiakkaista.

Vakiotaksioikeuden kriteereitä on vuoden 2012 aikana tarkennettu. Vakiotaksioikeuden voivat saada ne henkilöt, joiden matkustaminen edellyttää taksikuljettajalta erityisvalmiuksia. Heitä voivat olla esimerkiksi hengityslaitetta käyttävät asiakkaat, puhevammaiset asiakkaat, paareilla matkustavat asiakkaat ja asiakkaat, joiden on psyykkisen sairautensa vuoksi mahdotonta matkustaa vaihtuvien taksikuljettajien kyydissä. Pelkkä diagnoosi ei kuitenkaan riitä vakiotaksioikeuden saamiseen, vaan kunkin asiakkaan tilanne selvitetään erikseen.

Länsi-Vantaalla kulkee kaksi palvelulinjaa. Itä-Vantaalla ei ole palvelulinjoja. Palvelulinjatoiminnan järjestää Helsingin seudun liikenne (HSL). Aiheutuvat kustannukset eivät ole vammaispalvelun kustannuksia, vaan osa julkista liikennettä. Vantaa ei myönnä kuljetuspalveluasiakkaille matkakortteja joukkoliikenteeseen. Vantaan joukkoliikenne on nykyisin lähes esteetöntä, joten vammaisten asiakkaiden joukkoliikenteen käyttö huomattavasti helpottunut. Usein asiakkaan suurin haaste on päästä julkisen liikenteen pysäkille ja pysäkiltä määränpään. Vuoden 2012 aikana työryhmässä keskusteltiin joukkoliikenteen kehittämisestä, erityisesti kutsuliikenteen käynnistämisestä Vantaan alueella.

Turku

Turussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakasmäärän ja kustannusten edellisvuonna alkanut pieneneminen jatkui. Osaltaan tähän vaikutti vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kilpailuttaminen ja sen myötä taksitaksasta saadut alennukset 1.10.2012 alkaen. Eniten kustannusten ja asiakasmäärän alenemiseen vaikutti kuitenkin selkeän linjauksen jatkaminen ikäihmisten osalta. Ikääntymisestä aiheutuva toimintakyvyn aleneminen ei täytä vaikeavammaisuuden kriteereitä, minkä perusteella ikäihmiset ohjataan pääsääntöisesti ShL-kuljetuspalveluun. Kielteisten päätösten (78) määrä on laskenut selvästi kahteen edelliseen vuoteen verrattuna.

ShL-kuljetuspalvelun asiakasmäärä on tavoitteen mukaisesti noussut edelleen jonkin verran, mutta asiakaskohtaiset kustannukset ovat kohtuulliset. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä. Matalalattiabussit liikennöivät kaupungin alueella ja lisäksi Turussa liikennöi arkipäivisin kolme palvelulinjastoa.

Turussa kuljetuspalvelupäätökset oikeuttavat käyttämään taksia tai invataksia. Tavallisen taksin lisäksi myös invataksi on täytynyt tilata 1.10.2012 alkaen aina taksin tilauskeskuksen kautta, eikä esim. suoraan autosta. Muutos invataksien tilaamiskäytännössä oli asiakkaille suuri. Asiasta tuli runsaasti palautetta sosiaali- ja terveystoimeen. Sosiaalityöntekijä voi antaa luvan tietyn taksin käyttöön perustellusta syystä. Tällaisia syitä voivat olla esim.

vamman tai sairauden aiheuttama erityinen avustamistarve, vaikea näkövamma, autismi, vaikea kehitysvammaisuus. Vakiotaksipäätöksiä tavalliseen tai invataksiin oli 232 asiakkaalla. Taksin voi myös ottaa taksiasemalta, jolloin on varmistettava, että kuljetuspalvelukortti käy ko. taksiin. Mikäli samassa taksissa ja samaan suuntaan matkustaa enemmän kuin yksi kuljetuspalvelukorttia käyttävä asiakas, otetaan vain yhden asiakkaan kortilta matka. Kaikki kuljetuspalvelukortin omaavat maksavat kuitenkin omavastuun.

Tampere

Sekä vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun asiakasmäärä että kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakasmäärä on jatkanut pientä vähenemistään. Matkoja käyttäneet ovat tehneet keskimäärin kuusi matkaa kuukaudessa. Kuljetuspalvelujen nettokustannusten nousu edellisvuodesta on ollut 1,4 prosenttia.

Ikäihmisten ohjaaminen hakemaan heille ensisijaista sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua näkyy ShL:n mukaisen kuljetuspalvelun käyttäjämäärän 6,5 prosentin kasvuna edellisestä vuodesta, kustannusten nousun ollessa 2,1 prosenttia.

Kuljetuspalveluiden välitystä hoiti edelleen Tampereen Logistiikan kuljetustenohjauskeskus, joka aukioloaikoinaan on yhdistellyt noin neljäsosan VpL- ja ShL-matkoista. Niin sanotun tututaksin käyttöoikeuksien määrä on laskenut edellisestä vuodesta 14 prosenttia. Myös yksinmatkustusoikeuden omaavien asiakkaiden määrä on jatkanut laskemistaan.

Tampereen kaupungin alueella kutsuohjaukseen perustuvaa palveluliikennettä liikennöitiin 17 pikkubussin voimin. Osassa busseista toimii myös avustaja. Palveluliikenteen rahoittaa Ikäihmisten palveluiden tilaajaryhmä.

Joukkoliikenteessä kaikki bussit ovat matala- tai puolimatalalattiaisia. Sähköpyörätooleja voidaan kuljettaa (maksutta) osassa bussireittejä, näistä on laadittu esteettömän liikenteen aikataulut.

Oulu

Kuljetuspalvelun kohdalla ei vuonna 2012 tapahtunut suuria muutoksia. VpL-kuljetuspalvelun asiakasmäärä on noussut jonkun verran. Sen sijaan ShL-kuljetuspalvelun asiakasmäärä on noussut vain vähän, eikä se ole edelleenkaan merkittävä osa palvelukonaisuudessa.

Kuljetuspalvelun asiakkaista melkein 70 prosenttia on iältään yli 65-vuotiaita ja huomattavaa on, että lähes neljäsosa asiakkaista on yli 85-vuotiaita. Kuljetuspalvelun asiakkaiden ikärakenne näyttää edelleen vanhenevan.

Oulussa matkakortteja myönnetään pääasiassa näkövammaisille, mutta niiden kysyntä on vähäinen. Oulussa kuljetuspalvelumatkan voi suorittaa myös palvelulinjalla, joka on kutsuohjattua joukkoliikennettä. Muukin joukkoliikenne toimii matalalattiabusseilla. Lisäksi keskustassa liikennöi city-bussiliikenne, joka helpottaa keskustan alueella liikkumista.

Oulussa on käytössä matkojen keskitetty tilaamisjärjestelmä, jonka hoitaa matkapalvelukeskus. Matkoja ajavat aluetaksin taksit, invataksit, kaupungin omat autot sekä palvelulinjat.

2.4 Henkilökohtainen apu vuonna 2012

2.4.1 Henkilökohtaista apua koskeva lainsäädäntö

Vammaispalvelulakiin tuli vuonna 2009 useita muutoksia, joista osa liittyi henkilökohtaisen avustajatoiminnan muuttumiseen henkilökohtaiseksi avuksi. Muutoksen jälkeen henkilökohtainen apu on määritelty vammaispalvelulaissa seuraavasti: ”Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä ja opiskelussa; 3) harrastuksissa; 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä.”

Lisäksi laki määrittelee palveluun oikeutetun vaikeavammaisen: ”Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista [edellä kohdat 1–5] eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista. Henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.” Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Ennen 1.1.2011 henkilökohtaista apua oli järjestettävä kohdissa 3–5 tarkoitettuja toimintoja varten vähintään 10 tuntia kuukaudessa. Tämän jälkeen kunnat ovat velvoitettuja järjestämään apua vähintään 30 tuntia kuukaudessa.

Laissa säädetään myös henkilökohtaisen avun toteuttamisen tavoista: ”Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua: 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset (...) 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten (...) palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.”

2.4.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat

Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ovat kasvaneet kaikissa Kuusikko-kunnissa edellisvuodesta ja asiakasmäärätkin ovat kasvaneet kaikissa muissa kunnissa paitsi Espoossa (Taulukko 13). Nettokustannusten nousu on noudattanut ainakin jossain määrin asiakasmäärien muutoksia. Pienimmät nettokustannusten muutokset suhteessa asiakasmäärän kasvuun ovat olleet Helsingissä, Turussa ja Vantaalla. Vähiten euroja asiakasta kohden käytetään Turussa (6 615 €/asiakas), Tampereella (8 587 €/asiakas) ja Oulussa (10 060 €/asiakas). Eniten euroja asiakasta kohden käytetään Espoossa (16 252 €/asiakas), Helsingissä (13 191 €/asiakas) ja Vantaalla (11 094 €/asiakas). (Liite 5, kuvio 18.)

Taulukko 13. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2012 sekä muutos 2011–2012 vuoden 2012 rahan arvossa

	Asiakkaat	Muutos 11–12, %	Kustannukset, €	Muutos 11–12, %
Helsinki	1 601	30,6	21 118 942	20,5
Espoo	414	-1,4	6 728 163	11,8
Vantaa	460	10,3	5 103 138	13,4
Turku	373	19,6	2 467 328	12,9
Tampere	565	25,3	4 851 400	34,5
Oulu	573	32,9	5 764 402	37,5
Kuusikko	3 986	22,4	46 033 373	21,1

Henkilökohtaisen avun järjestämismuodoista selvästi käytetyin malli on asiakas työnantajana (Taulukko 14). Tämän järjestämistavan mukaan palvellaan noin kaksi kolmesta asiakkaasta. Ostopalveluna henkilökohtaista apua tarjotaan lähes joka kolmannelle asiakkaalle. On huomioitava, että kokonaisasiakasmäärä poikkeaa alla esitetystä asiakkuuksien määrästä, sillä osalla asiakkaista voi olla samanaikaisesti monia henkilökohtaisen avun järjestämistapoja: henkilö toimii itse työnantajana, mutta hänellä on ostopalvelu tai palveluseteli vakituisen avustajan sairas- tai vuosiloman ajan.

Taulukko 14. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat Kuusikossa vuonna 2012

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakas työnantajana	872	368	458	373	367	301	2 739
Palveluseteli	152	125	-	-	9	-	286
Ostopalvelu	757	49	2	12	226	224	1 270
Kunnan oma toiminta	-	-	-	-	-	48	48
Asiakkuudet yht.	1 781	542	460	385	602	573	4 343

2.4.3 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain

Helsinki

Henkilökohtaista apua saaneiden asiakkaiden määrä on lisääntynyt vuosittain lakimuutoksen jälkeen. Asiakkaita, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta, oli 1 601 vuonna 2012. Tässä luvussa on mukana myös ennen lainmuutosta 1.9.2009 avustajan saaneet henkilöt. Suurin osa asiakkaista eli noin 70 prosenttia kuuluu ikäryhmään 18–64-vuotiaat henkilöt.

Henkilökohtaisen avun päätöksistä suurin osa eli 72 prosenttia sisälsi henkilökohtaista apua korkeintaan 20 tuntia viikossa. Yli 40 viikkotunnin päätöksiä oli noin 10 prosenttia.

Lainmuutoksen jälkeen henkilökohtaista apua on myönnetty myös kehitysvammaisille henkilöille. Henkilökohtaista apua on myönnetty myös palvelutaloissa asuville vaikeavammaisille henkilöille, lähinnä kodin ulkopuoliseen toimintaan eli harrastuksiin, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Hakemuksia hylättiin yleisimmin sen johdosta, että hakijan toimintakyvyn heikkeneminen johtui ennen kaikkea ikääntymisen tuomista haitoista tai että hakija ei kyennyt määrittelemään itse avun tarvettaan (esimerkiksi syvästi kehitysvammaiset tai osa aivovammaisista asiakkaista). Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista oli 52 eli 3,1 prosenttia, mikä on saman verran kuin edellisellä vuonna.

Henkilökohtainen apu toteutuu Helsingissä pääsääntöisesti siten, että asiakas toimii avustajan työnantajana ja kunta korvaa palkan. Kaikista henkilökohtaisen avun saajista 54,5 prosenttia toimi itse työnantajana. Niille asiakkaille, jotka eivät kykene toimimaan työnantajina tai joilla avustajan palkkaaminen ei ole onnistunut tai joiden kohdalla on ollut muita erityisiä perusteita, hankittiin henkilökohtaista apua kilpailutetuin ostopalveluin. Ostopalveluilla hankittiin henkilökohtaista apua noin 750 henkilölle, joka on kasvanut edellisestä vuodesta 50 prosenttia (noin 500 henkilöä vuonna 2011). Henkilökohtaista apua on voitu toteuttaa myös terveyskeskuksen kotihoidon toimesta, jolloin se on ollut yleensä osana asiakkaan tarvitsemaa palvelujen yhdistelmää. Palvelusetelin käyttäjien määrä on kasvanut tasaisesti Helsingissä koko sen kokeilujakson aikana ja palveluseteliä käytti 152 asiakasta vuonna 2012 (56 henkilöä vuonna 2011). Palveluseteli soveltuu etenkin niille asiakkaille, joiden tuntimäärä on niin pieni, että heillä on vaikea palkata itse avustajaa tai vakiintuneen avustajan sairausloman ajalle. Palvelusetelin käyttäjiltä edellytetään kuitenkin kykyä tehdä valintoja palveluntuottajien välillä ja valvoa palvelun laatua, joten se ei välttämättä sovellu kaikille asiakkaille. Asiakkailta on aina mahdollisuus myös kieltäytyä palvelusetelistä.

Espoo

Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli vuoden aikana 414. Espoossa ei ole määritelty mitään erityistä asiakasryhmää henkilökohtaisen avun ensisijaiseksi käyttäjäksi, vaan palvelua myönnetään yksilöllisen tarpeen mukaan.

Suurimmalla osalla henkilökohtaisen avun asiakkaista järjestämistapana on työnantajamalli (ainakin yhtenä muotona noin 90 prosentilla asiakkaista). Espoon kaupunki toimi sijaispalkanmaksajana työnantajamallissa. Espoossa on päätetty, että palkkaan liittyvät korvaukset noudattavat Heta-liiton työehtosopimusta soveltuvin osin.

Palveluseteli on vakiintunut yhdeksi henkilökohtaisen avun muodoksi. Palveluseteli on tarkoitettu täydentäväksi palveluksi, jota hankitaan pääasiassa lyhytaikaiseen sijaistarpeeseen tai silloin, jos tarvittava henkilökohtaisen avun tuntimäärä on pieni. Palvelusetelipäättös oli vuoden aikana voimassa 125 asiakkaalla, joista 90 asiakasta käytti palvelua. Palvelusetelikustannukset olivat yhteensä noin 530 000 euroa. Ostopalveluna henkilökohtaista apua järjestettiin 49 asiakkaalle ja palvelun kustannukset olivat vuoden aikana noin 795 000 euroa.

Kaksi palveluohjaajaa avusti asiakkaita muun muassa avustajien rekrytoinnissa, työnantajuuteen liittyvissä asioissa sekä palvelusetelin käytössä.

Vantaa

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä nousi 10 prosenttia vuoden 2012 aikana edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2012 henkilökohtaista apua sai 460 asiakasta. 18–64-vuotiaiden asiakkaiden määrä nousi 2,6 prosenttia. Tähän ikäluokkaan kuului 74,8 prosenttia henkilökohtaista apua saaneista asiakkaista. Ikäluokan osuus henkilökohtaista apua saaneista asiakkaista nousi vuoden aikana 2,6 prosenttia. Alle 17-vuotiaiden osuus laski 2,1 prosenttia. 65 vuotta täyttäneiden osuus pysyi suunnilleen ennallaan (muutos -0,5 %).

Hakemuksissa vedottiin yhä useammin VpL:n 8 c §:ään, jonka perusteella myönnetään henkilökohtaista apua harrastuksiin ja sosiaalisiin suhteisiin. Tämä näkyy myös tehdyissä päätöksissä; 292 asiakasta sai henkilökohtaista apua enintään 20 tuntia viikossa. Myös omaishoidontuen kriteereiden tarkistuksella vuoden 2012 lopussa oli merkitystä. Omaishoidontuen kriteerien tarkistuksen seurauksena henkilökohtaisen avun saajien määrä kasvoi hiukan.

Vantaa maksoi vuonna 2012 eri tuntipalkkaa Heta-liittoon kuuluvien ja kuulumattomien työnantajana toimivien asiakkaiden avustajille. Hetaan kuulumattomien avustajille ei maksettu kaikkia hetalaisten saamia korvauksia. Koska hetalaiset noudattavat jaksotyöaika, joitakin eroavuuksia oli myös työaikoihin liittyvissä asioissa. Henkilökohtaisen avustajan työnantajana toimivat asiakkaat tiesivät mahdollisuudesta liittyä Hetaan. Vuonna 2012 neljännes heistä eli 93 henkilöä oli hetalaisia.

Vantaalla on käytössä vain työnantajamalli. Vantaan kaupunki hoitaa palkanmaksun kokonaan itse. Avustajien palkanmaksuasioista huolehtii kaksi nimettyä toimistosihteerä. Vammaispalveluissa työskentelee sosiaaliohjaaja, joka tehtävänä on avustajavälitystoiminta. Välitystoiminta sisältää avustajien rekrytoinnin, avustajavälityksen, koulutuksen työnantajina toimiville vammaisille henkilöille sekä työnantajien ja avustajien ohjauksen ja neuvonnan. Sosiaaliohjaaja pitää yllä avustajalistaa. Kaupungin omalla välitystoiminnalla on pystytty kattamaan lähes kaikki asiakkaiden henkilökohtaisen avun tarpeet. Työnantajien ja avustajien kanssa käydään työnohjauksellisia keskusteluja tarvittaessa. Vuonna 2012 aloitettiin keskustelu vaihtoehtoisista henkilökohtaisen avun järjestämismahdollisuuksista, mutta muita vaihtoehtoja työnantajamallin rinnalle ei ole otettu käyttöön.

Turku

Vuoden 2012 aikana henkilökohtaisen avun päätökset lisääntyivät edelleen noin 20 prosenttia ja kustannukset kasvoivat 15 prosenttia. Eryityisesti pienet avustustuntimäärät lisääntyivät jonkin verran. Turussa kaikille asiakkaille maksettiin henkilökohtaisen avun kustannukset 1.12.2010 voimaan tulleen henkilökohtaisia avustajia koskevan työehtosopimuksen (työaikakorvaukset, lomarahat, kokemussisällykset) mukaan riippumatta siitä, kuuluiko asiakas Hetaan vai ei.

Kokonaan kielteisten päätösten määrä (4) ei ollut kovin suuri, mutta lisäksi tehtiin jonkin verran päätöksiä, joissa haettu tuntimäärä oli myönnettyä tuntimäärää suurempi. Kielteisten päätösten perusteena oli se, ettei hakijan toimintakyky täyttänyt vaikeavammaisuuden kriteereitä suhteessa henkilökohtaiseen apuun. Muutamalle asiakkaalle on myönnetty henkilökohtaista apua yli 60 tuntia viikossa. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus hakijoista on kasvanut.

Henkilökohtaisen avun lähtökohtana on edelleen ollut palvelun järjestäminen henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisella. Tällöin vaikeavammaisen henkilö valitsee itse avustajansa ja toimii työnantajana kuitenkin niin, että palkanmaksuun yms. liittyvissä toiminnoissa on mahdollista saada apua vammaispalvelutoimistosta tai palvelua voidaan tarvittaessa ostaa palveluntuottajilta.

Henkilökohtaisen avun pieniin tuntimääriin, pääosin kodin ulkopuoliseen avustamiseen, on Turussa ollut käytössä avustajapalvelujärjestelmä. Vuonna 2012 sen piirissä oli 272 henkilöä. Asiakas hankkii itse avustajan ja toimii työn johtajana/ohjaajana. Vammaispalvelut maksavat kuitenkin palkkion suoraan avustajalle ja huolehtivat palkkioon liittyvien sivukulujen maksamisesta.

jen maksamisesta. Avustajapalvelujärjestelmä perustuu toteutuneista tunneista (ei sairauslomaan eikä vuosilomaan liittyviä korvauksia) maksettavaan palkkioon, joka on hieman alhaisempi kuin henkilökohtaisen avustajan tuntipalkka. Avustajan vakuutus- ja eläkemaksut suoritetaan kuntasektorilla käytössä olevien prosenttiosuuksien mukaan, jolloin kustannukset ovat myös tältä osin hieman pienemmät.

Varsinaista palveluseteliin perustuvaa järjestämistapaa ei Turussa ole ollut käytössä. Kuitenkin esim. avustajan sairastuessa asiakas on voinut käyttää kotihoidon hyväksymismenettelyllä valittuja palveluntuottajia lyhytaikaiseen tarpeeseen. Asiakkaan päätöksessä ja/tai palvelusuunnitelmassa on määritelty palveluntuottajan käyttömahdollisuus. Muutamalle nuorelle asiakkaalle on myönnetty henkilökohtaista apua opiskeluun oppilaitoksen järjestämänä ja toteuttamana palveluna.

Tampere

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä on kasvanut edellisestä vuodesta 25,3 prosenttia, ja kustannukset nousivat 34,5 prosenttia. Henkilökohtaisen avun järjestämistapana työnantajamalli on ensisijainen, sitä käyttää suurin osa asiakkaista (367). Tampereella kilpailutettiin henkilökohtaisen avun ostopalvelu vuonna 2012. Kilpailutuksen myötä ostopalveluna järjestetään nyt myös kotona tarvittavaa avustamista, kun aiemmin ostopalvelu sisälsi lähinnä kodin ulkopuolella tapahtuvan avustamisen. Ostopalveluasiakkaita oli vuonna 2012 226, kasvua edelliseen vuoteen 71 asiakasta. Kolmantena henkilökohtaisen avun järjestämistapana alkoi palvelusetelikokeilu marraskuussa kolmen palveluntuottajan voimin. Palvelusetelipäätös ehdittiin kirjoittaa yhdeksälle asiakkaalle.

Samalla asiakkaalla voi olla useampia henkilökohtaisen avun järjestämistapoja, jolloin ne täydentävät toisiaan avustajan sijaistamisessa, viikonloppuna tms. tilanteissa. Hylkääviä päätöksiä henkilökohtaisesta avusta tehtiin 36.

Taloudellisen tuen maksaminen henkilökohtaisille avustajille tapahtuu kaupungin toimesta. Palkanmaksuun liittyvät tehtävät siirrettiin vammaispalvelutoimistosta kaupungin taloushallinnon palvelukeskukseen. Henkilökohtaisille avustajille korvattava palkka, työaikalisät ja muut korvaukset maksetaan sen mukaan, kuuluuko työnantajana toimiva asiakas Heta-liittoon vai ei.

Oulu

Oulussa henkilökohtaisen avun määrä kasvoi vuoden 2012 aikana edelleen runsaasti, yli 30 prosenttia. Joissain yhteyksissä ennustettua henkilökohtaisen avun kasvun pysähtymistä ei ole Oulussa vielä nähtävissä.

Runsaan kasvun vuoksi Oulussa on käyty läpi kaikki vuonna 2012 henkilökohtaisen avun palvelun piiriin tulleet uudet asiakkaat (142 henkilöä). Uusien asiakkaitten kohdalla henkilökohtainen apu keskittyy kotitöihin ja kodin ulkopuolisissa toiminnoissa kuten asioinneilla ja vapaa-ajalla avustamiseen. Yleisin myönnetty henkilökohtaisen avun määrä uusille asiakkaille oli 30 h/kk mutta usein tämä määrä apua oli kohdistettu sekä kodin sisällä että kodin ulkopuolella tapahtuviin toimintoihin. Uusien asiakkaiden kohdalla suuria asiakasryhmiä ovat kehitysvammaiset henkilöt (24 %), ns. monisairaat henkilöt (12,5 %) ja näkövammaiset henkilöt (11 %). Viisi prosenttia uusista asiakkaista oli mielenterveyskuntoutujia. Uusista asiakkaista 23 prosenttia oli yli 65-vuotiaita henkilöitä.

Henkilökohtaista apua myönnetään melko usein myös jonkin muun palvelun rinnalle, kuten omaishoidontuen, asumispalvelun tai kotihoidon palvelun.

Oulussa työnantajamalli oli suosituin henkilökohtaisen avun toteuttamistapa, mutta sen suhteellinen osuus eri toteuttamistavoista on pieni muihin kuusikkokuntiin verrattuna. Koska työnantajamalli on myös asiakaskeskeinen henkilökohtaisen avun toteuttamistapa, tulisi sen osuutta henkilökohtaisen avun järjestämisessä pystyä hieman kasvattamaan. Oulussa lähes kaikkien vaikeavammaisten työnantajien apuna avustajien palkanmaksussa toimii kaupunki toimiessaan avustajien palkan sijaismaksajana asiakkaiden toivomuksesta.

Oulussa ostopalvelujen asiakkaisiin sisältyvät myös Minun elämäni -avustajaprojektin asiakkaat. Kunnallisen palvelun suhteellinen osuus koko henkilökohtaisen avun asiakasmäärästä on pienentynyt viime vuosina. Palveluseteliä ei otettu käyttöön vielä vuonna 2012.

2.5 Vaikeavammaisten palveluasuminen vuonna 2012

2.5.1 Lainsäädäntö ja palveluasumisen määrittely Kuusikossa

Vammaispalvelulaissa vaikeavammaisten palveluasumisesta todetaan: ”Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle (...) palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Kunnalla ei kuitenkaan ole erityistä velvollisuutta palveluasumisen (...) järjestämiseen, jos vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon toimenpitein.” Vammaispalveluasetus määrittelee palveluasumista seuraavasti: ”Palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaan jokapäiväiselle suoriutumiselle. Edellä 1 momentissa tarkoitettu ja palveluja voivat olla avustaminen asumiseen liittyvissä toiminnoissa kuten liikkumisessa, pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokataloudessa ja asunnon siivouksessa sekä ne palvelut, joita tarvitaan asukkaan terveyden, kuntoutuksen ja viihtyvyyden edistämiseksi.”

Vammaispalvelujen käsikirjassa puolestaan mainitaan, että ”vaikeavammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus saada palveluasumista, mutta tämä subjektiivinen oikeus ei ulotu siihen, miten palveluasumista järjestetään. Kunnalla on oikeus järjestää palveluasumiseen liittyviä palveluja esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina ja tukitoimina (kotipalvelut, asumispalvelut tai esimerkiksi henkilökohtaisen avustajajärjestelmän tai muun henkilökohtaisen avun avulla).”

Kuusikko-kunnissa on erilaisia tapoja toteuttaa palveluasumista. Tiedonsaanti palveluasumisen kokonaisuudesta on hankalaa, sillä palveluasumista voidaan toteuttaa erilaisin tavoin ja eri lakeihin perustuen. Perustietona käytetään niiden asiakkaiden määrää, joille palveluasuminen järjestetään asumisyksiköissä. Lisätietoina kootaan, kuntien mahdollisuuksien mukaan, tieto palveluasumisen asiakkaista, jotka ovat saaneet palveluasumisen päätöksen kotiin. Kotiin palvelua saavista kootaan tieto henkilöistä, jotka saavat kotihoidon palveluja sekä henkilökohtaisen avun osalta ne asiakkaat, jotka saavat henkilökohtaisen avun tuen.

2.5.2 Palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset

Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kasvoi Kuusikko-tasolla 2,9 prosenttia ja kustannukset nousivat 7,5 prosenttia edellisvuodesta (Taulukko 15). Asiakasmäärä kasvoi edellisvuonna erityisesti Vantaalla, mutta vuonna 2012 käyttäjämäärä vähentyi 5,6 prosenttia. Asiakasta kohti laskettuna kustannukset vaihtelevat Oulun 38 103 eurosta asiakas Espoon 57 460 euroon asiakas. (Liite 5, kuvio 16.) Lyhytaikaisasiakkaiden määrä vaihtelee jonkin verran kuntien välillä. Turussa lyhytaikaisia palveluasumisen asiakkaita oli noin joka viides asiakas. Turun lyhytaikaiset asiakkaat käyvät kuukausittain niin sanotulla intervallijaksolla palveluasumisyksikössä.

Taulukko 15. Palveluasumisen asumisyksikköjen asiakasmäärä, lyhytaikaisten asiakkaiden määrä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2012 sekä muutos 2011–2012 vuoden 2012 rahan arvossa

	Asiakkaat	Muutos 11-12, %	Asiakkaista lyhytaikaisia	Lyhytaik. %-osuus asiak.	Kustannukset, €	Muutos 11-12, %
Helsinki	380	-0,5	8	2,1	19 376 658	2,2
Espoo	105	6,1	..	0,0	6 033 278	8,3
Vantaa	84	-5,6	0	0,0	4 382 420	7,5
Turku	111	5,7	20	18,0	4 655 154	22,2
Tampere	129	9,3	1	0,8	6 358 758	14,6
Oulu	93	10,7	0	0,0	3 543 606	7,6
Kuusikko	902	2,9	29	3,6	44 349 874	7,5

Ikäryhmittäinen tarkastelu paljastaa, että enemmän kuin neljä viidestä palveluasumisen asukkaasta on iältään 18–64-vuotias (Taulukko 16). Poikkeuksen tähän sääntöön muodostaa Tampere, jossa enemmän kuin joka neljäs asiakas oli täyttänyt 65 vuotta.

Taulukko 16. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen ikäryhmittäin

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18–64-vuotiaat asiakkaat	83,4	87,6	85,7	79,3	72,9	82,8	81,9
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	16,3	12,4	14,3	20,7	27,1	17,2	18,0
Yht., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Yht., N	380	105	84	111	129	93	902

2.5.3 Yksittäiseen asuntoon annettava palveluasuminen kunnittain

Helsinki

Vammaispalvelulain mukaisen myönteisen palveluasumispäätöksen saaneita asiakkaita oli 605, joista lähes 63 prosenttia asui palveluasumisyksiköissä. Palveluasumispäätös oli tehty yksittäiseen asuntoon 225 asiakkaalle. Ikäryhmistä työikäisten (18–64-vuotiaat) osuus oli selkeästi suurin. Palveluasuminen oli myönnetty yksittäiseen asuntoon eli ”omaan kotiin” yleensä henkilökohtaisen avun, kotihoidon ja omaishoidon tuen turvin tai näiden palvelujen yhdistelminä. Suurin ero palveluasumisyksiköissä asuviin lienee halu asua omassa kodissa ja mahdollisesti yöavun vähäisempi tarve. Yksittäiseen asuntoon järjestetyn palveluasumisen asiakkaiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista oli noin 12 prosenttia.

Espoo

Palveluasumisen päätös yksittäiseen asuntoon oli vuoden aikana voimassa 74 espoolaisella asiakkaalla. Tämän palvelun asiakkaat tarvitsevat apua ympäri vuorokauden, mutta pystyvät päättämään omasta arjestaan ja omista valinnoistaan. Suurin osa palvelun piirissä olevista oli työkäisiä henkilöitä. Asiakasmäärä on hieman edellisvuotta pienempi.

Useimmilla palveluasumisen asiakkailla oli tukenaan henkilökohtainen apu, omaishoidon tuki tai kotihoidon palvelut. Henkilökohtaista apua voidaan järjestää työnantajamallilla, ostopalveluna tai palvelusetelillä. Useimmiten henkilökohtainen apu tuotetaan työnantajamallin mukaisesti. Kotihoitoa järjestetään Espoon kaupungin omana toimintana ja kotihoidon ostamana palveluna.

Kaikkiaan 67:llä palveluasumisen asiakkaalla oli henkilökohtaista apua. Omaishoidon tuen päätös oli 33 asiakkaalla. Kotihoidon apua sai 42 asiakasta kunnan omana palveluna ja 31 ostopalveluna.

Palvelun järjestämistavoissa ei ole tapahtunut muutoksia edellisvuoteen verrattuna.

Vantaa

Asiakkaan valmiudet ja rajoitteet ovat palveluasumisen lähtökohta. Riittävät palvelut järjestetään mahdollisuuksien mukaan asiakkaan omaan asuntoon. Julkisten palvelujen lisäksi tukiverkostolla on käytännössä merkitystä: jos puoliso pystyy toimimaan omaishoitajana, mahdollisuudet palveluasumiseen omassa kodissa ovat yleensä paremmat kuin yksinasuvalla. Asiakkaan kyky toimia henkilökohtaisen avustajan työnantajana voi joissakin tilanteissa vaikuttaa palveluasumisen järjestämismahdollisuuteen.

Palveluasumispäätös omassa asunnossa järjestettävään asumiseen oli 40 asiakkaalla vuonna 2012. Määrä on 13 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Palveluasuminen omaan asuntoon toteutettiin osin Vantaan kotihoidon ja osin muualta ostetun kotihoidon avulla. Kotihoidon tuella palveluasumista saaneiden osuus oli 50 prosenttia asiakkaista. Kotihoidon ja henkilökohtaisen avun tuella toteutettu palveluasuminen olivat yhtä yleisiä.

Turku

Palveluasumisen järjestämistä yksittäiseen asuntoon pidetään ensisijaisena palvelumuotona, jos asiakas sitä haluaa ja se on mahdollista järjestää esim. henkilökohtaisen avun, päivätoiminnan ja/tai kotihoidon tai omaishoidon tuen avulla. Kotihoidon palvelut järjestetään kunnan omana toimintana, ostopalveluja ei ole käytetty. Yksittäiseen asuntoon on tehty palveluasumispäätöksiä noin 50 prosenttia siitä määrästä, joilla on päätös palvelutalopaikasta. Käytännössä vaikeavammaisia henkilöitä asuu yksittäisissä asunnoissa paljon enemmän, mutta kaikki asiakkaat eivät ole tarvinneet erillistä päätöstä palveluasumisesta. Asiakasmäärissä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Tampere

Palveluasuminen järjestetään asiakkaan mielipide huomioiden omaan kotiin silloin, kun hänelle pystytään turvaamaan riittävät ja sopivat palvelut ja myös asunto on sopiva. Palvelut voidaan järjestää henkilökohtaisen avun, omaishoidon tuen ja kotihoidon/yksityisen palveluntuottajan apujen turvin. Palvelut järjestetään yksilöllisesti suunnitellen. Kaupungin

tuottamasta kotihoidosta on enenevästi siirrytty yksityisten palveluntuottajien palveluihin, jolloin kustannukset kohdentuvat vammaispalvelun menoihin.

Palveluasumista omaan kotiin sai vuonna 2012 yhteensä 101 asiakasta, edellisenä vuonna 90.

Oulu

Oulussa palveluasuminen yksittäiseen asuntoon on asiakkaan valintakysymys eli se järjestetään jokaiselle palveluasumiseen oikeutetulle, joka haluaa palvelunsa näin järjestetyksi. Oikeuskäytännöt ovat osoittaneet, että palveluasuminen tulee myöntää kaikille, jotka eivät ole sairaanhoidon tarpeessa. Laitoshoidon purkamisen johtaa siihen suuntaan, että aikaisemmin laitoshoidossa hoidetut asiakkaat saavat VpL-palveluasumispäätöksen ja voivat asua omissa kodeissaan. Tämä tekee palvelujen järjestämisen haasteelliseksi yksittäiseen asuntoon etenkin turvallisuuden kannalta. On huomioitava, että jos asiakkaan henkilökohtainen avustaja sairastuu, asiakas ei aina itse voi hankkia sijaista tai edes ilmoittaa sairastumisesta. Tämän vuoksi palvelut yksittäiseen asuntoon järjestetään erilaisten palvelukonaisuuksien avulla. Esimerkiksi aamun ensimmäinen avustaja voidaan hankkia ostopalveluna, joka takaa sen että joku on aamulla paikalla. Tähän voidaan liittää henkilökohtaisen avustajan palvelu siten, että asiakas toimii työnantajana. Tämä on asiakkaan itsenäisen elämän kannalta kuitenkin ihanteellisin vaihtoehto.

Oulussa on myös ollut käytössä malli, jossa asiakas asuu itsenäisesti lähellä asumisyksikköä ja saa osan palveluista asumisyksiköstä.

Oulussa palveluasuminen yksittäiseen asuntoon ei ole lisääntynyt, mutta toisaalta palveluasuminen asumisyksikköön on kasvanut.

3 YHTEENVETO

Vuonna 2012 vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 35 840, joka on 668 asiakasta enemmän kuin edellisvuonna. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 152,3 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuoteen oli vuoden 2012 rahan arvossa 7,8 prosenttia Kuusikon tasolla. Asiakasmäärät ja kustannukset olivat suurimmat vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuspalveluissa. Kustannusten kasvu jatkui vuonna 2012 kokonaisuudessaan nopeampana kuin asiakasmäärien kasvu.

Vuonna 2012 VpL:n mukaisten kuljetuspalveluiden käyttäjiä oli 23 883, joka on 135 asiakasta vähemmän kuin edellisvuonna. Kuljetuspalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 51,7 miljoonaa euroa. ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjämäärä sitä vastoin kasvoi edellisvuodesta 7,1 prosenttia. Yhdessä ShL- ja VpL-kuljetuspalvelujen käyttäjämäärä kasvoi 1,4 prosenttia.

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä on lähes kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Viimeisen vuoden aikana kustannukset kasvoivat 21,1 prosenttia ollen 46,0 miljoonaa euroa. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuonna kustannusten kasvutahtiin eli 22,4 prosenttia. Uusia asiakkaita tuli 729 ja kokonaisasiakasmäärä oli 3 986.

Myös palveluasumisen kustannukset ja asiakasmäärät kasvoivat vuonna 2012. Kustannusten kasvu oli 7,5 prosenttia ollen 44,3 miljoonaa euroa. Asiakasmäärä kasvoi 2,9 prosenttia eli palveluasumisen pariin tuli 25 uutta asiakasta.

4 LÄHTEET

Ahola, Sanna & Konttinen, Juha-Pekka (2009): Uudistuva vammaispalvelulaki. Helsinki: Assistentti.info.

Suomen asetuskoelma 1977, No. 519. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta.

Suomen asetuskoelma 1982, No. 710. Sosiaalihuoltolaki.

Suomen asetuskoelma 1987, No. 380. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Suomen asetuskoelma 2010, No. 133. Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta.

Sähköiset lähteet

Suomen virallinen tilasto (SVT 2013a): Julkisten menojen hintaindeksi [verkojulkaisu]. ISSN = 1798-4505. Helsinki: Tilastokeskus. <http://tilastokeskus.fi/til/jmhi/>

Suomen virallinen tilasto (SVT 2013b): Väestörakenne [verkojulkaisu]. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus. <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>

LIITTEET

Liite 1: Määritelmät

1 Vammaispalvelujen asiakkaat

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisiksi asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on ollut vuonna 2012 voimassa oleva myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Lisäksi asiakkaiksi lasketaan ne, joille on vuoden 2012 aikana tehty kielteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai tukitoimesta. Vuonna 2012 voimassa olevan myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ilmoitetaan erikseen. Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään asiakkaita, joilla on myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Yksittäiset asiakkaat ovat mukana kokonaisasiakasmäärissä vain kertaalleen.

Asiakasmäärät ilmoitetaan seuraavissa luokissa:

- 1.1 Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat eli asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL-palveluista vuonna 2012 sekä lisäksi asiakkaat, joille vuonna 2012 on annettu kielteinen päätös
- 1.2 Joista asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2012

Myönteisen päätökset omaavat asiakkaat ilmoitetaan lisäksi seuraavissa ikäryhmissä:

- 1.2.1 0–17-vuotiaat
- 1.2.2 18–64-vuotiaat
- 1.2.3 65 vuotta täyttäneet

2 Vammaispalvelujen ja taloudellisen tuen kokonaiskustannukset

Kokonaiskustannuksiin otetaan mukaan vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannukset. Kustannuksiin ei lasketa mukaan vammaispalvelujen sosiaalityön kustannuksia eikä vyörytyskustannuksia. Kuusikon kuntien vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannusten vertailussa käytetään nettokustannuksia, koska kunnilla on erilaisia käytäntöjä asiakasmaksujen perinnässä.

Kustannustiedot kerätään seuraavasti:

- 2.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen sekä taloudellisen tuen kokonaisbruttokustannukset
- 2.2 Palveluista perityt asiakasmaksut, saadaan vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista

Nettokustannukset muodostuvat laskennallisesti kerätyistä kustannustiedoista:

- 2.3 Palvelujen ja taloudellisen tuen nettokustannukset, kokonaisbruttokustannusten ja asiakasmaksutulojen erotus

3 Kuljetuspalvelut

3.1 Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut (subjektiivinen oikeus)

- 3.1.1 Asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2012 voimassa oleva myönteinen päätös VpL-kuljetuspalveluista
 - 3.1.1.1 Joista 65 vuotta täyttäneitä
- 3.1.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä kuljetuspalvelupäätöstä kuluvan vuoden aikana)
- 3.1.3 VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.3.1 0–17-vuotiaat
 - 3.1.3.2 18–64-vuotiaat
 - 3.1.3.3 65 vuotta täyttäneet
 - 3.1.3.3.1 65–74-vuotiaat
 - 3.1.3.3.2 75–84-vuotiaat
 - 3.1.3.3.3 85 vuotta täyttäneet

Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

- 3.1.4 Yhdensuuntaiset VpL-matkat, eivät sisällä julkisen liikenteen matkakorteilla tehtyjä matkoja
 - 3.1.4.1 0–17-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.2 18–64-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.3 65 vuotta täyttäneiden matkat
 - 3.1.4.3.1 65–74-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.3.2 75–84-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.3.3 85 vuotta täyttäneiden matkat
 - 3.1.5 VpL-kuljetuspalveluja työ- ja opiskelumatkoihin käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.5.1 Työmatkoja käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.5.2 Opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.6 Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä
- Julkisen liikenteen matkakortit VpL-asiakkaille
- 3.1.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä
 - 3.1.8 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä
 - 3.1.9 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset (sisältyvät myös kohtaan 3.1.10)
 - 3.1.10 Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset (sisältävät julkisen liikenteen matkakorttien nettokustannukset)
 - 3.1.11 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut
 - 3.1.12 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset eivät sisälly vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin. Tiedot kootaan, koska sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja käyttöön.

- 3.2.1 Asiakkaat, joilla on vuoden 2012 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista
 - 3.2.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat (Palvelupäätöstä hake-neella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä kuljetuspalvelupäätöstä kuluvan vuoden aikana)
 - 3.2.3 ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat
 - 3.2.3.1 65 vuotta täyttäneet
 - 3.2.3.1.1 65–74-vuotiaat
 - 3.2.3.1.2 75–84-vuotiaat
 - 3.2.3.1.3 85 vuotta täyttäneet
 - 3.2.4 Yhdensuuntaiset ShL-matkat, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja
 - 3.2.4.1 65–74-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.2 75–84-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.3 85 vuotta täyttäneiden matkat
- Julkisen liikenteen matkakortit ShL-asiakkaille
- 3.2.5 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä
 - 3.2.6 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä
 - 3.2.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset (sisältyvät myös kohtaan 3.2.8)
 - 3.2.8 Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset (sisältävät julkisen liikenteen matkakorttien nettokustannukset)
 - 3.2.9 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut
 - 3.2.10 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.3 Kuljetuspalvelukeskusten toiminta ja kustannukset

Kuljetuspalvelukeskusten toiminta- ja kustannustiedot esitetään erikseen sen lisäksi, että niiden kustannukset sisältyvät vammaispalvelulain ja/tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin. Kuljetuspalvelukeskus on Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Toiminnasta kootaan seuraavat tiedot:

- 3.3.1 Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.1.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.1.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.2 Yhdistettyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.2.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.2.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.3 Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset
- 3.3.4 VpL-asiakkaat, joilla on päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä
- 3.3.5 Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin
- 3.3.6 Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä

3.4 Palvelulinjojen kustannukset

Palvelulinjoja tarkastellaan erikseen, sillä ne on tarkoitettu vastaamaan sekä vammaisten että muiden liikuntaesteisten tarpeisiin. Palvelulinjojen kustannukset eivät

kuitenkaan sisälly vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin.

Oulun osalta poikkeuksen muodostavat palvelulinjaa vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelupäätöksen perusteella käytävien asiakkaiden kustannukset. Nämä asiakkaat ja heidän käyttämiensä matkojen kustannukset sisältyvät asiakkaan kuljetuspalvelupäätöksen mukaisesti joko vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin.

- 3.4.1 Palvelulinjojen bruttokustannukset sosiaalitoimelle
- 3.4.2 Palvelulinjojen käytöstä perityt asiakasmaksut sosiaalitoimelle
- 3.4.3 Palvelulinjojen käytön nettokustannukset sosiaalitoimelle
- 3.4.4 Kunnan muiden hallintokuntien nettokustannukset
- 3.4.5 Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle
- 3.4.6 Palvelulinjojen nettokustannukset yhteensä

4 Asunnon muutostyöt (subjektiivinen oikeus)

4.1 Asunnon muutostöiden asiakkaat eli henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asunnon muutostöitä vuonna 2012 tai joille aikaisemmin myönnettyihin asunnon muutostöihin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2012

- 4.1.1 0–17-vuotiaat
- 4.1.2 18–64-vuotiaat
- 4.1.3 65 vuotta täyttäneet

4.2 Asunnon muutostöiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

Jos asunnon muutostöiden asiakkaisiin ja kustannuksiin sisältyy asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaita ja kustannuksia, ne ilmoitetaan erikseen.

5 Asunnon välineet ja laitteet (subjektiivinen oikeus)

5.1 Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sisältävät henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asuntoon liittyviä välineitä tai laitteita vuonna 2012 tai joille aikaisemmin myönnettyihin välineisiin tai laitteisiin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2012

5.2 Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

6 Vaikeavammaisten palveluasuminen (subjektiivinen oikeus)

6.1 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat asumisyksiköissä. Luku sisältää kaupungin omassa, ostopalveluna tai palvelusetelillä hankitussa palveluasunnossa vuoden 2012 aikana olleet asiakkaat.

Asumisyksikköjen asiakkaat ilmoitetaan lisäksi ikäryhmittäin:

- 6.1.1 0–17-vuotiaat
- 6.1.2 18–64-vuotiaat
- 6.1.3 65 vuotta täyttäneet

- 6.2 Asumisyksikköjen lyhytaikaiset asiakkaat, palveluasuminen kestää alle kolme kuukautta (sisältyvät kokonaisasiakasmäärään)
- 6.3 Vaikeavammaisten palveluasuminen asumisyksikköjen nettokustannukset. Luku sisältää kustannukset kaupungin omasta, ostopalveluna ja palvelusetelillä hankitusta palveluasumisesta asumispalveluyksiköissä.
- 6.4 Palveluasuminen päätökset yksittäiseen asuntoon. Luku sisältää asiakkaat, joilla oli vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen päätös yksittäiseen asuntoon, joko henkilökohtaisen avustajan tai kotipalvelun avulla
- 6.5 Ostopalveluna yksittäiseen asuntoon hankittavan palveluasuminen nettokustannukset, ostettu kotihoito, ei sisällä omaishoidon tukea tai muita palvelumuotoja (Kustannuksiin eivät sisälly yksittäiseen asuntoon annetun palveluasuminen kustannukset)
- 6.6 Kotihoidon palveluja saavat asiakkaat yhteensä (palveluasuminen päätös)

7 Vammaispalvelulain mukainen vaikeavammaisten päivätoiminta (subjektiivinen oikeus)

- 7.1 Päivätoiminnan asiakkaat eli päivätoimintaan osallistuneiden asiakkaiden määrä
- 7.2 Päivätoiminnan nettokustannukset

8 Henkilökohtainen apu (subjektiivinen oikeus)

- 8.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat eli henkilöt, joilla on ollut vuonna 2012 voimassa oleva päätös henkilökohtaisesta avusta
- 8.1.1 0–17-vuotiaat
 - 8.1.2 18–64-vuotiaat
 - 8.1.3 65 vuotta täyttäneet

Eri järjestämistapoja sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä (asiakas voi käyttää vuoden aikana useampaa järjestämistapaa)

- 8.1.4 Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli
- 8.1.5 Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli
- 8.1.6 Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu
- 8.1.7 Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)
- 8.1.8 Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan

Päätös henkilökohtaisesta avusta (h / viikko) (Asiakkaalla voi olla useita eri tuntimäärille tehtyjä päätöksiä)

- 8.1.9 Korkeintaan 20 h / viikko
- 8.1.10 21–30 h / viikko
- 8.1.11 31–40 h / viikko
- 8.1.12 Yli 40 h / viikko

- 8.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon sisältäen henkilökohtaisen avun tuen
- 8.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat (Palvelupäätöstä hake-neella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä päätöstä henkilökohtaisesta avusta kuluvan vuoden aikana)
- 8.4 Henkilökohtaisen avun nettokustannukset

9 Vuoden aikana tehdyt VpL-palvelusuunnitelmat

Mukaan lasketaan kaikki vuoden 2012 aikana laaditut vammaispalvelulain mukaiset palvelusuunnitelmat. Luku kattaa myös ne vammaispalvelulain mukaiset suunnitelmat, jotka sisältävät kehitysvammahuollon palveluja.

10 Muut VpL:n mukaiset palvelut

- 10.1 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun asiakkaat
- 10.2 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun kustannukset
- 10.3 Muut vammaispalvelulain mukaiset kustannukset koostuvat niistä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tuen nettokustannuksista, jotka eivät sisälly kohtiin 3.1.8.3, 4.5, 5.2, 6.2, 7.2, 7.5.2 ja 8.6. Tällaisia määrärahasidonnaisia kustannuksia ovat muun muassa sopeutumisvalmennuksen, liikkumisvälineiden (esimerkiksi autojen), kodinkoneiden ja laitteiden sekä erityisravinnon ja -vaatteiden kustannukset.
- 10.4 Kunnan kuvaus siitä, mistä palveluista kohdan 10.3 kustannukset muodostuvat.

11 Kuntaan ja kunnasta pois kotikuntalain sekä sosiaalihuoltolain muutosten (1.1.2012) nojalla muuttaneet vammaispalveluasiakkaan vuoden 2012 aikana

- 11.1 Kuntaan muuttaneiden VpL-asiakkaiden määrä
- 11.2 Kunnasta muuttaneiden VpL-asiakkaiden määrä

Edellä määriteltyjen tiedonkeruun alakohtien lisäksi liitteen 2 taulukossa 1 on väestötietoja (SVT 2013b)¹ sekä useita erilaisia suhteutuksia ja muita laskennallisesti muodostuvia tietorivejä. Näitä rivejä ei kuitenkaan ole numeroitu tai määritelty erikseen, koska väestötietoja lukuun ottamatta uudet rivit muodostuvat tässä käsiteltyjen tietojen pohjalta ja liittyvät edellä olevaan alakohtaan. Väestötietojen rajaus puolestaan ilmenee suoraan liitteen 2 taulukosta 1.

Koontitietopohjan lisäksi raportin liitteissä on esitetty valikoiduista tiedoista aikasarjoja. Aikaisempien vuosien kustannukset esitetään liitteessä 4 vuoden 2012 arvoon muunnettuna. Kustannusten muutoksia esittelevissä pitkätaulukkoissa ja kuvioissa käytetään aina deflatoituja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisen vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2013a)² tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2005=100. Aiempien vuosien tietojen avulla muunnetaan perusvuodeksi 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 1.

Taulukko 1. Tilastokeskuksen (SVT 2013a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, pisteluvut ja kertoimet													
Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Pisteluku	100,0	103,3	105,6	109,0	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9	146,3
Kerroin	1,4634	1,4166	1,3857	1,3425	1,2961	1,2518	1,2154	1,1773	1,1222	1,0954	1,0647	1,0313	1,0000

* = Ennakollinen tieto 18.3.2013

¹ <http://tilastokeskus.fi> Tiedot haettu 22.3.2013

² <http://tilastokeskus.fi> Tiedot haettu 18.3.2013

Liite 2. Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, suoritteet ja kustannukset 2012

UUDEEN 2012 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VÄESTÖTIEDOT								
Koko väestö 31.12.	603 988	256 824	205 312	180 225	217 421	146 473	1 610 223	Kunnan antamat tiedot
0-17-vuotiaat	98 529	59 243	44 487	27 933	35 546	29 750	295 488	Puuttuvan tiedon merkitseminen
18-64-vuotiaat	410 059	165 123	133 246	117 772	144 205	96 763	1 067 168	- = kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua
65 vuotta täyttäneet	95 380	32 458	27 579	34 520	37 670	19 960	247 567	.. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä
65-74-vuotiaat	54 439	20 451	17 690	18 523	20 613	11 175	142 891	= muu syy puuttumiselle
75-84-vuotiaat	28 934	9 088	7 883	11 221	12 362	6 489	75 977	0 = ei asiakkaita / kustannuksia tai luvut pyöristetyt nolliin
85 vuotta täyttäneet	12 007	2 919	2 006	4 776	4 695	2 296	28 699	
Koko väestö ikäryhmittäin yhteensä 31.12., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0-17-vuotiaat	16,3	23,1	21,7	15,5	16,3	20,3	18,4	
18-64-vuotiaat	67,9	64,3	64,9	65,3	66,3	66,1	66,3	
65 vuotta täyttäneet	15,8	12,6	13,4	19,2	17,3	13,6	15,4	
65-74-vuotiaat	9,0	8,0	8,6	10,3	9,5	7,6	8,9	
75-84-vuotiaat	4,8	3,5	3,8	6,2	5,7	4,4	4,7	
85 vuotta täyttäneet	2,0	1,1	1,0	2,7	2,2	1,6	1,8	
1 VAMMAISPALVELUJEN ASIAKKAAT VUODEN AIKANA								
1.1 VpL-asiakkaat yhteensä (ks. määritelmät)	13 546	4 100	5 049	4 392	7 771	3 292	38 150	Vantaa: Aiempien vuosien asiakasmäärät perustuvat
1.2 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen VpL:n mukainen päätös, yhteensä	12 455	3 994	4 963	4 310	7 081	3 037	35 840	Kuljetuspalvelupäätöksin. Vuoden 2012 lukuihin on laskettu kaikki VpL-asiakkaat.
1.2.1 0-17-vuotiaat	445	442	197	161	333	112	1 690	
1.2.2 18-64-vuotiaat	3 772	1 680	1 626	1 154	1 839	998	11 069	
1.2.3 65 vuotta täyttäneet	8 238	1 872	3 140	2 995	4 909	1 927	23 081	
Asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0-17-vuotiaat	3,6	11,1	4,0	3,7	4,7	3,7	4,7	
18-64-vuotiaat	30,3	42,1	32,8	26,8	26,0	32,9	30,9	
65 vuotta täyttäneet	66,1	46,9	63,3	69,5	69,3	63,5	64,4	
Asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	2,06	1,56	2,42	2,39	3,26	2,07	2,23	
0-17-vuotiaat	0,45	0,75	0,44	0,58	0,94	0,38	0,57	
18-64-vuotiaat	0,92	1,02	1,22	0,98	1,28	1,03	1,04	
65 vuotta täyttäneet	8,64	5,77	11,39	8,68	13,03	9,65	9,32	
2 VAMMAISPALVELUJEN KOKONAISKUSTANNUKSET VUODEN AIKANA								
2.1 VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien bruttokustannukset yhteensä, €	63 580 228	22 870 306	19 763 828	13 161 552	20 039 363	13 398 504	152 813 781	
2.2 VpL-palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	287 701	83 723	74 829	21 504	-	-	467 757	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,5	0,4	0,4	0,2	0,0	0,0	0,4	
2.3 VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien nettokustannukset yhteensä, €	63 292 527	22 786 583	19 688 999	13 140 048	20 039 363	13 398 504	152 346 024	
Nettokustannukset € / VpL-asiakkaat	5 081,7	5 705,2	3 967,2	3 048,7	2 830,0	4 411,8	4 250,7	
Nettokustannukset € / väestö	104,8	88,7	95,9	72,9	92,2	91,5	94,6	
Subjektivien VpL-palvelujen nettokustannukset (kuljetuspalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet, palveluasuminen, päivätoiminta sekä henkilökohtainen apu), €	61 550 164	22 078 694	19 149 367	12 942 378	19 786 637	13 309 693	148 816 933	
Subjektivien palvelujen osuus VpL-nettokustannuksista, %	97,2	96,9	97,3	98,5	98,7	99,3	97,7	
Määrärahasidonnaisien palvelujen nettokustannukset, €	1 742 363	707 889	539 632	197 670	252 726	88 811	3 529 091	
Määrärahasidonnaisien palvelujen osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,8	3,1	2,7	1,5	1,3	0,7	2,3	

3 KULJETUSPALVELUT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULLU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
3.1 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
<i>VpL-asiakkaat</i>								
3.1.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	11 577	3 450	4 861	4 048	6 030	2 746	32 712	
3.1.1.1 65 vuotta täyttäneet asiakkaat	8 019	1 996	2 945	2 855	4 534	1 847	22 196	
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	93,0	86,4	97,9	93,9	85,2	90,4	91,3	
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	1,92	1,34	2,37	2,25	2,77	1,87	2,03	
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä, %	8,41	6,15	10,68	8,27	12,04	9,25	8,97	
3.1.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	1 049	281	267	78	530	255	2 460	
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaita, joilla päätös kuljetuspalveluista, %	8,3	7,5	5,2	1,9	8,1	8,5	7,0	
3.1.3 Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat yhteensä	7 236	2 776	3 633	3 337	4 155	2 746	23 883	
3.1.3.1 0–17-vuotiaat	176	121	50	101	95	55	598	
3.1.3.2 18–64-vuotiaat	2 147	1 173	1 261	1 007	1 250	844	7 682	
3.1.3.3 65 vuotta täyttäneet	4 913	1 482	2 322	2 229	2 810	1 847	15 603	
3.1.3.3.1 65–74-vuotiaat	1 398	467	737	533	674	395	4 204	
3.1.3.3.2 75–84-vuotiaat	1 821	542	979	807	1 011	748	5 908	
3.1.3.3.3 85 vuotta täyttäneet	1 694	473	606	889	1 125	704	5 491	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen päätöksen omaavista asiakkaista, %	62,5	80,5	74,7	82,4	68,9	100,0	73,0	
65 vuotta täyttäneiden kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus vastaavanikäisistä myönteisen päätöksen omaavista, %	61,3	74,2	78,8	78,1	62,0	100,0	70,3	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	58,1	69,5	73,2	77,4	58,7	90,4	66,6	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	1,20	1,08	1,77	1,85	1,91	1,87	1,48	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	2,4	4,4	1,4	3,0	2,3	2,0	2,5	
18–64-vuotiaat	29,7	42,3	34,7	30,2	30,1	30,7	32,2	
65 vuotta täyttäneet	67,9	53,4	63,9	66,8	67,6	67,3	65,3	
65–74-vuotiaat	19,3	16,8	20,3	16,0	16,2	14,4	17,6	
75–84-vuotiaat	25,2	19,5	26,9	24,2	24,3	27,2	24,7	
85 vuotta täyttäneet	23,4	17,0	16,7	26,6	27,1	25,6	23,0	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,20	1,08	1,77	1,85	1,91	1,87	1,48	
0–17-vuotiaat	0,18	0,20	0,11	0,36	0,27	0,18	0,20	
18–64-vuotiaat	0,52	0,71	0,95	0,86	0,87	0,87	0,72	
65 vuotta täyttäneet	5,15	4,57	8,42	6,46	7,46	9,25	6,30	
65–74-vuotiaat	2,57	2,28	4,17	2,88	3,27	3,53	2,94	
75–84-vuotiaat	6,29	5,96	12,42	7,19	8,18	11,53	7,78	
85 vuotta täyttäneet	14,11	16,20	30,21	18,61	23,96	30,66	19,13	

UUDEEN 2012 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VpL-matkat								
3.1.4 Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	585 535	270 100	325 433	268 987	302 125	144 470	1 896 650	
3.1.4.1 0–17-vuotiaiden matkat	10 234	7 817	3 680	6 253	4 379	2 892	35 255	
3.1.4.2 18–64-vuotiaiden matkat	205 016	153 770	150 800	111 770	142 083	44 397	807 836	
3.1.4.3 65 vuotta täyttäneiden matkat	370 285	108 513	170 953	150 964	155 663	97 181	1 053 559	
3.1.4.3.1 65–74-vuotiaiden matkat	105 760	39 257	64 074	47 372	48 668	20 825	325 956	
3.1.4.3.2 75–84-vuotiaiden matkat	156 524	40 339	73 516	59 097	59 524	39 335	428 335	
3.1.4.3.3 85 vuotta täyttäneiden matkat	108 001	28 917	33 363	44 495	47 471	37 021	299 268	
Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuudet yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	1,7	2,9	1,1	2,3	1,4	2,0	1,9	
18–64-vuotiaat	35,0	56,9	46,3	41,6	47,0	30,7	42,6	
65 vuotta täyttäneet	63,2	40,2	52,5	56,1	51,5	67,3	55,5	
65–74-vuotiaat	18,1	14,5	19,7	17,6	16,1	14,4	17,2	
75–84-vuotiaat	26,7	14,9	22,6	22,0	19,7	27,2	22,6	
85 vuotta täyttäneet	18,4	10,7	10,3	16,5	15,7	25,6	15,8	
Matkat / asiakas / kk (matkoja käyttäneet asiakkaat)	6,7	8,1	7,5	6,7	6,1	4,4	6,6	
0–17-vuotiaat	4,8	5,4	6,1	5,2	3,8	4,4	4,9	
18–64-vuotiaat	8,0	10,9	10,0	9,2	9,5	4,4	8,8	
65 vuotta täyttäneet	6,3	6,1	6,1	5,6	4,6	4,4	5,6	
65–74-vuotiaat	6,3	7,0	7,2	7,4	6,0	4,4	6,5	
75–84-vuotiaat	7,2	6,2	6,3	6,1	4,9	4,4	6,0	
85 vuotta täyttäneet	5,3	5,1	4,6	4,2	3,5	4,4	4,5	
VpL-matkat työhön ja opintoihin								
(Tietolähde)	Päätös määrä					Päätös määrä		
3.1.5 Kujetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	359	233	159	136	205	106	1 198	
3.1.5.1 Työmatkoja käyttäneet asiakkaat	342	81	127	71	621	
3.1.5.2 Opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	206	51	78	35	370	
Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kullutuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	5,0	8,4	4,4	4,1	4,9	3,9	5,0	
3.1.6 Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä	42 806	42 936	31 372	19 680	34 837	12 720	184 351	Oulu: Luku on arvioitu (10m/kk/asiak., ei saatavissa järjestelmist.
Työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista, %	7,3	15,9	9,6	7,3	11,5	8,8	9,7	
VpL-matkakortit								
3.1.7 Kujetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	2 419	483	128	9	3 039	
3.1.8 Kujetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakortilla tehtyjen matkojen määrä	233 026	65 845	298 871	
3.1.9 Kujetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset, €	670 337	142 863	50 212	4 065	867 477	
Kustannukset € / matkakortti	277,1	295,8	0,0	0,0	392,3	451,7	28 544,8	
VpL-kustannukset								
3.1.10 Kujetuspalvelujen bruttokustannukset, €	18 844 772	8 430 404	9 092 529	5 431 509	6 908 881	3 522 144	52 230 239	
3.1.11 Kujetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	287 701	83 723	74 829	21 504	467 757	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,5	1,0	0,8	0,4	0,0	0,0	1,1	
3.1.12 Kujetuspalvelujen nettokustannukset, €	18 557 071	8 346 681	9 017 700	5 410 005	6 908 881	3 522 144	51 762 482	
Kujetuspalvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	29,3	36,6	45,8	41,2	34,5	26,3	34,0	
Kujetuspalvelujen nettokustannukset € / myönneiden päätösten määrä	1 602,9	2 419,3	1 855,1	1 336,5	1 145,8	1 282,6	1 582,4	
Kujetuspalvelujen nettokustannukset € / kullutuspalveluja käyttänyt asiakas	2 564,5	3 006,7	2 482,2	1 621,2	1 662,8	1 282,6	2 167,3	
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	30,5	30,4	27,7	20,1	22,7	24,4	26,8	

VUODEN 2012 TIEDOT									
3.2 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT									
SHL-asiakkaat									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET	
3.2.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös SHL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	5 645	1 204	1 337	536	602	513	9 837		
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,93	0,47	0,65	0,30	0,28	0,35	0,61		
3.2.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	196	150	47	163	136	..	692		
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaita, joilla on päätös SHL-kuljetuspalveluista, %	3,4	11,1	3,4	23,3	18,4	0,0	7,4		
(Tietolähde)	Päätösmäärä			päätökset		Päätösmäärä			
3.2.3 Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	5 645	940	817	536	542	513	8 993	Tampere: ikä ei tiedossa 3	
3.2.3.1 65 vuotta täytäneet	5 274	866	701	455	479	389	8 164	Tampere: 18-64 vuotiaat 60	
3.2.3.1.1 65–74-vuotiaat	780	159	163	66	77	63	1 308		
3.2.3.1.2 75–84-vuotiaat	2 038	380	350	145	164	146	3 223		
3.2.3.1.3 85 vuotta täytäneet	2 456	327	188	244	238	180	3 633		
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen SHL:n mukaisen päätöksen omaavista asiakkaista, %	100,0	78,1	61,1	100,0	90,0	100,0	91,4		
SHL-kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	0,93	0,37	0,40	0,30	0,25	0,35	0,56		
SHL-matkat									
3.2.4 Yndensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	127 403	38 393	39 204	28 774	18 667	7 113	259 554	Tampere: ikä ei tiedossa 113 matkaa Oulu: Laskennallinen tiet	
3.2.4.1 65 vuotta täytäneiden matkat	119 654	34 622	33 345	0	15 882	5 394	208 897	Tampere: 18-64 vuotiaat 2 672 matkaa	
3.2.4.1.1 65–74-vuotiaiden matkat	23 723	7 195	8 052	..	2 881	874	42 725		
3.2.4.1.2 75–84-vuotiaiden matkat	56 716	15 648	17 046	..	5 687	2 024	97 121		
3.2.4.1.3 85 vuotta täytäneiden matkat	39 215	11 779	8 247	..	7 314	2 496	69 051		
65 vuotta täytäneiden matkojen osuus matkojen kokonaismäärästä, %	93,9	90,2	85,1	0,0	85,1	75,8	90,5		
Matkat myönteisen päätöksen omaavaa kohti keskimäärin /kk	1,9	2,7	2,4	4,5	2,6	1,2	2,2		
Matkat matkoja käytänyttä kohti keskimäärin /kk	1,9	3,4	4,0	4,5	2,9	1,2	2,4		
SHL-matka kortit									
3.2.5 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	1 191	-	-	-	-	-	-		
3.2.6 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakortteilla tehtyjen matkojen määrä	163 357	-	-	-	-	-	-		
3.2.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset, €	386 710	-	-	-	-	-	-		
Kustannukset € / matkakortti	324,7	-	-	-	-	-	-		
SHL-kustannukset									
3.2.8 Kuljetuspalvelujen bruttokustannukset, €	3 366 411	519 115	549 794	276 731	297 176	173 559	5 182 786		
3.2.9 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	0	0	0	0	0	0	0		
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
3.2.10 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	3 366 411	519 115	549 794	276 731	297 176	173 559	5 182 786		
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	596,4	431,2	411,2	516,3	493,6	338,3	526,9		
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	596,4	552,3	672,9	516,3	548,3	338,3	576,3		
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	23,4	13,5	14,0	9,6	15,9	24,4	19,3		

UUDEEN 2012 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
3.3 KULJETUSPALVELUKESKUKSET								
<i>Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat</i>								
3.3.1 Kuljetuspalvelukeskuksen kautta tehtyjen VpL- ja SHL- matkojen määrä	617 719	-	-	-	321 299	140 835	1 079 853	
3.3.1.1 Joista VpL-matkoja	488 705	-	-	-	302 369	133 722	924 796	
3.3.1.2 Joista SHL-matkoja	129 014	-	-	-	18 930	7 113	155 057	
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja SHL-matkoista, %	86,6	-	-	-	100,2	92,9	91,1	
3.3.2 Yhdistettyjen yhdensuuntaisten VpL- ja SHL-matkojen määrä								
3.3.2.1 Joista VpL-matkoja	194 519	-	-	-	81 688	15 605	291 812	
3.3.2.2 Joista SHL-matkoja	146 784	-	-	-	74 642	15 605	237 031	
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdistettyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja SHL-matkoista, %	27,3	-	-	-	25,5	10,3	24,6	
Yhdistettyjen matkojen osuus kaikista kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyistä VpL- ja SHL-matkoista, %	31,5	-	-	-	25,4	11,1	27,0	
Kuljetuspalvelukeskusten kustannukset								
3.3.3 Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset, €	2 372 199	-	-	-	770 514	374 410	3 517 123	
Kuljetuspalvelukeskusten kustannusten osuus VpL- ja SHL-kuljetuspalveluiden kustannuksista, %	10,8	0,0	0,0	0,0	10,7	10,1	10,7	
Kuljetuspalvelukeskusten nettokustannukset €/välitetty matka	3,8	0,0	0,0	0,0	2,4	2,7	3,3	
Poikkeukset kuljetuspalvelukeskusten käytössä								
3.3.4 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vakiotaksin käytöstä jalkajotkka on vapautettu eli irrotettu keskitetyistä tilausjärjestelmästä	926	331	251	232	765	140	2 645	Oulu: Tuttu takkia ei saada järjestelmästä.
Vakiotaksia käyttävien jalkajotkka vapautettujen eli irrotettujen asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä	12,8	11,9	6,9	7,0	18,4	5,1	11,1	
3.3.5 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös oikeudesta matkustaa yksin	1 333	-	-	-	528	61	1 922	Oulu: =suorasoittoasiakkaat
Yksin matkustavien asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä, %	18,4	0,0	0,0	0,0	12,7	2,2	13,6	
3.3.6 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksesta eli irrotuksesta	926	-	-	-	..	61	987	
Vapautuksen eli irrotuksen saaneiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä, %	12,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	9,9	
3.4 PALVELULINJAT								
3.4.1 Palvelulinjojen bruttokustannukset sosiaalitoimelle, €	-	0	204 603	-	1 035 000	285 578	1 525 181	
3.4.2 Palvelulinjojen käytöstä perityt asiakasmaksut sosiaalitoimelle, €	-	35 071	13 635	-	139 000	106 105	293 811	
3.4.3 Palvelulinjojen käytön nettokustannukset sosiaalitoimelle, €	0	-35 071	190 968	0	896 000	179 473	1 231 370	
3.4.4 Kunnan muiden hallintokuntien nettokustannukset, €	3 024 583	457 094	0	779 964	..	292 724	4 554 365	
3.4.5 Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle yhteensä, €	3 024 583	422 023	190 968	779 964	896 000	472 197	5 785 735	
3.4.6 Palvelulinjojen nettokustannukset yhteensä, €	3 024 583	422 023	190 968	779 964	896 000	472 197	5 785 735	

VIIDEN 2012 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
4 ASUNNON MUUTOSTYÖT VUODEN AIKANA								
4.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon muutostöistä tai huoltotöistä	391	248	224	94	398	242	1 597	
4.1.1 0–17-vuotiaat	33	24	2	6	15	15	95	
4.1.2 18–64-vuotiaat	197	129	130	51	125	107	739	
4.1.3 65 vuotta täyttäneet	161	95	92	37	258	120	763	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,1	6,2	4,5	2,2	5,6	8,0	4,5	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,06	0,10	0,11	0,05	0,18	0,17	0,10	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	8,4	9,7	0,9	6,4	3,8	6,2	5,9	
18–64-vuotiaat	50,4	52,0	58,0	54,3	31,4	44,2	46,3	
65 vuotta täyttäneet	41,2	38,3	41,1	39,4	64,8	49,6	47,8	
4.2 Asunnon muutostöiden nettokustannukset, €	584 592	317 533	455 150	98 417	836 179	254 156	2 546 027	
Asunnon muutostöiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,9	1,4	2,3	0,7	4,2	1,9	1,7	
Nettokustannukset € / asunnon muutostöiden asiakas	1 495,1	1 280,4	2 031,9	1 047,0	2 101,0	1 050,2	1 594,3	
5 ASUNNON VÄLINEET JA LAITTEET VUODEN AIKANA								
5.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon välineistä ja laitteista tai huoltotöistä	660	137	95	263	247	198	1 600	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	5,30	3,43	1,91	6,10	3,49	6,52	4,46	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,11	0,05	0,05	0,15	0,11	0,14	0,10	
5.2 Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, €	586 082	41 448	98 137	166 238	512 188	113 939	1 518 032	
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,9	0,2	0,5	1,3	2,6	0,9	1,0	
Nettokustannukset € / asunnon välineiden ja laitteiden asiakas	888,0	302,5	1 033,0	632,1	2 073,6	575,4	948,8	
6 VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN VUODEN AIKANA								
6.1 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat asumisyksiköissä yhteensä	360	105	64	111	129	93	902	
6.1.1 0–17-vuotiaat	1	0	0	0	0	0	1	
6.1.2 18–64-vuotiaat	317	92	72	88	94	77	740	
6.1.3 65 vuotta täyttäneet	62	13	12	23	35	16	161	
Palveluasumisen asukkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,1	2,6	1,7	2,6	1,8	3,1	2,5	
Palveluasumisen asukkaiden osuus väestöstä, %	0,06	0,04	0,04	0,06	0,06	0,06	0,06	
Palveluasumisen asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	
18–64-vuotiaat	83,4	87,6	85,7	79,3	72,9	82,8	82,0	
65 vuotta täyttäneet	16,3	12,4	14,3	20,7	27,1	17,2	17,8	
6.2 Asumisyksiköiden lyhytaikaiset asiakkaat	8	..	0	20	1	0	29	
Palveluasumisen lyhytaikaisen asukkaiden osuus kaikista asukkaista, %	2,1	0,0	0,0	18,0	0,8	0,0	3,6	
6.3 Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannukset, €	19 376 658	6 033 278	4 382 420	4 655 154	6 358 758	3 543 606	44 349 874	
Palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	30,6	26,5	22,3	35,4	31,7	26,4	29,1	
Nettokustannukset € / palveluasumisen asumisyksikön asukas	50 991,2	57 459,8	52 171,7	41 938,3	49 292,7	38 103,3	49 168,4	

UUDEEN 2012 TIEDOT	HELSINKI	ES-POO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
6 VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN VUODEN AIKANA								
6.4 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon	225	74	40	58	101	90	588	
6.4.1 Palveluasumista yksittäiseen asuntoon kotioidon tuella saavat	0	73	20	46	0	116	255	Es-poo: Yhteisluvussa voi olla päällekkäisiä asiakkaita
6.4.1.1 Palveluasumista oman kotioidon tuella saavat	-	42	14	46	..	62	164	
6.4.1.2 Palveluasumista ostetun kotioidon tuella saavat	-	31	6	0	..	54	91	
Kotioidon tuella palveluasumista saavien osuus päätöksen palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon omaavista, %	0,0	98,6	50,0	79,3	0,0	128,9	43,4	
6.5 Nettokustannukset ostetun kotioidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta, €	-	-	..	-	980 214	1 153 206	2 133 420	
Nettokustannukset ostetun kotioidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta € / asiakas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21 355,7	23 444,2	
6.6 Asumisyksiköiden ja yksittäiseen asuntoon toteutettavan palveluasumisen asiakkaat yhteensä	605	179	124	169	230	183	1 490	
Asumisyksiköissä asuvat asiakkaat, %	62,8	58,7	67,7	65,7	56,1	50,8	60,5	
7 VAIKEAVAMMAISTEN PÄIVÄTOIMINTA VUODEN AIKANA								
7.1 Päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	204	115	36	35	76	45	511	
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	1,6	2,9	0,7	0,8	1,1	1,5	1,4	
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,03	0,04	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	
7.2 Päivätoiminnan nettokustannukset	1 326 819	611 591	92 822	145 236	319 231	111 446	2 607 145	
Päivätoiminnan nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,1	2,7	0,5	1,1	1,6	0,8	1,7	
Nettokustannukset € / päivätoiminnan asiakas	6 504,0	5 318,2	2 578,4	4 149,6	4 200,4	2 476,6	5 102,0	
8 HENKILÖKOHTAINEN APU VUODEN AIKANA								
8.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta	1 601	414	460	373	565	573	3 986	
8.1.1 0–17-vuotiaat	43	11	19	12	14	49	148	
8.1.2 18–64-vuotiaat	1 132	325	344	277	386	400	2 864	
8.1.3 65 vuotta täyttäneet	426	78	97	84	165	124	974	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	12,9	10,4	9,3	8,7	8,0	18,9	11,1	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,27	0,16	0,22	0,21	0,26	0,39	0,25	
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	2,7	2,7	4,1	3,2	2,5	8,6	3,7	
18–64-vuotiaat	70,7	78,5	74,8	74,3	68,3	69,8	71,9	
65 vuotta täyttäneet	26,6	18,8	21,1	22,5	29,2	21,6	24,4	
8.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon sisättäen henkilökohtaisen avun tuen	188	67	29	35	..	74	393	
Yksittäiseen asuntoon järjestyn palveluasumisen asiakkaiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaita, %	11,7	16,2	6,3	9,4	0,0	12,9	11,5	
Yksittäiseen asuntoon järjestyn asiakkaiden osuus palveluasumista yksittäiseen asuntoon saavista asiakkaista, %	83,6	90,5	72,5	60,3	0,0	82,2	66,8	
8.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	52	25	4	4	36	32	153	
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, joilla päätös henkilökohtaisesta avusta, %	3,1	5,7	0,9	1,1	6,0	5,3	3,7	

VUODEN 2012 TIEDOT									
8 HENKILÖKOHTAINEN APU VUODEN AIKANA									
Eri järjestämistapoja sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET	
8.4.1 Palvelussa asiakas työnantajana	1 781	542	460	385	602	573	4 343	Oulu: Samalla asiakkaalla monta toteuttamistapaa, laskettu pääasiallisen toteutustavan mukaan.	
8.4.2 Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	872	368	458	373	367	301	2 739		
8.4.3 Palvelut hankitaan ostopalveluna	152	125	2	9	9	-	286		
8.4.4 Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	757	49	2	12	226	224	1 270		
	-	-	-	-	-	48	48		
Henkilökohtainen apu järjestämistävoittain yhteensä, %	111,2	130,9	100,0	103,2	106,5	100,0	109,0		
Palvelussa asiakas työnantajana	54,5	88,9	99,6	100,0	65,0	52,5	68,7		
Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	9,5	30,2	0,0	0,0	1,6	0,0	7,2		
Palvelut hankitaan ostopalveluna	47,3	11,8	0,4	3,2	40,0	39,1	31,9		
Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,4	1,2		
Eri tuntimäärää sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä	2 034	542	460	373	0	573	3 982	Oulu: Samalla asiakkaalla päätöksistä eri tuntimääriä, laskettu pääasiallisen tuntimäärän mukaan.	
8.5.1 Korkeintaan 20 h / viikko	1 465	344	292	305	..	454	2 860		
8.5.2 21–30 h / viikko	210	51	68	22	..	38	389		
8.5.3 31–40 h / viikko	149	87	55	33	..	43	367		
8.5.4 Yli 40 h / viikko	210	60	45	13	..	38	366		
Henkilökohtaisen avun päätökset tuntimäärittäin yhteensä, %	127,0	130,9	100,0	100,0	0,0	100,0	99,9		
Korkeintaan 20 h / viikko	91,5	83,1	63,5	81,8	0,0	79,2	71,8		
21–30 h / viikko	13,1	12,3	14,8	5,9	0,0	6,6	9,8		
31–40 h / viikko	9,3	21,0	12,0	8,8	0,0	7,5	9,2		
Yli 40 h / viikko	13,1	14,5	9,8	3,5	0,0	6,6	9,2		
8.4 Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, €	21 118 942	6 728 163	5 103 138	2 467 328	4 851 400	5 764 402	46 033 373		
Henkilökohtaisen avun nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	33,4	29,5	25,9	18,8	24,2	43,0	30,2		
Nettokustannukset € / henkilökohtaisen avun asiakas	13 191,1	16 251,6	11 093,8	6 614,8	8 586,5	10 060,0	11 548,8		
9 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUSUUNNITELMAT VUODEN AIKANA	645	1 064	..	333	336	1 321	3 699	Oulu: 2012 sis. 315 kehitysvammahuollon suunnitelmaa	
9.1 VpL-palvelusuunnitelmat vuoden aikana	0	-	-	-	408	-	408		
10 MUUT VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT VUODEN AIKANA	0	-	-	-	-	-	-		
10.1 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun asiakkaat	0	-	-	-	139 177	-	139 177		
10.2 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun kustannukset	0,0	0,0	0,0	0,0	341,1	0,0	341,1		
Avustaja- ja opaspalvelun kustannukset € / asiakas									
10.3 Muiden VpL-palvelujen nettokustannukset yhteensä, €	1 742 363	707 889	539 632	197 670	252 726	88 811	3 529 091		
Muiden palvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,8	3,1	2,7	1,5	1,3	0,7	2,3		
10.4 VpL-palvelut ja -tuki, jotka muodostavat muiden VpL-palvelujen nettokustannukset kohdassa 10.3.									
10.4.1 Helsinki	Sopeutumisvalmennus, saattajapalvelut, harkinnanvaraiset apuvälineet ja laitteet, erityisvaatetus ja muu taloudellinen tuki.								
10.4.2 Espoo	kp.27594 muut vammaisten tukitoimet, kp.27589 vammaisten tukien henkilötoiminta, 27597 vammaisten tilapäishoito								
10.4.3 Vantaa	Sopeutumisvalmennus, liikkumisvälineet, erityisvaatteet, muut vammaisavustukset								
10.4.4 Turku	Sopeutumisvalmennus; harkinnanvaraiset välineet ja laitteet; vaatetus- ja erityisravintokustannukset; avustajakeskuksen avustus.								
10.4.5 Tampere									
10.4.6 Oulu	Vammaisavustajien palkkakustannukset ja harkinnanvaraiset kustannukset								

UUDEEN 2012 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULLU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
MUITA VAMMAISPALVELUJA KOSKEVIA TIETOJA								
11 KUNTAAN JA KUNNASTA POIS KOTIKUNTALAIN SEKÄ SHL:N MUUTOSTEN (1.1.2011) NOJALLA MUUTTANEET VPL-ASIAKKAAT VUODEN AIKANA								
11.1. Kuntaan muuttaneiden Vpl-asiakkaiden määrä	0	-	1	0	6	7	0	
11.2. Kunnasta muuttaneiden Vpl-asiakkaiden määrä	0	-	2	0	1	0	3	
Erotus kuntaan muuttaneet - kunnasta muuttaneet	0	0	-1	0	5	7	11	
11.3 Kotikuntalain ja Shl:n muutoksiin perustuvat tulot Vpl-asiakkailta, €	0	-	-	39 128	-	276 594	315 722	
11.4 Kotikuntalain ja Shl:n muutoksiin perustuvat menot Vpl-asiakkailta, €	15 774	-	90 526	91 061	-	276 594	473 955	
Erotus tulot - menot, €	-15 774	0	0	-51 933	0	0	-67 707	

Liite 3. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2008–2012

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2008	574 564	1,1	241 565	1,5	195 397	1,5	175 582	0,2	209 552	0,8	133 550	1,5	1 530 210	1,1
	2009	583 350	1,5	244 330	1,1	197 636	1,1	176 087	0,3	211 507	0,9	139 133	4,2	1 552 043	1,4
	2010	588 549	0,9	247 970	1,5	200 055	1,2	177 326	0,7	213 217	0,8	141 671	1,8	1 568 788	1,1
	2011	595 384	1,2	252 439	1,8	203 001	1,5	178 630	0,7	215 168	0,9	143 909	1,6	1 588 531	1,3
	2012	603 968	1,4	256 824	1,7	205 312	1,1	180 225	0,9	217 421	1,0	146 473	1,8	1 610 223	1,4
Vammaispalvelujen asiakkaat ja kustannukset 2008–2012															
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneet asiakkaat	2008	11 345	-2,8	3 888	13,6	4 577	10,7	4 749	10,0	7 130	-4,2	2 567	-4,4	34 256	1,7
	2009	11 557	1,9	3 786	-2,6	4 508	-1,5	4 849	2,1	7 108	-0,3	2 778	8,2	34 586	1,0
	2010	11 714	1,4	3 857	1,9	4 658	3,3	5 073	4,6	7 217	1,5	2 734	-1,6	35 253	1,9
	2011	12 017	2,6	3 996	3,6	4 745	1,9	4 562	-10,1	7 035	-2,5	2 817	3,0	35 172	-0,2
	2012	12 455	3,6	3 994	-0,1	4 963	4,6	4 310	-5,5	7 081	0,7	3 037	7,8	35 840	1,9
Muutos 2008–2012, %	9,8		2,7		8,4		-9,2		-0,7		18,3		4,6		
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneiden %-osuus väestöstä	2008	1,97	-3,8	1,61	11,9	2,34	9,1	2,70	9,8	3,40	-5,0	1,92	-5,8	2,24	0,6
	2009	1,98	0,3	1,55	-3,7	2,28	-2,6	2,75	1,8	3,36	-1,2	2,00	3,9	2,23	-0,5
	2010	1,99	0,5	1,56	0,4	2,33	2,1	2,86	3,9	3,38	0,7	1,93	-3,3	2,25	0,8
	2011	2,02	1,4	1,58	1,8	2,34	0,4	2,55	-10,7	3,27	-3,4	1,96	1,4	2,21	-1,5
	2012	2,06	2,2	1,56	-1,8	2,42	3,4	2,39	-6,4	3,26	-0,4	2,07	5,9	2,23	0,5
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2008	43 004 417	11,8	16 995 143	18,5	16 388 989	17,1	9 858 492	15,1	15 792 958	6,9	7 669 652	25,8	109 709 651	14,0
	2009	48 352 963	12,4	17 867 079	5,1	17 518 226	6,9	10 838 475	9,9	17 379 797	10,0	9 019 591	17,6	120 976 131	10,3
	2010	53 048 263	9,7	19 353 423	8,3	18 023 162	2,9	11 783 087	8,7	17 030 526	-2,0	10 285 843	14,0	129 524 305	7,1
	2011	57 245 490	7,9	20 589 151	6,4	18 516 459	2,7	12 097 264	2,7	17 368 378	2,0	11 150 784	8,4	136 967 526	5,7
	2012	63 292 527	10,6	22 786 583	10,7	19 688 999	6,3	13 140 048	8,6	20 039 363	15,4	13 398 504	20,2	152 346 024	11,2
Muutos 2008–2012, %	47,2		34,1		20,1		33,3		26,9		74,7		38,9		
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas	2008	3 791	15,0	4 371	4,3	3 581	5,8	2 076	4,7	2 215	11,7	2 988	31,5	3 203	12,1
	2009	4 184	10,4	4 719	8,0	3 886	8,5	2 235	7,7	2 445	10,4	3 247	8,7	3 498	9,2
	2010	4 529	8,2	5 018	6,3	3 869	-0,4	2 323	3,9	2 360	-3,5	3 762	15,9	3 674	5,0
	2011	4 764	5,2	5 152	2,7	3 902	0,9	2 652	14,2	2 469	4,6	3 958	5,2	3 894	6,0
	2012	5 082	6,7	5 705	10,7	3 967	1,7	3 049	15,0	2 830	14,6	4 412	11,5	4 251	9,2
Muutos 2008–2012, %	34,1		30,5		10,8		46,9		27,8		47,7		32,7		
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö	2008	75	10,6	70	16,7	84	15,4	56	14,9	75	6,1	57	23,9	72	12,8
	2009	83	10,7	73	3,9	89	5,7	62	9,6	82	9,0	65	12,9	78	8,7
	2010	90	8,7	78	6,7	90	1,6	66	8,0	80	-2,8	73	12,0	83	5,9
	2011	96	6,7	82	4,502	91	1,2	68	1,9	81	1,1	77	6,7	86	4,4
	2012	105	9,0	89	8,783	96	5,1	73	7,7	92	14,2	91	18,1	95	9,7
Muutos 2008–2012, %	40,0		26,1		14,3		29,9		22,3		59,3		32,0		
Vammaisten subjektiivisten palvelujen nettokustannukset (ks. määritelmät)	2008	40 282 500	37,7	15 664 545	42,5	15 121 497	50,3	8 942 848	17,4	13 374 060	8,7	6 822 441	59,2	100 207 891	34,5
	2009	45 280 078	12,4	16 662 591	6,4	16 263 090	7,5	9 944 501	11,2	15 027 240	12,4	8 214 023	20,4	111 391 523	11,2
	2010	51 595 972	13,9	18 712 302	12,3	17 679 526	8,7	11 599 478	16,6	16 773 587	11,6	10 031 875	22,1	126 392 740	13,5
	2011	55 926 119	8,4	19 963 702	6,7	18 006 494	1,8	11 880 655	2,4	17 140 210	2,2	10 888 431	8,5	133 805 611	5,9
	2012	61 550 164	10,1	22 078 694	10,6	19 149 367	6,3	12 942 378	8,9	19 786 637	15,4	13 309 693	22,2	148 816 933	11,2
Vammaisten subjektiivisten palvelujen kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista	2008	93,7	23,2	92,2	20,3	92,3	28,3	90,7	2,0	84,7	1,7	89,0	26,6	91,3	18,0
	2009	93,6	0,0	93,3	1,2	92,8	0,6	91,8	1,1	86,5	2,1	91,1	2,4	92,1	0,8
	2010	97,3	3,9	96,7	3,7	98,1	5,7	98,4	7,3	98,5	13,9	97,5	7,1	97,6	6,0
	2011	97,7	0,4	97,0	0,3	97,2	-0,9	98,2	-0,2	98,7	0,2	97,6	0,1	97,7	0,1
	2012	97,2	-0,5	96,9	-0,1	97,3	0,0	98,5	0,3	98,7	0,1	99,3	1,7	97,7	0,0
Määrärahasidonnaisten palvelujen kustannukset (kokonaiskust. – subjektiiviset kust.)	2008	2 721 917	-70,5	1 330 598	-60,3	1 267 492	-67,8	915 644	-3,3	2 418 898	-2,1	847 210	-53,3	9 501 759	-56,3
	2009	3 072 885	12,9	1 204 489	-9,5	1 255 136	-1,0	893 974	-2,4	2 352 557	-2,7	805 568	-4,9	9 584 608	0,9
	2010	1 452 291	-52,7	641 122	-46,8	343 637	-72,6	183 609	-79,5	256 939	-89,1	253 968	-68,5	3 131 565	-67,3
	2011	1 319 371	-9,2	625 449	-2,4	509 966	48,4	216 609	18,0	228 168	-11,2	262 353	3,3	3 161 916	1,0
	2012	1 742 363	32,1	707 889	13,2	539 632	5,8	197 670	-8,7	252 726	10,8	88 811	-66,1	3 529 091	11,6
Määrärahasidonnaisten palvelujen %-osuus VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannuksista	2008	6,3	-73,6	7,8	-66,5	7,7	-72,5	9,3	-16,0	15,3	-8,4	11,0	-62,8	8,7	-61,7
	2009	6,4	0,4	6,7	-13,9	7,2	-7,4	8,2	-11,2	13,5	-11,6	8,9	-19,1	7,9	-8,5
	2010	2,7	-56,9	3,3	-50,9	1,9	-73,4	1,6	-81,1	1,5	-88,9	2,5	-72,4	2,4	-69,5
	2011	2,3	-15,8	3,0	-8,3	2,8	44,4	1,8	14,9	1,3	-12,9	2,4	-4,7	2,3	-4,5
	2012	2,8	19,4	3,1	2,3	2,7	-0,5	1,5	-16,0	1,3	-4,0	0,7	-71,8	2,3	0,3

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2008–2012															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös VpL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2008	10 516	-2,6	3 393	3,9	4 451	-2,0	4 383	10,7	6 805	-1,8	2 244	-5,0	31 792	-0,2
	2009	10 668	1,4	3 593	5,9	4 464	0,3	4 462	1,8	6 525	-4,1	2 526	12,6	32 238	1,4
	2010	10 831	1,5	3 791	5,5	4 577	2,5	4 627	3,7	6 815	4,4	2 602	3,0	33 243	3,1
	2011	11 197	3,4	3 566	-5,9	4 687	2,4	4 277	-7,6	6 158	-9,6	2 548	-2,1	32 433	-2,4
	2012	11 577	3,4	3 450	-3,3	4 861	3,7	4 048	-5,4	6 030	-2,1	2 746	7,8	32 712	0,9
Muutos 2008–2012, %		10,1		1,7		9,2		-7,6		-11,4		22,4		2,9	
VpL-kuljetuspalvelupäätöksen omaavien asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2008	92,7	0,2	87,3	-8,5	97,2	-11,5	92,3	0,7	95,4	2,5	87,4	-0,7	92,8	-1,9
	2009	92,3	-0,4	94,9	8,7	99,0	1,8	92,0	-0,3	91,8	-3,8	90,9	4,0	93,2	0,4
	2010	92,5	0,2	98,3	3,6	98,3	-0,8	91,2	-0,9	94,4	2,9	95,2	4,7	94,3	1,2
	2011	93,2	0,8	89,2	-9,2	98,8	0,5	93,8	2,8	87,5	-7,3	90,5	-5,0	92,2	-2,2
	2012	93,0	-0,2	86,4	-3,2	97,9	-0,8	93,9	0,2	85,2	-2,7	90,4	0,0	91,3	-1,0
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2008	7 456	-24,9	2 933	1,9	3 697	-3,1	3 927	17,5	5 236	-3,3	1 945	6,2	25 194	-7,4
	2009	7 108	-4,7	2 626	-10,5	3 605	-2,5	3 889	-1,0	4 821	-7,9	2 106	8,3	24 155	-4,1
	2010	7 628	7,3	2 872	9,4	3 696	2,5	3 927	1,0	4 497	-6,7	2 074	-1,5	24 694	2,2
	2011	6 978	-8,5	2 877	0,2	3 671	-0,7	3 648	-7,1	4 296	-4,5	2 548	22,9	24 018	-2,7
	2012	7 236	3,7	2 776	-3,5	3 633	-1,0	3 337	-8,5	4 155	-3,3	2 746	7,8	23 883	-0,6
Muutos 2008–2012, %		-3,0		-5,4		-1,7		-15,0		-20,6		41,2		-5,2	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2008	65,7	-22,8	75,4	-10,3	80,8	-12,5	82,7	6,8	73,4	0,9	75,8	11,1	73,5	-9,0
	2009	61,5	-6,4	69,4	-8,1	80,0	-1,0	80,2	-3,0	67,8	-7,6	75,8	0,1	69,8	-5,0
	2010	65,1	5,9	74,5	7,4	79,3	-0,8	77,4	-3,5	62,3	-8,1	75,9	0,1	70,0	0,3
	2011	58,1	-10,8	72,0	-3,3	77,4	-2,5	80,0	3,3	61,1	-2,0	90,5	19,2	68,3	-2,5
	2012	58,1	0,1	69,5	-3,5	73,2	-5,4	77,4	-3,2	58,7	-3,9	90,4	0,0	66,6	-2,4
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus väestöstä	2008	1,30	-25,7	1,21	0,4	1,89	-4,5	2,24	17,3	2,50	-4,1	1,46	4,7	1,65	-8,4
	2009	1,22	-6,1	1,07	-11,5	1,82	-3,6	2,21	-1,3	2,28	-8,8	1,51	3,9	1,56	-5,5
	2010	1,30	6,4	1,16	7,8	1,85	1,3	2,21	0,3	2,11	-7,5	1,46	-3,3	1,57	1,1
	2011	1,17	-9,6	1,14	-1,6	1,81	-2,1	2,04	-7,8	2,00	-5,3	1,77	20,9	1,51	-3,9
	2012	1,20	2,2	1,08	-5,2	1,77	-2,1	1,85	-9,3	1,91	-4,3	1,87	5,9	1,48	-1,9
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden määrä	2008	476	-2,9	197	0,0	150	2,7	132	11,9	172	13,2	90	28,6	1 217	24,7
	2009	487	2,3	182	-7,6	146	-2,7	81	-38,6	198	15,1	105	16,7	1 199	-1,5
	2010	495	1,6	246	35,2	148	1,4	113	39,5	188	-5,1	87	-17,1	1 277	6,5
	2011	506	2,2	248	0,8	146	-1,4	117	3,5	286	52,1	109	25,3	1 412	10,6
	2012	359	-29,1	233	-6,0	159	8,9	136	16,2	205	-28,3	106	-2,8	1 198	-15,2
Muutos 2008–2012, %		-24,6		18,3		6,0		3,0		19,2		17,8		-1,6	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus	2008	6,4	29,4	6,7	0,0	4,1	6,0	3,4	-4,8	3,3	17,1	4,6	21,0	4,8	34,7
	2009	6,9	7,3	6,9	3,2	4,0	-0,2	2,1	-38,0	4,1	25,0	5,0	7,7	5,0	2,8
	2010	6,5	-5,3	8,6	23,6	4,0	-1,1	2,9	38,2	4,2	1,8	4,2	-15,9	5,2	4,2
	2011	7,3	11,7	8,6	0,6	4,0	-0,7	3,2	11,5	6,7	59,2	4,3	2,0	5,9	13,7
	2012	5,0	-31,6	8,4	-2,6	4,4	10,0	4,1	27,1	4,9	-25,9	3,9	-9,8	5,0	-14,7
Yhdensuuntaiset VpL-matkat	2008	519 222	-3,6	271 423	9,1	321 717	-0,1	284 882	7,8	339 803	-2,4	128 131	7,6	1 865 178	1,3
	2009	528 701	1,8	257 580	-5,1	314 485	-2,2	298 494	4,8	314 741	-7,4	149 464	16,6	1 863 465	-0,1
	2010	520 491	-1,6	257 895	0,1	331 424	5,4	308 106	3,2	297 285	-5,5	138 324	-7,5	1 853 525	-0,5
	2011	572 489	10,0	268 266	4,0	335 104	1,1	294 674	-4,4	301 873	1,5	136 652	-1,2	1 909 058	3,0
	2012	585 535	2,3	270 100	0,7	325 433	-2,9	268 987	-8,7	302 125	0,1	144 470	5,7	1 896 650	-0,6
Muutos 2008–2012, %		12,8		-0,5		1,2		-5,6		-11,1		12,8		1,7	
VpL-matkat / matkoja käyttänyt asiakas / kk	2008	5,8	28,4	7,7	7,1	7,3	3,1	6,0	-8,2	5,4	1,0	5,5	1,3	6,2	9,5
	2009	6,2	6,8	8,2	6,0	7,3	0,2	6,4	5,8	5,4	0,6	5,9	7,7	6,4	4,2
	2010	5,7	-8,3	7,5	-8,5	7,5	2,8	6,5	2,2	5,5	1,3	5,6	-6,0	6,3	-2,7
	2011	6,8	20,2	7,8	3,8	7,6	1,8	6,7	3,0	5,9	6,3	4,5	-19,6	6,6	5,9
	2012	6,7	-1,4	8,1	4,3	7,5	-1,9	6,7	-0,2	6,1	3,5	4,4	-1,9	6,6	-0,1
Myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2008	15 431 524	10,5	7 359 725	12,9	7 900 542	11,9	4 856 418	10,5	6 630 455	10,8	2 308 956	16,9	44 487 620	11,5
	2009	16 474 807	6,8	7 299 880	-0,8	8 155 115	3,2	5 209 501	7,3	6 539 789	-1,4	2 668 199	15,6	46 347 292	4,2
	2010	17 238 838	4,6	7 509 359	2,9	8 940 087	9,6	5 761 554	10,6	6 455 226	-1,3	2 958 444	10,9	48 863 508	5,4
	2011	18 133 231	5,2	7 813 991	4,1	9 038 094	1,1	5 702 676	-1,0	6 603 631	2,3	3 195 415	8,0	50 487 038	3,3
	2012	18 557 071	2,3	8 346 681	6,8	9 017 700	-0,2	5 410 005	-5,1	6 908 881	4,6	3 522 144	10,2	51 762 482	2,5
Muutos 2008–2012, %		20,3		13,4		14,1		11,4		4,2		52,5		16,2	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2008	35,9	-1,2	43,3	-4,7	48,2	-4,5	49,3	-4,0	42,0	3,6	30,1	-7,1	40,6	-2,2
	2009	34,1	-5,0	40,9	-5,7	46,6	-3,4	48,1	-2,4	37,6	-10,4	29,6	-1,7	38,3	-5,5
	2010	32,5	-4,6	38,8	-5,0	49,6	6,6	48,9	1,7	37,9	0,7	28,8	-2,8	37,7	-1,5
	2011	31,7	-2,5	38,0	-2,2	48,8	-1,6	47,1	-3,6	38,0	0,3	28,7	-0,4	36,9	-2,3
	2012	29,3	-7,4	36,6	-3,5	45,8	-6,2	41,2	-12,7	34,5	-9,3	26,3	-8,3	34,0	-7,8
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (palvelua käyttänyt)	2008	2 070	47,2	2 509	10,8	2 137	15,4	1 237	-6,0	1 266	14,6	1 187	10,1	1 766	20,4
	2009	2 318	12,0	2 780	10,8	2 262	5,9	1 340	8,3	1 357	7,1	1 267	6,7	1 919	8,7
	2010	2 260	-2,5	2 615	-5,9	2 419	6,9	1 467	9,5	1 435	5,8	1 426	12,6	1 979	3,1
	2011	2 599	15,0	2 716	3,9	2 462	1,8	1 563	6,5	1 537	7,1	1 254	-12,1	2 102	6,2
	2012	2 565	-1,3	3 007	10,7	2 482	0,8	1 621	3,7	1 663	8,2	1 283	2,3	2 167	3,1
Muutos 2008–2012, %		23,9		19,8		16,2		31,1		31,3		8,0		22,7	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / väestö	2008	26,9	9,3	30,5	11,2	40,4	10,2	27,7	10,3	31,6	9,9	17,3	15,2	29,1	10,3
	2009	28,2	5,2	29,9	-1,9	41,3	2,1	29,6	7,0	30,9	-2,3	19,2	10,9	29,9	2,7
	2010	29,3	3,7	30,3	1,4	44,7	8,3	32,5	9,8	30,3	-2,1	20,9	8,9	31,1	4,3
	2011	30,5	4,0	31,0	2,2	44,5	-0,4	31,9	-1,7	30,7	1,4	22,2	6,3	31,8	2,0
	2012	30,7	0,9	32,5	5,0	43,9	-1,3	30,0	-6,0	31,8	3,5	24,0	8,3	32,1	1,1
Muutos 2008–2012, %		14,4		6,7		8,6		8,5		0,4		39,1		10,6	
Keskimääräinen VpL-matkan hinta (nettokustannukset)	2008	28,1	8,2	26,6	1,3	24,6	12,0	17,0	2,5	19,4	12,7	18,0	8,6	23,9	10,0
	2009	29,6	5,3	27,9	4,9	25,9	5,6	17,5	2,4	20,6	6,5	17,8	-0,9		

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2008–2012															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös ShL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2008	3 379	37,2	1 107	17,3	862	2,0	424	-15,4	613	0,0	409	6,2	6 794	32,2
	2009	4 145	22,7	1 209	9,2	844	-2,1	339	-20,0	716	16,8	438	7,1	7 691	13,2
	2010	4 760	14,8	1 231	1,8	734	-13,0	325	-4,1	563	-21,4	438	0,0	8 051	4,7
	2011	5 361	12,6	1 212	-1,5	1 164	58,6	512	57,5	641	13,9	488	11,4	9 378	16,5
	2012	5 645	5,3	1 204	-0,7	1 337	14,9	536	4,7	602	-6,1	513	5,1	9 837	4,9
Muutos 2008–2012, %		67,1		8,8		55,1		26,4		-1,8		25,4		44,8	
ShL-kuljetuspalveluasiakkaiden %-osuus väestöstä	2008	0,59	35,7	0,46	15,6	0,44	0,5	0,24	-15,5	0,29		0,31	4,7	0,44	
	2009	0,71	20,8	0,49	8,0	0,43	-3,2	0,19	-20,3	0,34	15,7	0,31	2,8	0,50	11,6
	2010	0,81	13,8	0,50	0,3	0,37	-14,1	0,18	-4,8	0,26	-22,0	0,31	-1,8	0,51	3,6
	2011	0,90	11,3	0,48	-3,3	0,57	56,3	0,29	56,4	0,30	12,8	0,34	9,7	0,59	15,0
	2012	0,93	3,8	0,47	-2,4	0,65	13,6	0,30	3,8	0,28	-7,1	0,35	3,3	0,61	3,5
ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2008	3 379	37,2	711	19,9	774	1,7	424	-15,4	521	54,1	409	6,2	6 218	23,3
	2009	4 145	22,7	726	2,1	771	-0,4	339	-20,0	593	13,8	438	7,1	7 012	12,8
	2010	4 760	14,8	775	6,7	656	-14,9	325	-4,1	437	-26,3	438	0,0	7 391	5,4
	2011	5 361	12,6	857	10,6	668	1,8	512	57,5	509	16,5	488	11,4	8 395	13,6
	2012	5 645	5,3	940	9,7	817	22,3	536	4,7	542	6,5	513	5,1	8 993	7,1
Muutos 2008–2012, %		67,1		32,2		5,6		26,4		4,0		25,4		44,6	
Yhdensuuntaiset ShL-matkat	2008	76 090	45,0	26 262	26,3	29 221	6,4	18 130	3,8	17 818		7 964	43,2	175 485	41,8
	2009	90 172	18,5	32 398	23,4	29 596	1,3	14 182	-21,8	22 707	27,4	9 035	13,4	198 090	12,9
	2010	106 946	18,6	27 446	-15,3	26 341	-11,0	12 738	-10,2	15 604	-31,3	7 907	-12,5	196 982	-0,6
	2011	121 728	13,8	34 613	26,1	27 821	5,6	19 313	51,6	18 890	21,1	6 878	-13,0	229 243	16,4
	2012	127 403	4,7	38 393	10,9	39 204	40,9	28 774	49,0	18 667	-1,2	7 113	3,4	259 554	13,2
Muutos 2008–2012, %		67,4		46,2		34,2		58,7		4,8		-10,7		47,9	
ShL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2008	1 225 474	-20,9	510 010	-8,5	347 597	-3,5	164 979	6,0	235 488	97,5	116 431	50,1	2 599 978	-7,8
	2009	1 863 411	52,1	507 995	-0,4	355 551	2,3	131 514	-20,3	343 805	46,0	135 532	16,4	3 337 809	28,4
	2010	2 105 756	13,0	343 753	-32,3	317 177	-10,8	119 271	-9,3	255 015	-25,8	166 053	22,5	3 307 025	-0,9
	2011	3 234 401	53,6	448 277	30,4	360 418	13,6	170 712	43,1	282 124	10,6	160 808	-2,2	4 656 740	40,8
	2012	3 366 411	4,1	519 115	15,8	549 794	52,5	276 731	62,1	297 176	5,3	173 559	7,9	5 182 786	11,3
Muutos 2008–2012, %		174,7		1,8		58,2		67,7		26,2		49,1		99,3	
ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (matkoja käytänyt)	2008	363	-42,3	717	-23,7	449	-5,1	389	25,2	452	28,1	285	41,3	418	-25,2
	2009	450	24,0	700	-2,5	461	2,7	388	-0,3	580	28,3	309	8,7	476	13,8
	2010	442	-1,6	444	-36,6	484	4,8	367	-5,4	584	0,7	379	22,5	447	-6,0
	2011	603	36,4	523	17,9	540	11,6	333	-9,1	554	-5,0	330	-13,1	555	24,0
	2012	596	-1,2	552	5,6	673	24,7	516	54,8	548	-1,1	338	2,7	576	3,9
Muutos 2008–2012, %		64,4		-23,0		49,8		32,7		21,3		18,8		37,8	
		Päätökset						Päätökset				Päätökset			
ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / väestö	2008	2,1	-21,7	2,1	-9,8	1,8	-4,9	0,9	5,8	1,1	95,9	0,9	47,9	1,7	-8,7
	2009	3,2	49,8	2,1	-1,5	1,8	1,1	0,7	-20,5	..	0,0	1,0	11,7	2,2	26,6
	2010	3,6	12,0	1,4	-33,3	1,6	-11,9	0,7	-9,9	1,2	0,0	1,2	20,3	2,1	-2,0
	2011	5,4	51,8	1,8	28,1	1,8	12,0	1,0	42,1	1,3	9,6	1,1	-4,7	2,9	39,1
	2012	5,6	2,6	2,0	13,8	2,7	50,8	1,5	60,7	1,4	4,2	1,2	6,0	3,2	9,8
Muutos 2008–2012, %		161,3		-4,3		50,5		63,4		21,6		35,9		89,4	
Keskimääräinen ShL-matkan hinta (nettokustannukset)	2008	13,3	-54,9	17,0	-36,5	11,9	-9,3	0,0	-100,0	0,0		14,6	4,9	14,8	-34,9
	2009	17,5	31,8	14,7	-13,6	12,0	1,0	9,3	0,0	0,0	0,0	15,0	2,6	16,8	13,7
	2010	17,0	-3,3	12,5	-14,8	12,0	0,2	9,4	1,0	16,3	0,0	21,0	40,0	15,3	-9,2
	2011	23,4	37,8	13,0	3,4	13,0	7,6	8,8	-5,6	14,9	-8,6	23,4	11,3	19,6	28,4
	2012	23,4	0,1	13,5	4,4	14,0	8,3	9,6	8,8	15,9	6,6	24,4	4,4	19,3	-1,6
Muutos 2008–2012, %		75,8		-20,6		17,9		0,0		0,0		66,9		30,5	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä 2008–2012															
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä yhteensä	2008	10 835	-12,6	3 644	5,0	4 471	-2,3	4 351	13,2	5 757	0,0	2 354	6,2	31 412	-2,6
	2009	11 253	3,9	3 352	-8,0	4 376	-2,1	4 228	-2,8	5 414	-6,0	2 544	8,1	31 167	-0,8
	2010	12 388	10,1	3 647	8,8	4 352	-0,5	4 252	0,6	4 934	-8,9	2 512	-1,3	32 085	2,9
	2011	12 339	-0,4	3 734	2,4	4 339	-0,3	4 160	-2,2	4 805	-2,6	3 036	20,9	32 413	1,0
	2012	12 881	4,4	3 716	-0,5	4 450	2,6	3 873	-6,9	4 697	-2,2	3 259	7,3	32 876	1,4
Muutos 2008–2012, %		18,9		2,0		-0,5		-11,0		-18,4		38,4		4,7	
VpL-asiakkaiden %-osuus	2008	68,8		80,5		82,7		90,3		91,0		82,6		80,2	
	2009	63,2	-8,2	78,3	-2,7	82,4	-0,4	92,0	1,9	89,0	-2,1	82,8	0,2	77,5	-3,4
	2010	61,6	-2,5	78,7	0,5	84,9	3,1	92,4	0,4	91,1	2,4	82,6	-0,3	77,0	-0,7
	2011	56,6	-8,2	77,0	-2,2	84,6	-0,4	87,7	-5,1	89,4	-1,9	83,9	1,7	74,1	-3,7
	2012	56,2	-0,7	74,7	-3,0	81,6	-3,5	86,2	-1,7	88,5	-1,1	84,3	0,4	72,6	-2,0
Muutos 2008–2012, %		-18,4		-7,2		-1,3		-4,5		-2,7		2,0		-9,4	
ShL-asiakkaiden %-osuus	2008	31,2		19,5		17,3		9,7		9,0		17,4		19,8	
	2009	36,8	18,1	21,7	11,0	17,6	1,8	8,0	-17,7	11,0	21,0	17,2	-0,9	22,5	13,7
	2010	38,4	4,3	21,3	-1,9	15,1	-14,4	7,6	-4,7	8,9	-19,1	17,4	1,3	23,0	2,4
	2011	43,4	13,1	23,0	8,0	15,4	2,1	12,3	61,0	10,6	19,6	16,1	-7,8	25,9	12,4
	2012	43,8	0,9	25,3	10,2	18,4	19,3	13,8	12,4	11,5	8,9	15,7	-2,1	27,4	5,6
Muutos 2008–2012, %		40,5		29,6		6,1		42,0		27,5		-9,4		38,2	
Kuljetuspalvelumatkojen määrä yhteensä	2008	595 312	0,7	297 685	10,5	350 938	0,4	303 012	7,6	357 621	2,7	136 095	9,2	2 040 663	3,9
	2009	618 873	4,0	289 978	-2,6	344 081	-2,0	312 676	3,2	337 448	-5,6	158 499	16,5	2 061 555	1,0
	2010	627 437	1,4	285 341	-1,6	357 765	4,0	320 844	2,6	312 889	-7,3	146 231	-7,7	2 050 507	-0,5
	2011	694 217	10,6	302 879	6,1	362 925	1,4	313 987	-2,1	320 763	2,5	143 530	-1,8	2 138 301	4,3
	2012	712 938	2,7	308 493	1,9	364 637	0,5	297 761	-5,2	320 792	0,0	151 583	5,6	2 156 204	0,8
Muutos 2008–2012, %		19,8		3,6		3,9		-1,7		-10,3		11,4		5,7	
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä	2008	16 656 998	7,4	7 869 735	11,2	8 248 139	11,1	5 021 397	10,3	6 865 943	12,5	2 425 387	18,2	47 087 598	10,2
	2009	18 338 218	10,1	7 807 875	-0,8	8 510 666	3,2	5 341 015	6,4	6 883 594	0,3	2 803 732	15,6	49 685 100	5,5
	2010	19 344 594	5,5	7 853 112	0,6	9 257 264	8,8	5 880 825	10,1	6 710 241</					

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2008–2012															
Kuljetuspalvelukeskusten toiminta 2008–2012															
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat	2008	475 675	-3,2	265 817	0,0	-	0,0	-	0,0	357 621	2,5	129 412	5,9	1 228 525	27,6
	2009	481 128	1,1	-	0,0	-	0,0	-	0,0	337 660	-5,6	141 485	9,3	960 273	-21,8
	2010	517 084	7,5	-	0,0	-	0,0	-	0,0	312 894	-7,3	132 850	-6,1	962 828	0,3
	2011	572 588	10,7	-	0,0	-	0,0	-	0,0	320 763	2,5	134 304	1,1	1 027 655	6,7
	2012	617 719	7,9	-	0,0	-	0,0	-	0,0	321 299	0,2	140 835	4,9	1 079 853	5,1
Muutos 2008–2012, %		29,9		0,0		0,0		0,0		-10,2		8,8		-12,1	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ja kustannukset 2008–2012															
Asunnon muutostöiden asiakkaat	2008	444	12,4	256	12,3	179	-43,0	65	-18,8	374	7,8	184	17,2	1 502	-1,2
	2009	482	8,6	275	7,4	169	-5,6	73	12,3	421	12,6	225	22,3	1 645	9,5
	2010	434	-10,0	192	-30,2	199	17,8	63	-13,7	351	-16,6	254	12,9	1 493	-9,2
	2011	386	-11,1	214	11,5	191	-4,0	62	-1,6	379	8,0	266	4,7	1 498	0,3
	2012	391	1,3	248	15,9	224	17,3	94	51,6	398	5,0	242	-9,0	1 597	6,6
Muutos 2008–2012, %		-11,9		-3,1		25,1		44,6		6,4		31,5		6,3	
Asunnon muutostöitä saaneiden %-osuus väestöstä	2008	0,08	11,2	0,11	10,6	0,09	-43,8	0,04	-18,9	0,18	6,9	0,14	15,5	0,10	-2,3
	2009	0,08	6,9	0,11	6,2	0,09	-6,7	0,04	12,0	0,20	11,5	0,16	17,4	0,11	8,0
	2010	0,07	-10,8	0,08	-31,2	0,10	16,3	0,04	-14,3	0,16	-17,3	0,18	10,9	0,10	-10,2
	2011	0,06	-12,1	0,08	9,5	0,09	-5,4	0,03	-2,3	0,18	7,0	0,18	3,1	0,09	-0,9
	2012	0,06	-0,1	0,10	13,9	0,11	16,0	0,05	50,3	0,18	3,9	0,17	-10,6	0,10	5,2
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2008	3,9	15,7	6,6	-1,1	3,9	-48,5	1,4	-26,1	5,2	12,6	7,2	22,5	4,4	-2,9
	2009	4,2	6,6	7,3	10,3	3,7	-4,1	1,5	10,0	5,9	12,9	8,1	13,0	4,8	8,5
	2010	3,7	-11,2	5,0	-31,5	4,3	14,0	1,2	-17,5	4,9	-17,9	9,3	14,7	4,2	-11,0
	2011	3,2	-13,3	5,4	7,6	4,0	-5,8	1,4	9,4	5,4	10,8	9,4	1,6	4,3	0,6
	2012	3,1	-2,3	6,2	15,9	4,5	12,1	2,2	60,5	5,6	4,3	8,0	-15,6	4,5	4,6
Asunnon muutostöiden nettokustannukset	2008	909 234	26,7	541 587	1,8	437 305	-11,2	110 457	-5,6	785 749	1,6	269 523	54,5	3 053 855	8,8
	2009	847 597	-6,8	461 192	-14,8	467 520	6,9	125 340	13,5	876 142	11,5	212 154	-21,3	2 989 945	-2,1
	2010	740 545	-12,6	239 405	-48,1	441 135	-5,6	125 202	-0,1	778 954	-11,1	226 816	6,9	2 552 056	-14,6
	2011	664 547	-10,3	238 528	-0,4	425 325	-3,6	77 465	-38,1	919 156	18,0	227 346	0,2	2 552 367	0,0
	2012	584 592	-12,0	317 533	33,1	455 150	7,0	98 417	27,0	836 179	-9,0	254 156	11,8	2 546 027	-0,2
Muutos 2008–2012, %		-35,7		-41,4		4,1		-10,9		6,4		-5,7		-16,6	
Asunnon muutostöiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2008	2,1	13,4	3,2	-14,1	2,7	-24,2	1,1	-18,0	5,0	-5,0	3,5	22,8	2,8	-4,6
	2009	1,8	-17,1	2,6	-19,0	2,7	0,0	1,2	3,2	5,0	1,3	2,4	-33,1	2,5	-11,2
	2010	1,4	-20,4	1,2	-52,1	2,4	-8,3	1,1	-8,1	4,6	-9,3	2,2	-6,3	2,0	-20,3
	2011	1,2	-16,8	1,2	-6,3	2,3	-6,2	0,6	-39,7	5,3	15,7	2,0	-7,5	1,9	-5,4
	2012	0,9	-20,4	1,4	20,3	2,3	0,6	0,7	17,0	4,2	-21,2	1,9	-7,0	1,7	-10,3
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	2008	2 048	12,7	2 116	-9,3	2 443	55,7	1 699	16,2	2 101	-5,7	1 465	31,8	2 033	10,2
	2009	1 759	-14,1	1 677	-20,7	2 766	13,2	1 717	1,0	2 081	-0,9	943	-35,6	1 818	-10,6
	2010	1 706	-3,0	1 247	-25,6	2 217	-19,9	1 987	15,7	2 219	6,6	893	-5,3	1 709	-6,0
	2011	1 722	0,9	1 115	-10,6	2 227	0,5	1 249	-37,1	2 425	9,3	855	-4,3	1 704	-0,3
	2012	1 495	-13,2	1 280	14,9	2 032	-8,8	1 047	-16,2	2 101	-13,4	1 050	22,9	1 594	-6,4
Muutos 2008–2012, %		-27,0		-39,5		-16,8		-38,4		0,0		-28,3		-21,6	
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	2008	1,6	25,4	2,2	0,3	2,2	-12,6	0,6	-5,7	3,7	0,8	2,0	52,2	2,0	7,6
	2009	1,5	-8,2	1,9	-15,8	2,4	5,7	0,7	13,1	4,1	10,5	1,5	-24,4	1,9	-3,5
	2010	1,3	-13,4	1,0	-48,9	2,2	-6,8	0,7	-0,8	3,7	-11,8	1,6	5,0	1,6	-15,6
	2011	1,1	-11,3	0,9	-2,1	2,1	-5,0	0,4	-38,6	4,3	16,9	1,6	-1,3	1,6	-1,2
	2012	1,0	-13,3	1,2	30,8	2,2	5,8	0,5	25,9	3,8	-10,0	1,7	9,8	1,6	-1,6
Muutos 2008–2012, %		-38,8		-44,9		-0,9		-13,2		2,6		-14,0		-20,8	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sekä kustannukset 2008–2012															
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat	2008	583	1,7	59	-3,3	85	18,1	228	4,1	297	23,2	186	-15,5	1 438	3,8
	2009	594	1,9	69	16,9	93	9,4	252	10,5	297	0,0	205	10,2	1 510	5,0
	2010	582	-2,0	108	56,5	71	-23,7	251	-0,4	305	2,7	188	-8,3	1 505	-0,3
	2011	611	5,0	142	31,5	77	8,5	260	3,6	347	13,8	196	4,3	1 633	8,5
	2012	660	8,0	137	-3,5	95	23,4	263	1,2	247	-28,8	198	1,0	1 600	-2,0
Muutos 2008–2012, %		13,2		132,2		11,8		15,4		-16,8		6,5		11,3	
Asuntoon kuuluvia laitteita ja välineitä saaneiden %-osuus väestöstä	2008	0,10	0,7	0,02	-4,7	0,04	16,3	0,13	3,9	0,14	22,2	0,14	-16,7	0,09	2,6
	2009	0,10	0,4	0,03	15,6	0,05	8,2	0,14	10,2	0,14	-0,9	0,15	5,8	0,10	3,5
	2010	0,10	-2,9	0,04	54,2	0,04	-24,6	0,14	-1,1	0,14	1,9	0,13	-9,9	0,10	-1,4
	2011	0,10	3,8	0,06	29,2	0,04	6,9	0,15	2,8	0,16	12,7	0,14	2,6	0,10	7,2
	2012	0,11	6,5	0,05	-5,2	0,05	22,0	0,15	0,3	0,11	-29,6	0,14	-0,7	0,10	-3,3
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2008	5,1	4,7	1,5	-14,8	1,9	6,6	4,8	-5,3	4,2	28,7	7,2	-11,6	4,2	2,0
	2009	5,1	0,0	1,8	20,1	2,1	11,1	5,2	8,2	4,2	0,3	7,4	1,8	4,4	4,0
	2010	5,0	-3,3	2,8	53,6	1,5	-26,1	4,9	-4,8	4,2	1,1	6,9	-6,8	4,3	-2,2
	2011	5,1	2,3	3,6	26,9	1,6	6,5	5,7	15,2	4,9	16,7	7,0	1,2	4,6	8,8
	2012	5,3	4,2	3,4	-3,5	1,9	18,0	6,1	7,1	3,5	-29,3	6,5	-6,3	4,5	-3,8
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset	2008	488 831	13,0	117 615	60,0	109 612	35,8	170 603	29,9	115 353	-34,0	120 891	22,2	1 122 905	13,2
	2009	560 682	14,7	52 969	-55,0	103 776	-5,3	206 371	21,0	393 707	241,3	120 339	-0,5	1 437 843	28,0
	2010	458 988	-18,1	49 549	-6,5	98 453	-5,1	191 099	-7,4	448 182	13,8	105 851	-12,0	1 352 121	-6,0
	2011	498 331	8,6	63 342	27,8	91 699	-6,9	158 452	-17,1	440 858	-1,6	110 193	4,1	1 362 875	0,8
	2012	586 082	17,6	41 448	-34,6	98 137	7,0	166 238	4,9	512 188	16,2	113 939	3,4	1 518 032	11,4
Muutos 2008–2012, %		19,9		-64,8		-10,5		-2,6		344,0		-5,8		35,2	
Asunnon välineiden ja laitteiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2008	1,1	1,1	0,7	35,0	0,7	15,9	1,7	12,9	0,7	-38,3	1,6	-2,9	1,0	-0,7
	2009	1,2	2,0	0,3	-57,2	0,6	-11,4	1,9	10,0	2,3	210,1	1,3	-15,4	1,2	16,1
	2010	0,9	-25,4	0,3	-13,6	0,5	-7,8	1,6	-14,8	2,6	16,2	1,0	-22,9	1,0	-12,2
	2011	0,9	0,6	0,3	20,2	0,5	-9,3	1,3	-19,2	2,5	-3,5	1,0	-4,0	1,0	-4,7
	2012	0,9	6,4	0,2	-40,9	0,5	0,6	1,3	-3,4	2,6	0,7	0,9	-13,9	1,0	0,1
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas	2008	838	11,1	1 993	65,4	1 290	15,0	748	24,8	388	-46,5	650	44,5	781	9,1
	2009	944	12,6	768	-61,5	1 116	-13,5	819	9,4	1 326	241,3	587	-9,7	952	21,9
	2010														

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Vaikeavammaisten palvelusumisen asiakkaat ja kustannukset 2008–2012															
Vaikeavammaisten palvelusumisen asiakkaat	2008	316	4,6	83	-1,2	54	0,0	94	6,8	97	-4,0	54	12,5	698	3,1
	2009	355	12,3	95	14,5	67	24,1	95	1,1	110	13,4	67	24,1	789	13,0
	2010	387	9,0	104	9,5	71	6,0	98	3,2	112	1,8	74	10,4	846	7,2
	2011	382	-1,3	99	-4,8	89	25,4	105	7,1	118	5,4	84	13,5	877	3,7
	2012	380	-0,5	105	6,1	84	-5,6	111	5,7	129	9,3	93	10,7	902	2,9
Muutos 2008–2012, %		26,5		17,9		64,8		19,3		16,8		75,0		29,5	
Vaikeavammaisten palvelusumisen asiakkaiden osuus % väestöstä	2008	0,05	3,5	0,03	-2,6	0,03	-1,5	0,05	6,6	0,05	-4,7	0,04	10,8	0,05	2,0
	2009	0,06	10,6	0,04	13,2	0,03	22,7	0,05	0,8	0,05	12,4	0,05	19,1	0,05	11,4
	2010	0,07	8,1	0,04	7,9	0,04	4,7	0,06	2,4	0,05	1,0	0,05	8,5	0,05	6,1
	2011	0,06	-2,4	0,04	-6,5	0,04	23,5	0,06	6,4	0,05	4,4	0,06	11,7	0,06	2,4
	2012	0,06	-1,9	0,04	4,2	0,04	-6,7	0,06	4,8	0,06	8,2	0,06	8,8	0,06	1,5
Vaikeavammaisten palvelusumisen asiakkaiden %-osuus VpL-asiakkaista	2008	2,8	7,7	2,1	-13,0	1,2	-9,7	2,0	-2,9	1,4	0,3	2,1	17,6	2,0	1,4
	2009	3,1	10,3	2,5	17,5	1,5	26,0	2,0	-1,0	1,5	13,8	2,4	14,7	2,3	12,0
	2010	3,3	7,6	2,7	7,5	1,5	2,6	1,9	-1,4	1,6	0,3	2,7	12,2	2,4	5,2
	2011	3,2	-3,8	2,5	-8,1	1,9	23,1	2,3	19,1	1,7	8,1	3,0	10,2	2,5	3,9
	2012	3,1	-4,0	2,6	6,1	1,7	-9,8	2,6	11,9	1,8	8,6	3,1	2,7	2,5	0,9
Vaikeavammaisten palvelusumisen nettokustannukset	2008	13 633 709	14,0	4 092 758	25,7	2 426 970	38,7	3 014 498	26,4	4 038 853	1,8	2 096 611	22,1	29 303 399	17,1
	2009	16 266 143	19,3	4 508 625	10,2	3 052 208	25,8	3 170 145	5,2	4 819 108	19,3	2 532 858	20,8	34 349 087	17,2
	2010	17 029 635	4,7	4 982 530	10,5	3 369 728	10,4	3 331 391	5,1	5 045 912	4,7	2 856 639	12,8	36 615 835	6,6
	2011	18 388 502	8,0	5 402 244	8,4	3 954 263	17,3	3 694 682	10,9	5 382 154	6,7	3 193 969	11,8	40 015 814	9,3
	2012	19 376 658	5,4	6 033 278	11,7	4 382 420	10,8	4 655 154	26,0	6 358 758	18,1	3 543 606	10,9	44 349 874	10,8
Muutos 2008–2012, %		42,1		47,4		80,6		54,4		57,4		69,0		51,3	
Palvelusumisen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2008	31,7	2,0	24,1	6,1	14,8	18,4	30,6	9,8	25,6	-4,8	27,3	-2,9	26,7	2,7
	2009	33,6	6,1	25,2	4,8	17,4	17,7	29,2	-4,3	27,7	8,4	28,1	2,7	28,4	6,3
	2010	32,1	-4,6	25,7	2,0	18,7	7,3	28,3	-3,3	29,6	6,9	27,8	-1,1	28,3	-0,4
	2011	32,1	0,1	26,2	1,9	21,4	14,2	30,5	8,0	31,0	4,6	28,6	3,1	29,2	3,3
	2012	30,6	-4,7	26,5	0,9	22,3	4,2	35,4	16,0	31,7	2,4	26,4	-7,7	29,1	-0,4
Kustannukset euroa / palvelusumisen asiakas	2008	43 145	9,0	49 310	27,2	44 944	38,7	32 069	18,3	41 638	6,0	38 826	8,6	41 982	13,5
	2009	45 820	6,2	47 459	-3,8	45 555	1,4	33 370	4,1	43 810	5,2	37 804	-2,6	43 535	3,7
	2010	44 004	-4,0	47 909	0,9	47 461	4,2	33 994	1,9	45 053	2,8	38 603	2,1	43 281	-0,6
	2011	48 137	9,4	54 568	13,9	44 430	-6,4	35 187	3,5	45 611	1,2	38 023	-1,5	45 628	5,4
	2012	50 991	5,9	57 460	5,3	52 172	17,4	41 938	19,2	49 293	8,1	38 103	0,2	49 168	7,8
Muutos 2008–2012, %		18,2		16,5		16,1		30,8		18,4		-1,9		17,1	
Kustannukset euroa / väestö	2008	23,7	12,8	16,9	23,9	12,4	36,6	17,2	26,2	19,3	1,0	15,7	20,4	19,1	15,8
	2009	27,9	17,5	18,5	8,9	15,4	24,3	18,0	4,9	22,8	18,2	18,2	16,0	22,1	15,6
	2010	28,9	3,8	20,1	8,9	16,8	9,1	18,8	4,4	23,7	3,9	20,2	10,8	23,3	5,5
	2011	30,9	6,7	21,4	6,5	19,5	15,6	20,7	10,1	25,0	5,7	22,2	10,1	25,2	7,9
	2012	32,1	3,9	23,5	9,8	21,3	9,6	25,8	24,9	29,2	16,9	24,2	9,0	27,5	9,3
Muutos 2008–2012, %		35,2		38,7		71,9		50,4		51,7		54,1		43,8	
Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset 2008–2012															
Päivätoiminnan asiakkaat	2008	168	12,8	89	39,1	31	0,0	16	33,3	45	18,4	16	700,0	365	37,7
	2009	192	14,3	113	27,0	21	-32,3	24	50,0	35	-22,2	35	118,8	420	15,1
	2010	194	1,0	125	10,6	26	23,8	19	-20,8	42	20,0	47	34,3	453	7,9
	2011	182	-6,2	108	-13,6	30	15,4	30	57,9	42	0,0	50	6,4	442	-2,4
	2012	204	12,1	115	6,5	36	20,0	35	16,7	76	81,0	45	-10,0	511	15,6
Muutos 2008–2012, %		21,4		29,2		16,1		118,8		68,9		181,3		40,0	
Päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus väestöstä	2008	0,03	11,6	0,04	37,0	0,02	0,0	0,01	33,1	0,02	17,5	0,01	688,2	0,02	36,3
	2009	0,03	12,6	0,05	25,5	0,01	-33,0	0,01	49,6	0,02	-22,9	0,03	110,0	0,03	13,4
	2010	0,03	0,1	0,05	9,0	0,01	22,3	0,01	-21,4	0,02	19,0	0,03	31,9	0,03	6,7
	2011	0,03	-7,3	0,04	-15,1	0,01	13,7	0,02	56,7	0,02	-0,9	0,03	4,7	0,03	-3,6
	2012	0,03	10,5	0,04	4,7	0,02	18,6	0,02	15,6	0,03	79,1	0,03	-11,6	0,03	14,1
Päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2008	1,5	16,0	2,3	22,5	0,7	0,0	0,3	21,2	0,6	23,7	0,6	736,5	1,1	35,4
	2009	1,7	12,2	3,0	30,4	0,5	-31,2	0,5	46,9	0,5	-22,0	1,3	102,1	1,2	14,0
	2010	1,7	-0,3	3,2	8,6	0,6	19,8	0,4	-24,3	0,6	18,2	1,7	36,4	1,3	5,8
	2011	1,5	-8,6	2,7	-16,6	0,6	13,3	0,7	75,6	0,6	2,6	1,8	3,2	1,3	-2,2
	2012	1,6	8,1	2,9	6,5	0,7	14,7	0,8	23,5	1,1	79,8	1,5	-16,5	1,4	13,5
Päivätoiminnan nettokustannukset	2008	818 768	14,1	342 461	38,9	69 328	0,0	50 998	1 449,1	111 081	25,5	21 657	0,0	1 414 293	33,9
	2009	1 098 326	34,1	434 305	26,8	47 442	-31,6	70 828	38,9	143 583	29,3	87 301	303,1	1 881 785	33,1
	2010	1 246 637	13,5	552 228	27,2	114 282	140,9	84 889	19,9	234 571	63,4	100 285	14,9	2 332 892	24,0
	2011	1 251 641	0,4	612 156	10,9	135 009	18,1	127 577	50,3	296 321	26,3	95 965	-4,3	2 518 669	8,0
	2012	1 326 819	6,0	611 591	-0,1	92 822	-31,2	145 236	13,8	319 231	7,7	111 446	16,1	2 607 145	3,5
Muutos 2008–2012, %		62,1		78,6		33,9		184,8		187,4		414,6		84,3	
Päivätoiminnan kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2008	1,9	2,1	2,0	17,2	0,4	0,0	0,5	1 245,8	0,7	17,3	0,3	0,0	1,3	17,5
	2009	2,3	19,3	2,4	20,6	0,3	-36,0	0,7	26,3	0,8	17,5	1,0	242,8	1,6	20,7
	2010	2,4	3,5	2,9	17,4	0,6	134,1	0,7	10,2	1,4	66,7	1,0	0,7	1,8	15,8
	2011	2,2	-7,0	3,0	4,2	0,7	15,0	1,1	46,4	1,7	23,9	0,9	-11,7	1,8	2,1
	2012	2,1	-4,1	2,7	-9,7	0,5	-35,3	1,1	4,8	1,6	-6,6	0,8	-3,4	1,7	-6,9
Kustannukset euroa / päivätoiminnan asiakas	2008	4 874	1,2	3 848	-0,1	2 236	0,0	3 187	1 061,9	2 468	5,9	1 354	0,0	3 875	-2,8
	2009	5 720	17,4	3 843	-0,1	2 259	1,0	2 951	-7,4	4 102	66,2	2 494	84,3	4 480	15,6
	2010	6 426	12,3	4 418	14,9	4 395	94,6	4 468	51,4	5 585	36,1	2 134	-14,5	5 150	14,9
	2011	6 877	7,0	5 668	28,3	4 500	2,4	4 253	-4,8	7 055	26,3	1 919	-10,0	5 698	10,7
	2012	6 504	-5,4	5 318	-6,2	2 578	-42,7	4 150	-2,4	4 200	-40,5	2 477	29,0	5 102	-10,5
Muutos 2008–2012, %		33,5		38,2		15,3		30,2		70,2		83,0		31,7	
Kustannukset euroa / väestö	2008	1,4	12,9	1,4	36,9	0,4	0,0	0,3	1 446,5	0,5	24,5	0,2	0,0	0,9	32,5
	2009	1,9	32,1	1,8	25,4	0,2	-32,3	0,4	38,5	0,7	28,1	0,6			

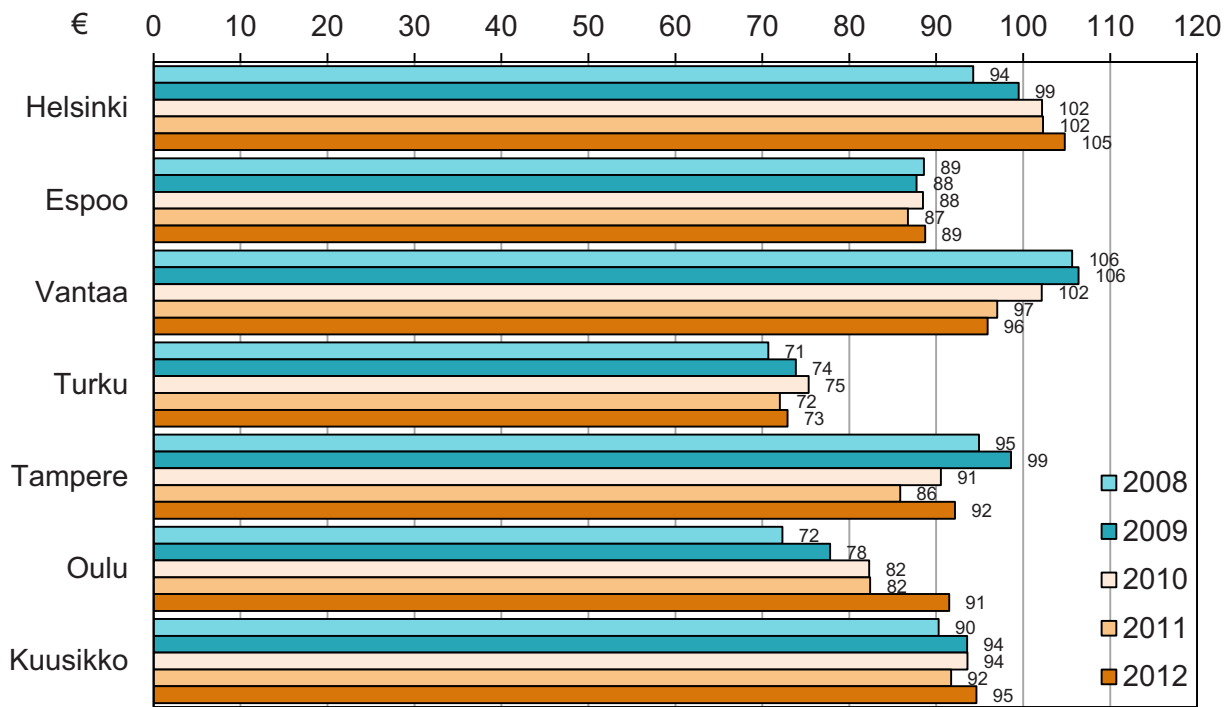
		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ja kustannukset 2008–2012															
VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaat	2008	575	5,1	295	37,9	425	21,8	46	15,0	147	7,3	116	3,6	1 604	14,7
	2009	684	19,0	350	18,6	402	-5,4	151	228,3	242	64,6	173	49,1	2 002	24,8
	2010	929	35,8	359	2,6	373	-7,2	232	53,6	336	38,8	326	88,4	2 555	27,6
	2011	1 226	32,0	420	17,0	417	11,8	312	34,5	451	34,2	431	32,2	3 257	27,5
	2012	1 601	30,6	414	-1,4	460	10,3	373	19,6	565	25,3	573	32,9	3 986	22,4
Muutos 2008–2012, %		178,4		40,3		8,2		710,9		284,4		394,0		148,5	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus väestöstä	2008	0,10	4,0	0,12	35,8	0,22	20,0	0,03	14,8	0,07	6,4	0,09	2,0	0,10	13,4
	2009	0,12	17,2	0,14	17,3	0,20	-6,5	0,09	227,3	0,11	63,1	0,12	43,2	0,13	23,1
	2010	0,16	34,6	0,14	1,1	0,19	-8,3	0,13	52,6	0,16	37,7	0,23	85,1	0,16	26,3
	2011	0,21	30,5	0,17	14,9	0,21	10,2	0,17	33,5	0,21	33,0	0,30	30,2	0,21	25,9
	2012	0,27	28,7	0,16	-3,1	0,22	9,1	0,21	18,5	0,26	24,0	0,39	30,6	0,25	20,7
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2008	5,1	8,2	7,6	21,4	9,3	10,0	1,0	4,6	2,1	12,1	4,5	8,3	4,7	12,7
	2009	5,9	16,8	9,2	21,8	8,9	-4,0	3,1	221,5	3,4	65,1	6,2	37,8	5,8	23,6
	2010	7,9	34,0	9,3	0,7	8,0	-10,2	4,6	46,9	4,7	36,7	11,9	91,5	7,2	25,2
	2011	10,2	28,6	10,5	12,9	8,8	9,7	6,8	49,5	6,4	37,7	15,3	28,3	9,3	27,8
	2012	12,9	26,0	10,4	-1,4	9,3	5,5	8,7	26,5	8,0	24,5	18,9	23,3	11,1	20,1
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	2008	9 000 434	6,9	3 210 399	22,3	4 177 740	23,5	739 874	15,4	1 692 569	9,5	2 004 804	26,2	20 825 820	14,4
	2009	10 032 523	11,5	3 905 620	21,7	4 437 029	6,2	1 162 316	57,1	2 254 911	33,2	2 593 172	29,3	24 385 572	17,1
	2010	12 514 015	24,7	4 826 452	23,6	4 137 803	-6,7	1 568 283	34,9	2 619 791	16,2	3 262 299	25,8	28 928 643	18,6
	2011	16 989 867	35,8	5 833 441	20,9	4 362 103	5,4	2 119 803	35,2	3 498 090	33,5	4 065 543	24,6	36 868 847	27,4
	2012	21 118 942	24,3	6 728 163	15,3	5 103 138	17,0	2 467 328	16,4	4 851 400	38,7	5 764 402	41,8	46 033 373	24,9
Henkilökohtaisen avun kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2008	20,9	-4,3	18,9	3,2	25,5	5,4	7,5	0,2	10,7	2,4	26,1	0,3	19,0	0,4
	2009	20,7	-0,9	21,9	15,7	25,3	-0,6	10,7	42,9	13,0	21,1	28,8	10,0	20,2	6,2
	2010	23,6	13,7	24,9	14,1	23,0	-9,4	13,3	24,1	15,4	18,6	31,7	10,3	22,3	10,8
	2011	29,7	25,8	28,3	13,6	23,6	2,6	17,5	31,7	20,1	30,9	36,5	15,0	26,9	20,5
	2012	33,4	12,4	29,5	4,2	25,9	10,0	18,8	7,2	24,2	20,2	43,0	18,0	30,2	12,3
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	2008	15 653	1,7	10 883	-11,3	9 830	1,4	16 084	0,3	11 514	2,0	17 283	21,9	12 984	-0,2
	2009	14 667	-6,3	11 159	2,5	11 037	12,3	7 697	-52,1	9 318	-19,1	14 989	-13,3	12 181	-6,2
	2010	13 470	-8,2	13 444	20,5	11 093	0,5	6 760	-12,2	7 797	-16,3	10 007	-33,2	11 322	-7,0
	2011	13 858	2,9	13 889	3,3	10 461	-5,7	6 794	0,5	7 756	-0,5	9 433	-5,7	11 320	0,0
	2012	13 191	-4,8	16 252	17,0	11 094	6,1	6 615	-2,6	8 587	10,7	10 060	6,6	11 549	2,0
Muutos 2008–2012, %		-15,7		49,3		12,9		-58,9		-25,4		-41,8		-11,1	
Kustannukset euroa / väestö	2008	15,7	5,8	13,3	20,5	21,4	21,7	4,2	15,2	8,1	8,6	15,0	24,4	13,6	13,2
	2009	17,2	9,8	16,0	20,3	22,5	5,0	6,6	56,6	10,7	32,0	18,6	24,2	15,7	15,4
	2010	21,3	23,6	19,5	21,8	20,7	-7,9	8,8	34,0	12,3	15,2	23,0	23,5	18,4	17,4
	2011	28,5	34,2	23,1	18,7	21,5	3,9	11,9	34,2	16,3	32,3	28,3	22,7	23,2	25,9
	2012	35,0	22,5	26,2	13,4	24,9	15,7	13,7	15,4	22,3	37,2	39,4	39,3	28,6	23,2
Muutos 2008–2012, %		123,2		97,1		16,3		224,9		176,3		162,2		110,1	
Muiden vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset 2008–2012															
Kaikkien muiden VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset yhteensä	2008	228 146	-4,2	613 858	51,0	576 992	5,3	305 856	1,0	760 374	-8,9	277 306	304,8	2 762 532	15,2
	2009	179 393	-21,4	392 244	-36,1	240 203	-58,4	168 181	-45,0	693 658	-8,8	278 845	0,6	1 952 523	-29,3
	2010	1 433 923	699,3	641 122	63,4	343 637	43,1	183 609	9,2	256 939	-63,0	253 968	-8,9	3 113 197	59,4
	2011	1 319 371	-8,0	625 449	-2,4	509 966	48,4	216 609	18,0	228 168	-11,2	262 353	3,3	3 161 916	1,6
	2012	1 742 363	32,1	707 889	13,2	539 632	5,8	197 670	-8,7	252 726	10,8	88 811	-66,1	3 529 091	11,6
Muutos 2008–2012, %		453,9		53,9		-6,9		-28,4		-72,7		283,0		31,8	
Muut kustannukset euroa / VpL:n mukaista palvelua ja taloudellista tukea saanut asiakas	2008	20	-1,4	158	33,0	126	-4,9	64	-8,1	107	-4,9	108	323,3	81	13,2
	2009	16	-22,8	104	-34,4	53	-57,7	35	-46,1	98	-8,5	100	-7,1	56	-30,0
	2010	122	688,6	166	60,4	74	38,5	36	4,4	36	-63,5	93	-7,5	88	56,4
	2011	110	-10,3	157	-5,8	107	45,7	47	31,2	32	-8,9	93	0,3	90	1,8
	2012	140	27,4	177	13,2	109	1,2	46	-3,4	36	10,0	29	-68,6	98	9,5
Muiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2008	0,5	-14,3	3,6	27,5	3,5	-10,1	3,1	-12,2	4,8	-14,8	3,6	221,8	2,5	1,0
	2009	0,4	-30,1	2,2	-39,2	1,4	-61,1	1,6	-50,0	4,0	-17,1	3,1	-14,5	1,6	-35,9
	2010	2,7	628,6	3,3	50,9	1,9	39,1	1,6	0,4	1,5	-62,2	2,5	-20,1	2,4	48,9
	2011	2,3	-14,7	3,0	-8,3	2,8	44,4	1,8	14,9	1,3	-12,9	2,4	-4,7	2,3	-4,0
	2012	2,8	19,4	3,1	2,3	2,7	-0,5	1,5	-16,0	1,3	-4,0	0,7	-71,8	2,3	0,3
Kustannukset euroa / väestö	2008	0,4	-5,2	2,5	48,8	3,0	3,8	1,7	0,9	3,6	-9,7	2,1	298,9	1,8	13,9
	2009	0,3	-22,6	1,6	-36,8	1,2	-58,8	1,0	-45,2	3,3	-9,6	2,0	-3,5	1,3	-30,3
	2010	2,4	692,3	2,6	61,1	1,7	41,3	1,0	8,4	1,2	-63,3	1,8	-10,6	2,0	57,7
	2011	2,2	-9,0	2,5	-4,2	2,5	46,2	1,2	17,1	1,1	-12,0	1,8	1,7	2,0	0,3
	2012	2,9	30,2	2,8	11,2	2,6	4,6	1,1	-9,6	1,2	9,6	0,6	-66,7	2,2	10,1
Muutos 2008–2012, %		626,5		8,5		-11,0		-37,0		-68,0		-70,8		21,4	

Liite 4. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2008–2012

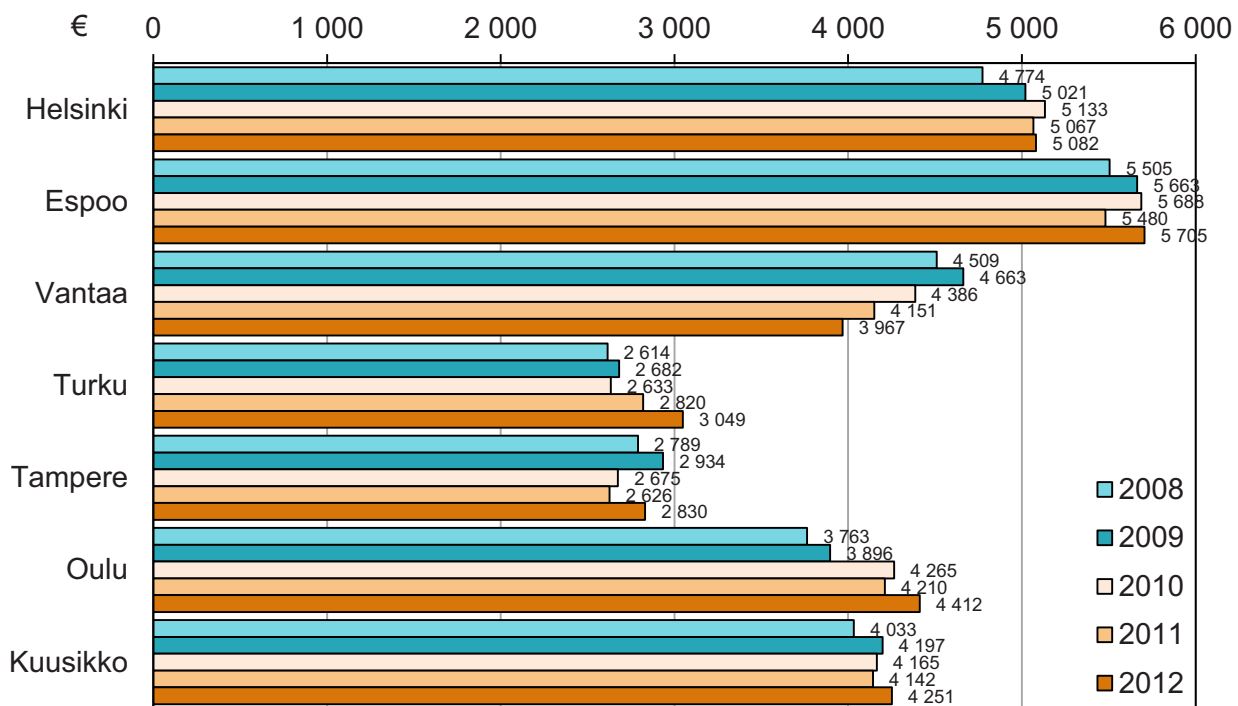
		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2011	2008	48 259 627	6,6	19 071 977	12,9	18 391 750	11,7	11 063 216	9,7	17 722 883	1,9	8 606 895	19,9	123 116 349	8,7
	2009	52 968 088	9,8	19 572 431	2,6	19 190 280	4,3	11 872 970	7,3	19 038 639	7,4	9 880 480	14,8	132 522 889	7,6
	2010	56 479 470	6,6	20 605 219	5,3	19 188 916	0,0	12 545 227	5,7	18 132 075	-4,8	10 951 140	10,8	137 902 047	4,1
	2011	59 038 836	4,5	21 234 153	3,1	19 096 530	-0,5	12 476 238	-0,5	17 912 482	-1,2	11 500 108	5,0	141 258 348	2,4
	2012	63 292 527	7,2	22 786 583	7,3	19 688 999	3,1	13 140 048	5,3	20 039 363	11,9	13 398 504	16,5	152 346 024	7,8
Muutos 2008–2012, €		15 032 901		3 714 606		1 297 249		2 076 832		2 316 480		4 791 609		29 229 676	
Muutos 2008–2012, %		31,2		19,5		7,1		18,8		13,1		55,7		23,7	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas, DEFL 2011	2008	4 774	4,5	5 505	-5,2	4 509	-3,9	2 614	-4,9	2 789	1,5	3 763	19,5	4 033	1,8
	2009	5 021	5,2	5 663	2,9	4 663	3,4	2 682	2,6	2 934	5,2	3 896	3,5	4 197	4,1
	2010	5 133	2,2	5 688	0,4	4 386	-5,9	2 633	-1,8	2 675	-8,8	4 265	9,5	4 165	-0,8
	2011	5 067	-1,3	5 480	-3,6	4 151	-5,4	2 820	7,1	2 626	-1,8	4 210	-1,3	4 142	-0,5
	2012	5 082	0,3	5 705	4,1	3 967	-4,4	3 049	8,1	2 830	7,8	4 412	4,8	4 251	2,6
Muutos 2008–2012, €		308		200		-542		434		41		649		218	
Muutos 2008–2012, %		6,5		3,6		-12,0		16,6		1,5		17,3		5,4	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö, DEFL 2011	2008	94	0,5	89	6,1	106	4,9	71	4,4	95	-3,6	72	12,6	90	2,5
	2009	99	5,5	88	-1,0	106	0,7	74	4,5	99	3,9	78	7,6	94	3,6
	2010	102	2,7	88	0,8	102	-4,0	75	2,0	91	-8,2	82	5,8	94	0,1
	2011	102	0,1	87	-1,9	97	-5,0	72	-4,4	86	-5,2	82	0,1	92	-2,0
	2012	105	2,5	89	2,3	96	-1,2	73	1,2	92	7,4	91	11,0	95	3,2
Muutos 2008–2012, €		11		0		-10		2		-3		19		4	
Muutos 2008–2012, %		11,2		0,1		-9,2		3,1		-2,9		26,5		4,8	
Subjektiviivien etuuskien nettokustannukset, DEFL 2011	2008	45 205 087	31,3	17 578 778	35,8	16 969 369	43,3	10 035 679	11,9	15 008 392	3,6	7 656 155	51,8	112 453 459	28,2
	2009	49 601 907	9,7	18 252 978	3,8	17 815 346	5,0	10 893 670	8,5	16 461 539	9,7	8 998 024	17,5	122 023 463	8,5
	2010	54 933 243	10,7	19 922 630	9,1	18 823 052	5,7	12 349 742	13,4	17 858 517	8,5	10 680 746	18,7	134 567 930	10,3
	2011	57 678 133	5,0	20 589 111	3,3	18 570 588	-1,3	12 252 844	-0,8	17 677 166	-1,0	11 229 536	5,1	137 997 377	2,5
	2012	61 550 164	6,7	22 078 694	7,2	19 149 367	3,1	12 942 378	5,6	19 786 637	11,9	13 309 693	18,5	148 816 933	7,8
Muutos 2008–2012, €		16 345 077		4 499 916		2 179 998		2 906 699		4 778 245		5 653 538		36 363 474	
Muutos 2008–2012, %		36,2		25,6		12,8		29,0		31,8		73,8		32,3	
Määrärahasidonnaisten etuuskien kustannukset (kokonaiskustannukset – subjektiviiviset etuudet), DEFL 2011	2008	3 054 540	-71,9	1 493 199	-62,2	1 422 382	-69,3	1 027 537	-7,8	2 714 491	-6,6	950 741	-55,4	10 662 890	-58,3
	2009	3 366 181	10,2	1 319 453	-11,6	1 374 934	-3,3	979 301	-4,7	2 577 101	-5,1	882 457	-7,2	10 499 426	-1,5
	2010	1 546 226	-54,1	682 590	-48,3	365 863	-73,4	195 485	-80,0	273 558	-89,4	270 395	-69,4	3 334 117	-68,2
	2011	1 360 703	-12,0	645 043	-5,5	525 942	43,8	223 395	14,3	235 316	-14,0	270 572	0,1	3 260 970	-2,2
	2012	1 742 363	28,0	707 889	9,7	539 632	2,6	197 670	-11,5	252 726	7,4	88 811	-67,2	3 529 091	8,2
Muutos 2008–2012, €		-1 312 177		-785 310		-882 750		-829 867		-2 461 765		-861 930		-7 133 798	
Muutos 2008–2012, %		-43,0		-52,6		-62,1		-80,8		-90,7		-90,7		-66,9	
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2008–2012															
Myönnettujen VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2011	2008	17 317 281	5,3	8 259 095	7,6	8 866 001	6,7	5 449 880	5,3	7 440 707	5,6	2 591 114	11,5	49 924 080	6,3
	2009	18 047 271	4,2	7 996 629	-3,2	8 933 493	0,8	5 706 730	4,7	7 163 990	-3,7	2 922 870	12,8	50 770 982	1,7
	2010	18 353 861	1,7	7 995 071	0,0	9 518 339	6,5	6 134 216	7,5	6 872 756	-4,1	3 149 799	7,8	52 024 041	2,5
	2011	18 701 296	1,9	8 058 782	0,8	9 321 233	-2,1	5 881 325	-4,1	6 810 505	-0,9	3 295 519	4,6	52 068 660	0,1
	2012	18 557 071	-0,8	8 346 681	3,6	9 017 700	-3,3	5 410 005	-8,0	6 908 881	1,4	3 522 144	6,9	51 762 482	-0,6
Muutos 2008–2012, €		1 239 790		87 586		151 699		-39 875		-531 826		931 030		1 838 403	
Muutos 2008–2012, %		7,2		1,1		1,7		-0,7		-7,1		35,9		3,7	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / palvelua käyttänyt asiakas, DEFL 2011	2008	2 323	40,3	2 816	5,6	2 398	10,0	1 388	-10,4	1 421	9,2	1 332	4,9	1 982	14,8
	2009	2 539	9,3	3 045	8,1	2 478	3,3	1 467	5,7	1 486	4,6	1 388	4,2	2 102	6,1
	2010	2 406	-5,2	2 784	-8,6	2 575	3,9	1 562	6,5	1 528	2,8	1 519	9,4	2 107	0,2
	2011	2 680	11,4	2 801	0,6	2 539	-1,4	1 612	3,2	1 585	3,7	1 293	-14,8	2 168	2,9
	2012	2 565	-4,3	3 007	7,3	2 482	-2,2	1 621	0,6	1 663	4,9	1 283	-0,8	2 167	0,0
Muutos 2008–2012, €		242		191		84		233		242		-50		186	
Muutos 2008–2012, %		10,4		6,8		3,5		16,8		17,0		-3,7		9,4	
Keskimääräinen VpL-matkan nettokustannus, DEFL 2011	2008	31,5	3,2	29,8	-3,4	27,6	6,8	19,1	-2,3	21,7	7,4	20,2	3,5	26,8	4,9
	2009	32,4	2,8	30,5	2,4	28,4	3,1	19,1	-0,1	22,6	3,9	19,5	-3,3	27,2	1,8
	2010	34,1	5,3	30,5	-0,2	28,7	1,1	19,9	4,1	22,9	1,1	22,8	16,5	27,6	1,4
	2011	31,6	-7,5	29,5	-3,3	27,8	-3,1	20,0	0,2	22,6	-1,3	24,1	5,9	26,9	-2,8
	2012	30,5	-3,2	30,4	3,1	27,7	-0,4	20,1	0,8	22,7	0,6	24,4	1,0	26,8	-0,1
Muutos 2008–2012, €		-1,0		0,6		0,2		1,0		1,0		4,1		0,1	
Muutos 2008–2012, %		-3,0		1,9		0,5		5,1		4,4		20,5		0,3	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2008–2012															
ShL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2011	2008	1 375 229	-24,6	572 334	-12,8	390 074	-8,0	185 140	1,0	264 265	88,2	130 659	43,1	2 917 700	-12,1
	2009	2 041 267	48,4	556 482	-2,8	389 487	-0,2	144 067	-22,2	376 620	42,5	148 468	13,6	3 656 391	25,3
	2010	2 241 958	9,8	365 987	-34,2	337 692	-13,3	126 986	-11,9	271 510	-27,9	176 794	19,1	3 520 926	-3,7
	2011	3 335 726	48,8	462 320	26,3	371 709	10,1	176 060	38,6	290 962	7,2	165 846	-6,2	4 802 623	36,4
	2012	3 366 411	0,9	519 115	12,3	549 794	47,9	276 731	57,2	297 176	2,1	173 559	4,7	5 182 786	7,9
Muutos 2008–2012, €		1 991 182		-53 219		159 720		91 591		32 911		42 900		2 265 086	
Muutos 2008–2012, %		144,8		-9,3		40,9		49,5		12,5		32,8		77,6	
ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas, DEFL 2011	2008	407	-45,0	805	-27,3	504	-9,5	437	19,4	507	22,1	319	34,7	469	-28,7
	2009	492	21,0	767	-4,8	505	0,2	425	-2,7	635	25,2	339	6,1	521	11,1
	2010	471	-4,4	472	-38,4	515	1,9	391	-8,1	621	-2,2	404	19,1	476	-8,6
	2011	622	32,1	539	14,2	556	8,1	344	-12,0	572	-8,0	340	-15,8	572	20,1
	2012	596	-4,2	552	2,4	673	20,9	516	50,1	548	-4,1	338	-0,4	576	0,7
Muutos 2008–2012, €		189		-253		169		80		41		19		107	
Muutos 2008–2012, %		46,5		-31,4		33,5		18,2		8,1		5,9		22,8	
Keskimääräinen ShL-matkan nettokustannus, DEFL 2011	2008	14,9	-57,0	19,1	-39,5	13,3	-13,5	0,0	-100,0	0,0	0,0	16,4	-0,1	16,6	-38,0

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Palvelulinjojen deflatoidut kustannukset 2008–2012															
Palvelulinjojen nettokustannukset	2008	943 938	-11,6	0,0	..	0,0	0	0,0	883 886	1,4	118 126	-47,3	1 945 950	-17,8	
sosiaalitoimelle, DEFL 2011	2009	1 234 264	30,8	0,0	..	0,0	0	0,0	890 007	0,7	171 315	45,0	2 295 585	18,0	
	2010	1 282 730	3,9	0,0	..	0,0	168 308	0,0	800 515	-10,1	83 725	-51,1	2 335 279	1,7	
	2011	0	-100,0	0,0	..	0,0	180 181	7,1	876 201	9,5	189 261	126,0	1 245 643	-46,7	
	2012	0	0,0	0,0	..	0,0	190 968	6,0	896 000	2,3	179 473	-5,2	1 231 370	-1,1	
Muutos 2008–2012, €		-943 938		0	..	0	0	0	12 114		61 347		-714 580		
Muutos 2008–2012, %		-100,0		0,0	..	0,0	0,0	0,0	1,4		51,9		-36,7		
Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle yhteensä, DEFL 2011	2008	2 307 105	6,8	0,0	..	0,0	831 955	7,3	883 886	1,4	190 782	-65,8	4 213 729	-7,8	
	2009	2 708 392	17,4	425 850	0,0	225 648	0,0	798 567	-4,0	890 007	0,7	276 686	45,0	5 325 150	26,4
	2010	2 730 234	0,8	230 401	-45,9	168 308	-25,4	825 295	3,3	800 515	-10,1	315 294	14,0	5 070 046	-4,8
	2011	2 867 737	5,0	346 755	50,5	180 181	7,1	848 868	2,9	876 201	9,5	379 231	20,3	5 498 973	8,5
	2012	3 024 583	5,5	422 023	21,7	190 968	6,0	779 964	-8,1	896 000	2,3	472 197	24,5	5 785 735	5,2
Muutos 2008–2012, €		717 478		422 023		-51 991	12 114		281 415		1 572 006		
Muutos 2008–2012, %		31,1		0,0	-6,2	1,4		147,5		37,3		
Asunnon muutostöiden deflatoidut kustannukset 2008–2012															
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, DEFL 2011	2008	1 020 344	20,8	607 770	-3,0	490 744	-15,4	123 955	-10,0	881 769	-3,1	302 459	47,2	3 427 041	3,7
	2009	928 497	-9,0	505 211	-16,9	512 143	4,4	137 303	10,8	959 767	8,8	232 403	-23,2	3 275 325	-4,4
	2010	788 444	-15,1	254 890	-49,5	469 668	-8,3	133 300	-2,9	829 337	-13,6	241 486	3,9	2 717 125	-17,0
	2011	685 365	-13,1	246 000	-3,5	438 650	-6,6	79 892	-40,1	947 951	14,3	234 468	-2,9	2 632 326	-3,1
	2012	584 592	-14,7	317 533	29,1	455 150	3,8	98 417	23,2	836 179	-11,8	254 156	8,4	2 546 027	-3,3
Muutos 2008–2012, €		-435 752		-290 237		-35 594		-25 538		-45 590		-48 303		-881 015	
Muutos 2008–2012, %		-42,7		-47,8		-7,3		-20,6		-5,2		-16,0		-25,7	
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden avustuksen saaja, DEFL 2011	2008	2 298	7,5	2 374	-13,6	2 742	48,4	1 907	10,8	2 358	-10,1	1 644	25,6	2 282	5,0
	2009	1 926	-16,2	1 837	-22,6	3 030	10,5	1 881	-1,4	2 280	-3,3	1 033	-37,2	1 991	-12,7
	2010	1 817	-5,7	1 328	-27,7	2 360	-22,1	2 116	12,5	2 363	3,6	951	-8,0	1 820	-8,6
	2011	1 776	-2,3	1 150	-13,4	2 297	-2,7	1 289	-39,1	2 501	5,9	881	-7,3	1 757	-3,4
	2012	1 495	-15,8	1 280	11,4	2 032	-11,5	1 047	-18,7	2 101	-16,0	1 050	19,1	1 594	-9,3
Muutos 2008–2012, €		-803		-1 094		-710		-860		-257		-594		-687	
Muutos 2008–2012, %		-34,9		-46,1		-25,9		-45,1		-10,9		-36,1		-30,1	
Asunnon välineiden ja laitteiden deflatoidut kustannukset 2008–2012															
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, DEFL 2011	2008	548 567	7,7	131 988	52,5	123 007	29,4	191 451	23,8	129 449	-37,1	135 664	16,5	1 260 125	7,9
	2009	614 197	12,0	58 025	-56,0	113 681	-7,6	226 068	18,1	431 285	233,2	131 825	-2,8	1 575 081	25,0
	2010	488 676	-20,4	52 753	-9,1	104 821	-7,8	203 459	-10,0	477 171	10,6	112 697	-14,5	1 439 578	-8,6
	2011	513 942	5,2	65 326	23,8	94 572	-9,8	163 416	-19,7	454 669	-4,7	113 645	0,8	1 405 570	-2,4
	2012	586 082	14,0	41 448	-36,6	98 137	3,8	166 238	1,7	512 188	12,7	113 939	0,3	1 518 032	8,0
Muutos 2008–2012, €		37 515		-90 540		-24 870		-25 213		382 739		-21 725		257 907	
Muutos 2008–2012, %		6,8		-68,6		-20,2		-13,2		295,7		-16,0		20,5	
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas, DEFL 2011	2008	941	5,9	2 237	57,6	1 447	9,6	840	18,9	436	-49,0	729	37,8	876	4,0
	2009	1 034	9,9	841	-62,4	1 222	-15,5	897	6,8	1 452	233,2	643	-11,8	1 043	19,0
	2010	840	-18,8	488	-41,9	1 476	20,8	811	-9,6	1 564	7,7	599	-6,8	957	-8,3
	2011	841	0,2	460	-5,8	1 228	-16,8	629	-22,5	1 310	-16,2	580	-3,3	861	-10,0
	2012	888	5,6	303	-34,2	1 033	-15,9	632	0,6	2 074	58,3	575	-0,8	949	10,2
Muutos 2008–2012, €		-53		-1 935		-414		-208		1 638		-154		72	
Muutos 2008–2012, %		-5,6		-86,5		-28,6		-24,7		375,8		-21,1		8,3	
Vaikeavammaisten palveluasumisen deflatoidut kustannukset 2008–2012															
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2011	2008	15 299 770	8,7	4 592 900	19,8	2 723 550	32,2	3 382 875	20,5	4 532 407	-3,0	2 352 820	16,4	32 884 322	11,6
	2009	17 818 691	16,5	4 938 958	7,5	3 343 531	22,8	3 472 725	2,7	5 279 075	16,5	2 774 610	17,9	37 627 590	14,4
	2010	18 131 126	1,8	5 304 805	7,4	3 587 685	7,3	3 546 868	2,1	5 372 286	1,8	3 041 408	9,6	38 984 179	3,6
	2011	18 964 564	4,6	5 571 482	5,0	4 078 139	13,7	3 810 426	7,4	5 550 762	3,3	3 294 027	8,3	41 269 401	5,9
	2012	19 376 658	2,2	6 033 278	8,3	4 382 420	7,5	4 655 154	22,2	6 358 758	14,6	3 543 606	7,6	44 349 874	7,5
Muutos 2008–2012, €		4 076 887		1 440 378		1 658 870		1 272 279		1 826 351		1 190 786		11 465 552	
Muutos 2008–2012, %		26,6		31,4		60,9		37,6		40,3		50,6		34,9	
Kustannukset euroa / palveluasumisen asiakas, DEFL 2011	2008	48 417	3,9	55 336	21,3	50 436	32,2	35 988	12,8	46 726	1,0	43 571	3,5	47 112	8,2
	2009	50 193	3,7	51 989	-6,0	49 903	-1,1	36 555	1,6	47 992	2,7	41 412	-5,0	47 690	1,2
	2010	46 850	-6,7	51 008	-1,9	50 531	1,3	36 193	-1,0	47 967	-0,1	41 100	-0,8	46 081	-3,4
	2011	49 645	6,0	56 278	10,3	45 822	-9,3	36 290	0,3	47 040	-1,9	39 215	-4,6	47 057	2,1
	2012	50 991	2,7	57 460	2,1	52 172	13,9	41 938	15,6	49 293	4,8	38 103	-2,8	49 168	4,5
Muutos 2008–2012, €		2 574		2 124		1 736		5 950		2 567		-5 467		2 056	
Muutos 2008–2012, %		5,3		3,8		3,4		16,5		5,5		-12,5		4,4	
Vaikeavammaisten päivätoiminnan deflatoidut kustannukset 2008–2012															
Päivätoiminnan kustannukset euroa, DEFL 2011	2008	918 823	8,7	384 310	32,4	77 800	0,0	57 230		124 655	19,6	24 304	0,0	1 587 122	27,6
	2009	1 203 157	30,9	475 758	23,8	51 970	-33,2	77 588	35,6	157 288	26,2	95 634	293,5	2 061 395	29,9
	2010	1 327 271	10,3	587 947	23,6	121 674	134,1	90 380	16,5	249 743	58,8	106 772	11,6	2 483 786	20,5
	2011	1 290 852	-2,7	631 333	7,4	139 238	14,4	131 574	45,6	305 604	22,4	98 971	-7,3	2 597 572	4,6
	2012	1 326 819	2,8	611 591	-3,1	92 822	-33,3	145 236	10,4	319 231	4,5	111 446	12,6	2 607 145	0,4
Muutos 2008–2012, €		407 996		227 281		15 022		88 006		194 576		87 142		1 020 023	
Muutos 2008–2012, %		44,4		59,1		19,3		153,8		156,1		358,6		64,3	
Kustannukset euroa / päivätoiminnan asiakas, DEFL 2011	2008	5 469	-3,6	4 318	-4,8	2 510	0,0	3 577		2 770	1,0	1 519	0,0	4 348	-7,3
	2009	6 266	14,6	4 210	-2,5	2 475	-1,4	3 233	-9,6	4 494	62,2	2 732	79,9	4 908	12,9
	2010	6 842	9,2	4 704	11,7	4 680	89,1	4 757	47,1	5 946	32,3	2 272	-16,9	5 483	11,7
	2011	7 093	3,7	5 846	24,3	4 641	-0,8	4 386	-7,8	7 276	22,4	1 979	-12,9	5 877	7,2
	2012	6 504	-8,3	5 318	-9,0	2 578	-44,4	4 150	-5,4	4 200	-42,3	2 477	25,1	5 102	-13,2
Muutos 2008–2012, €		1 035		1 000		69		573		1 430		958		754	
Muutos 2008–2012, %		18,9		23,2		2,7		16,0		51,6		63,0		17,3	
Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset 2008–2012															
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, DEFL 2011	200														

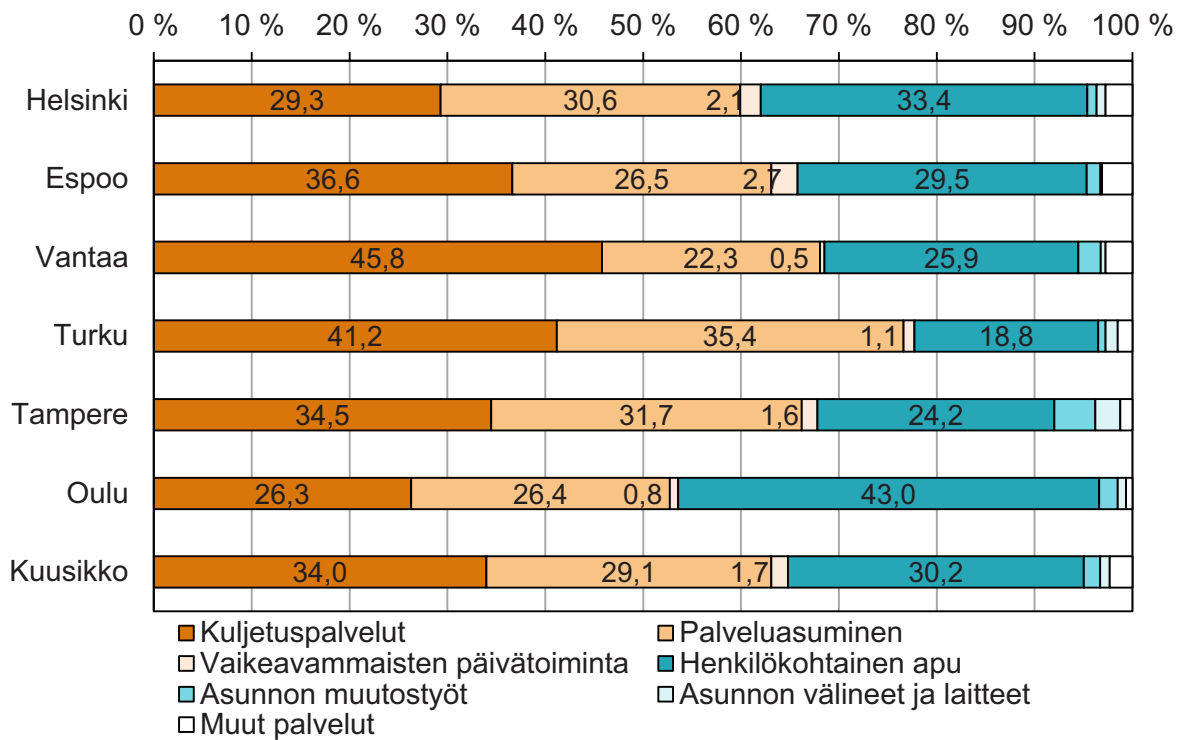
Liite 5. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2008–2012

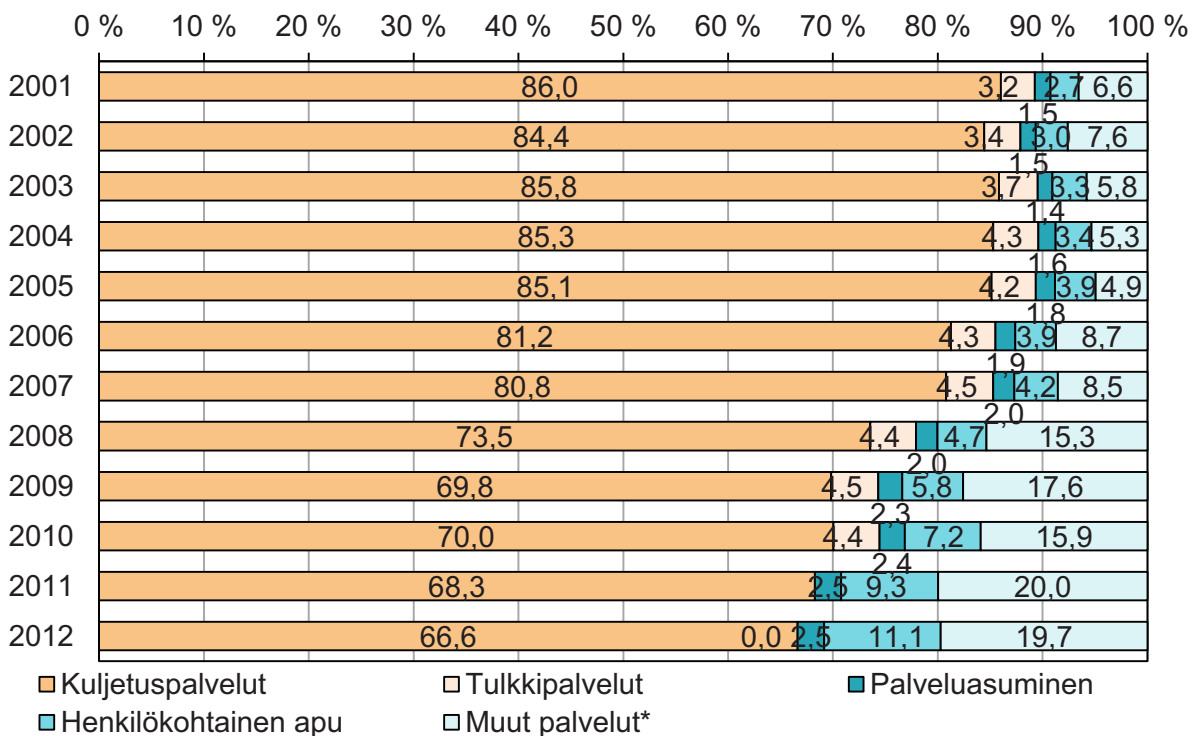
Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista väestöä kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa

Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa

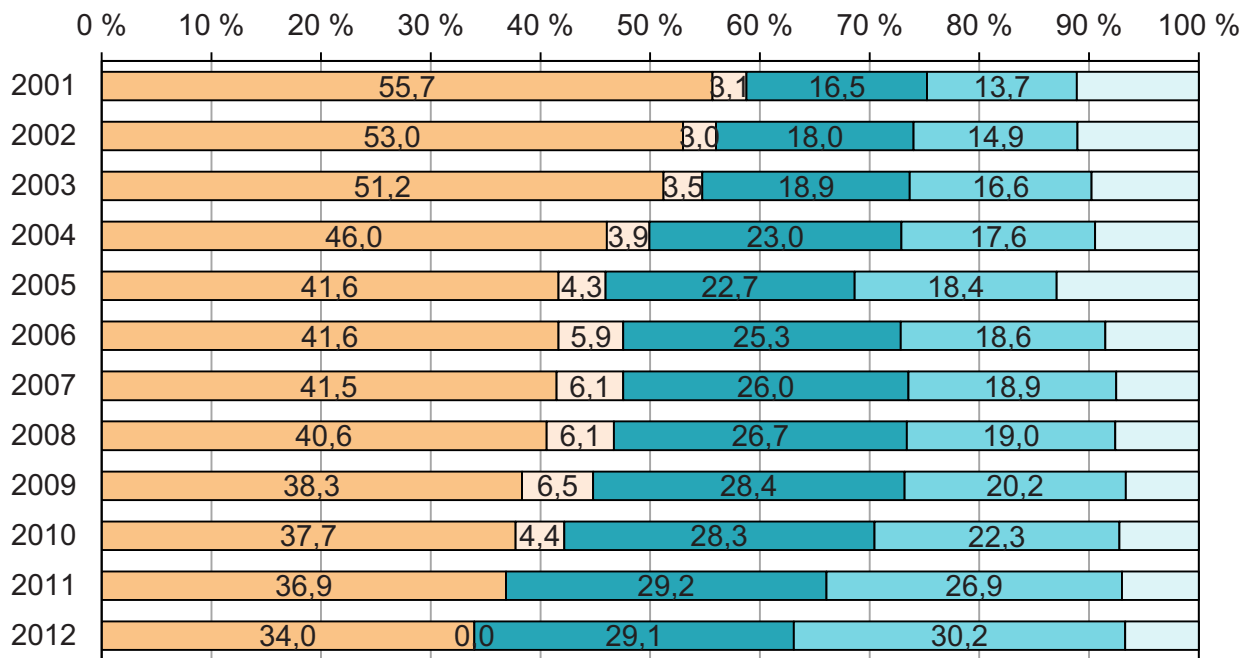

Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain Kuusikossa vuonna 2012

* = muodostettu laskennallisesti

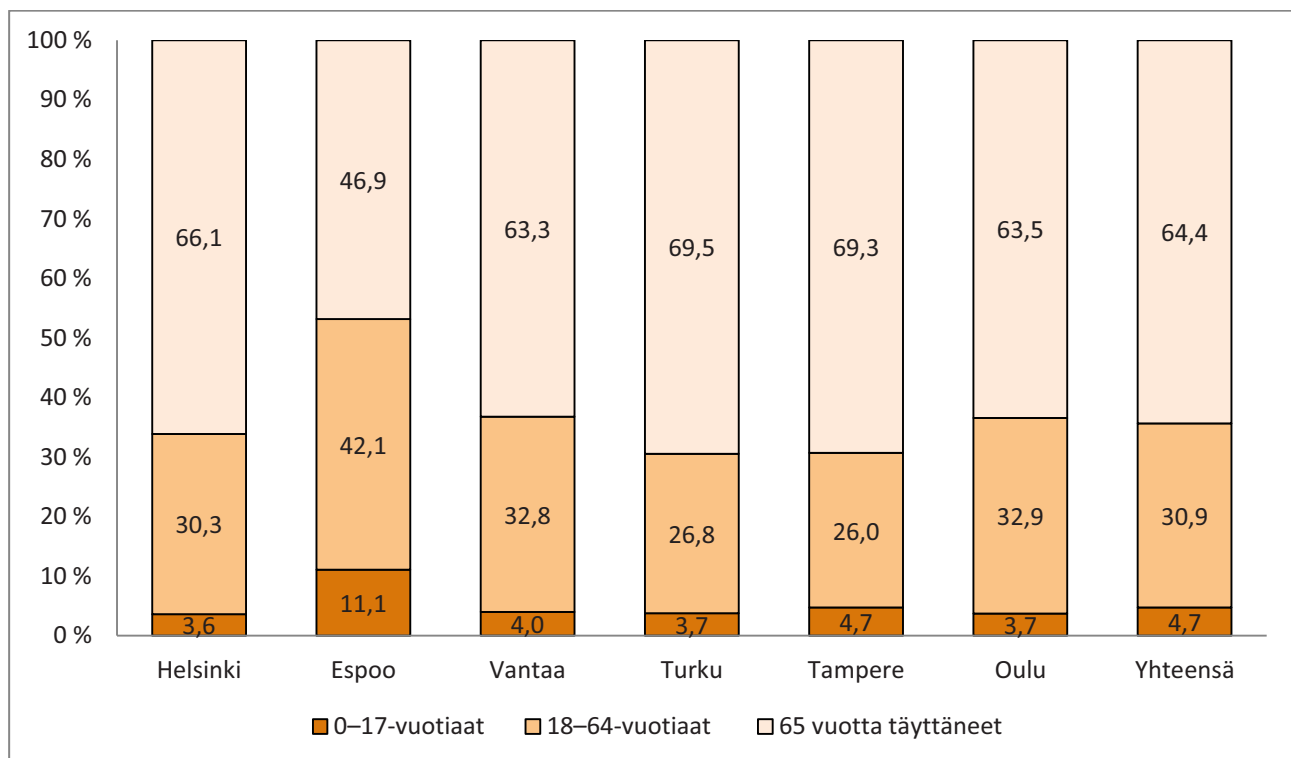
Kuvio 4. VpL:n palvelujen ja tukitoimien asiakkaiden osuus kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2002–2012

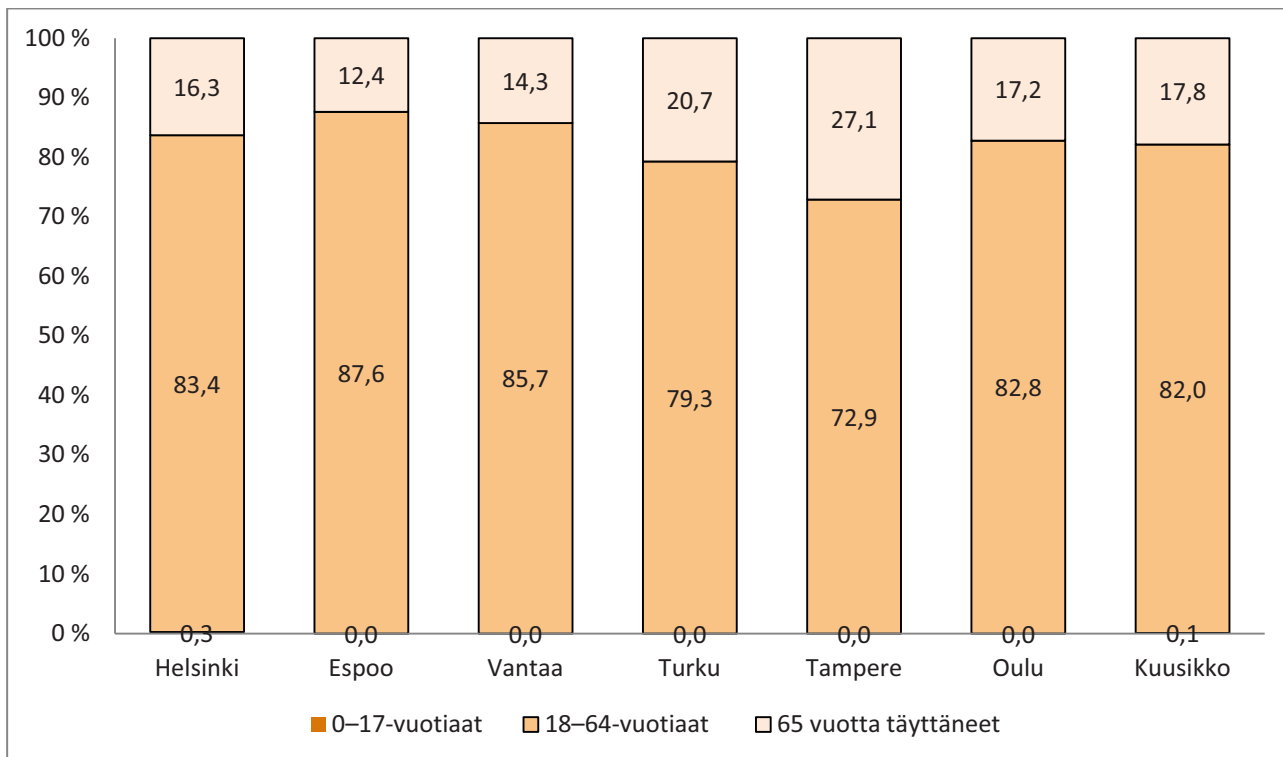
■ Kuljetuspalvelut □ Tullkipalvelut ■ Palveluasuminen □ Henkilökohtainen apu □ Muut palvelut*

* = muodostettu laskennallisesti

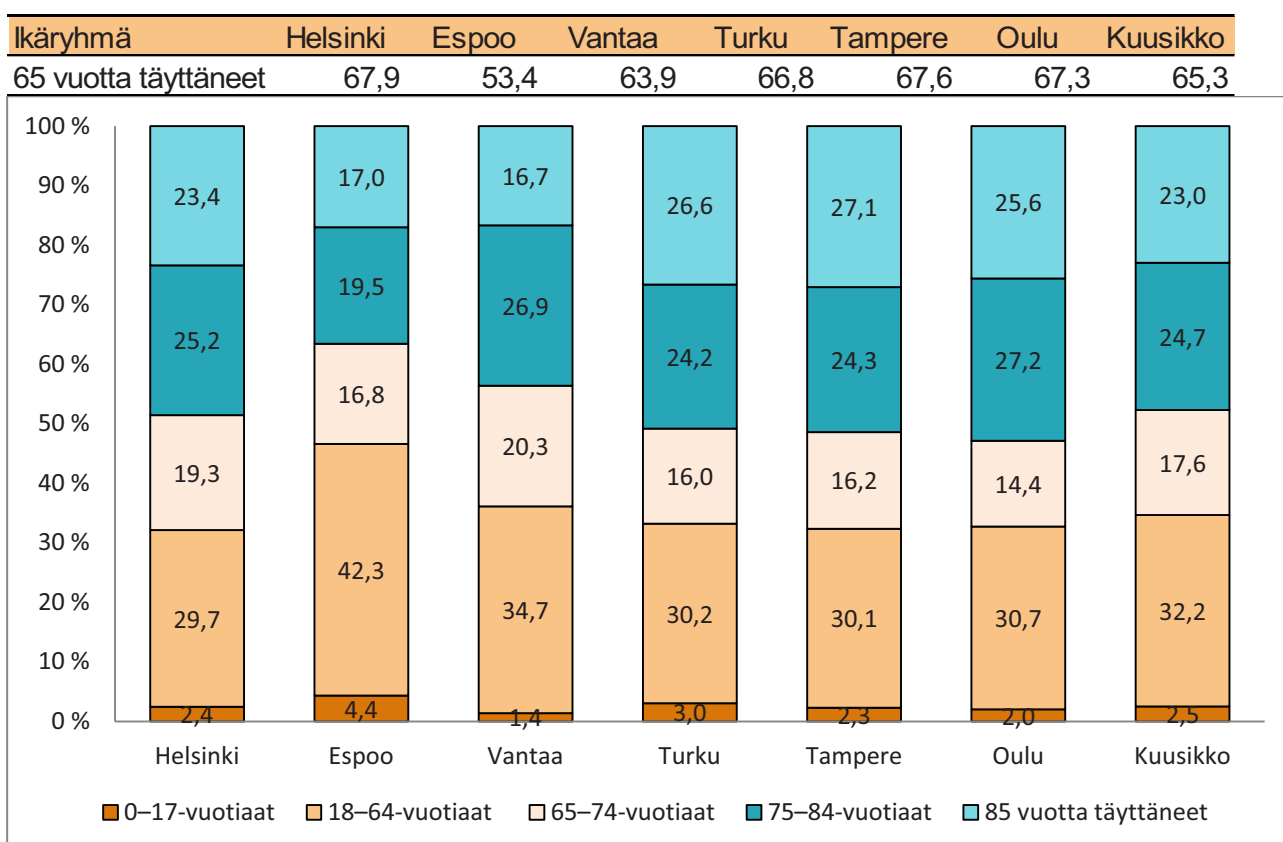
Kuvio 5. VpL:n palvelujen ja tukitoimien kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2002–2012

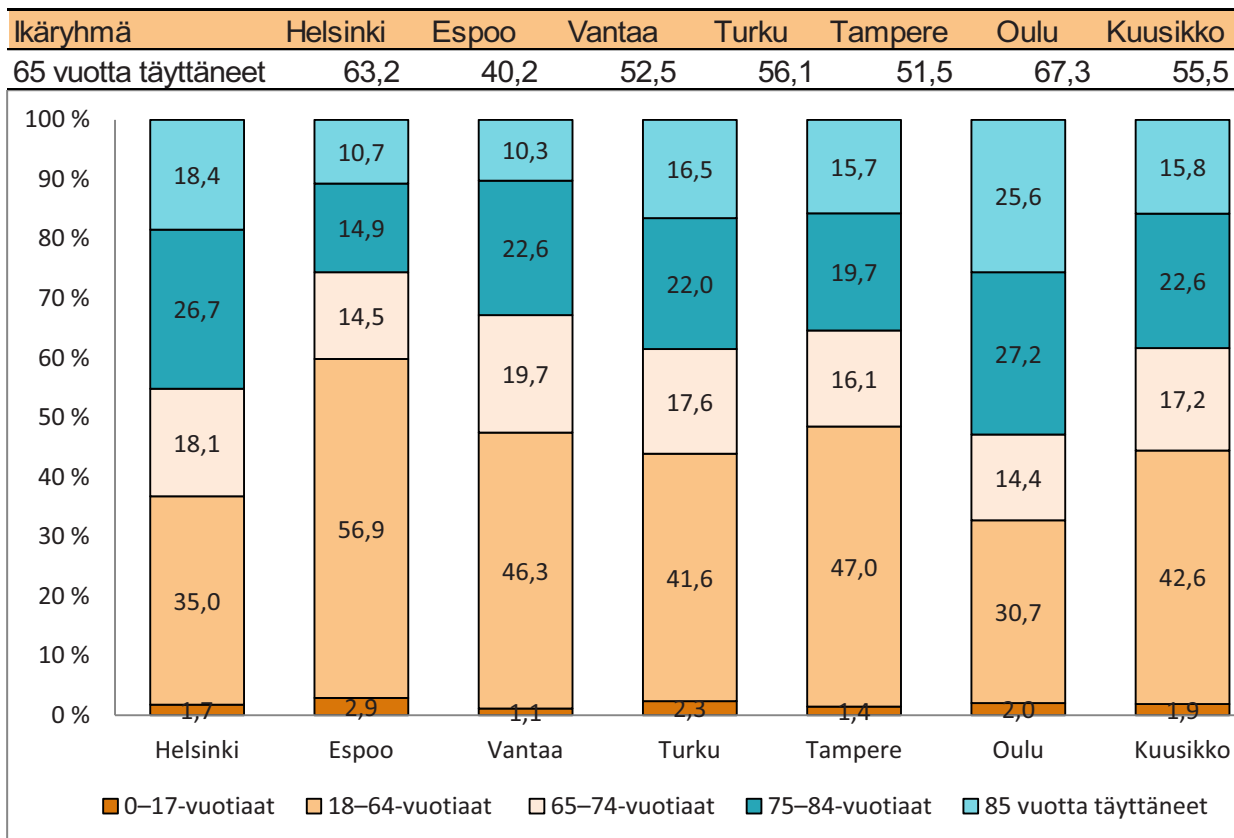
Kuvio 6. VpL:n mukaiset myönteiset päätökset ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2012 (Vantaan ja Tampereen tiedot puuttuvat)

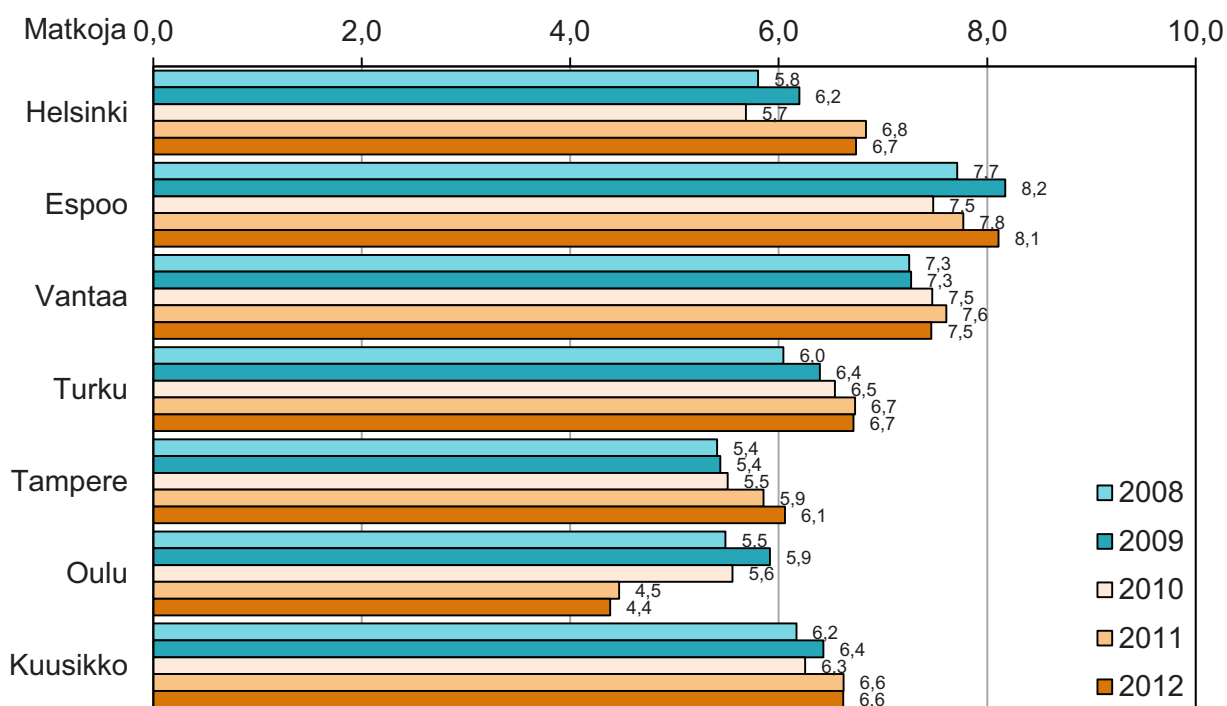
Kuvio 7. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus asiakkaista vuonna 2012

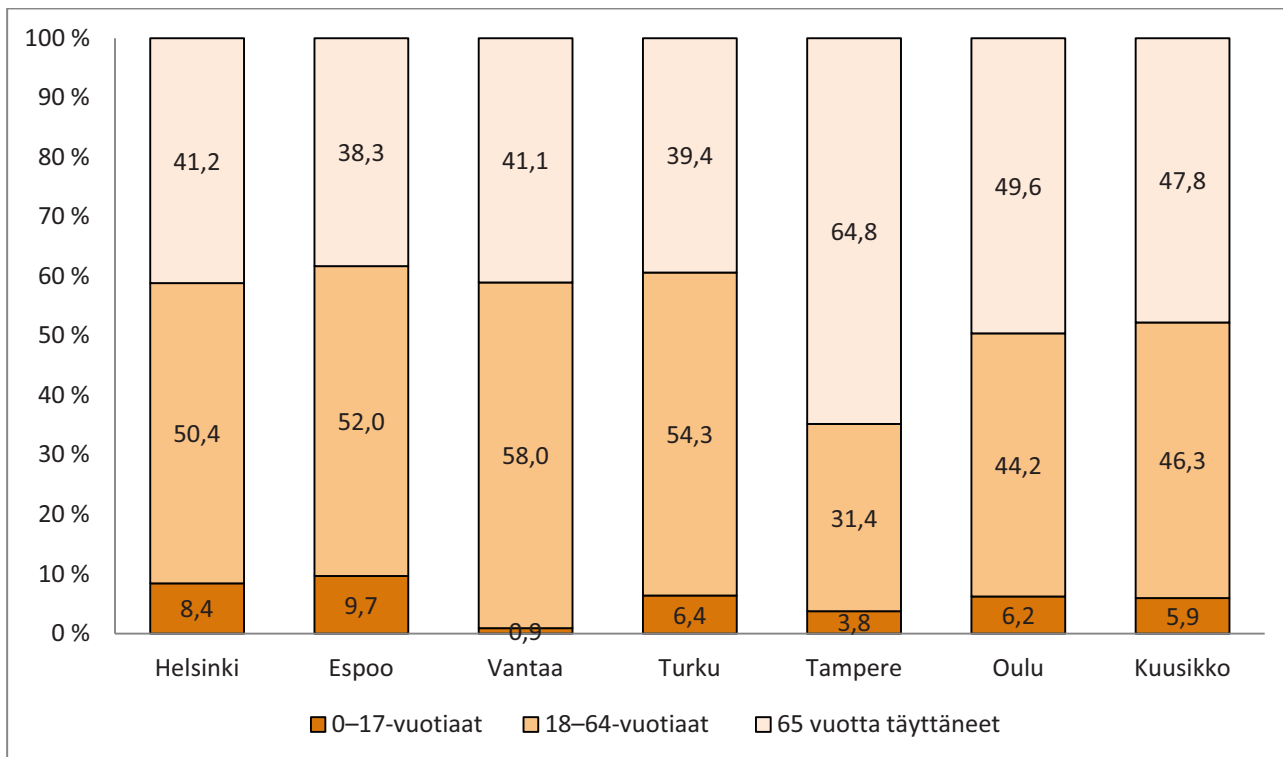
Kuvio 8. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2012 (Oulun osalta päätösten määrä)

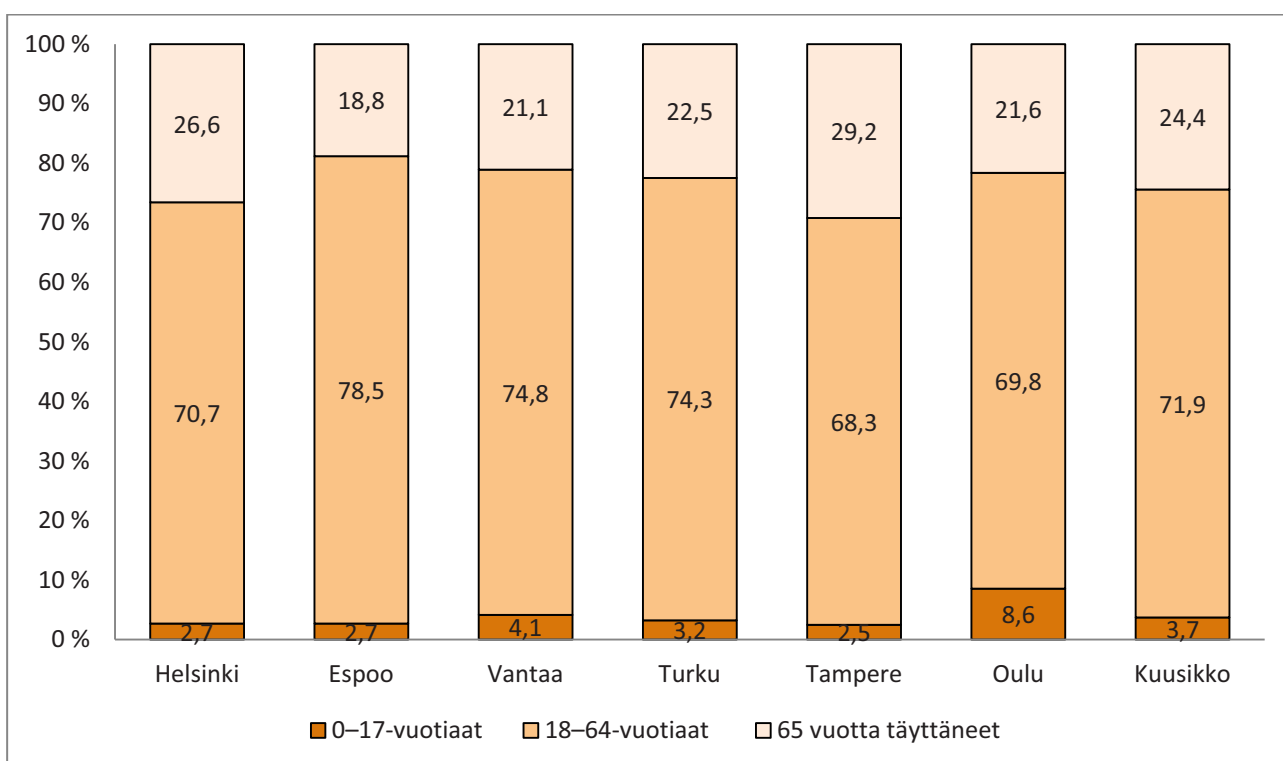
Kuvio 9. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2012

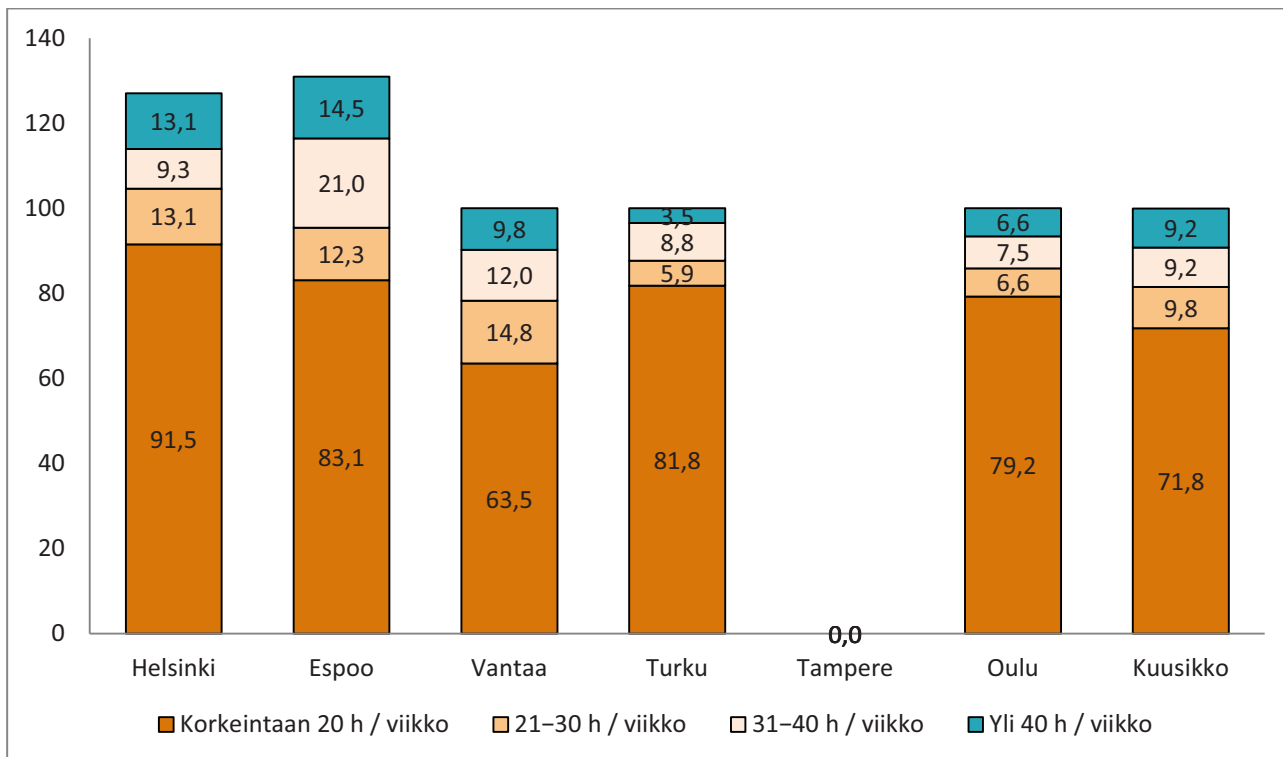
Kuvio 10. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2008–2012 (Oulun osalta päätösten määrä 2011–2012)

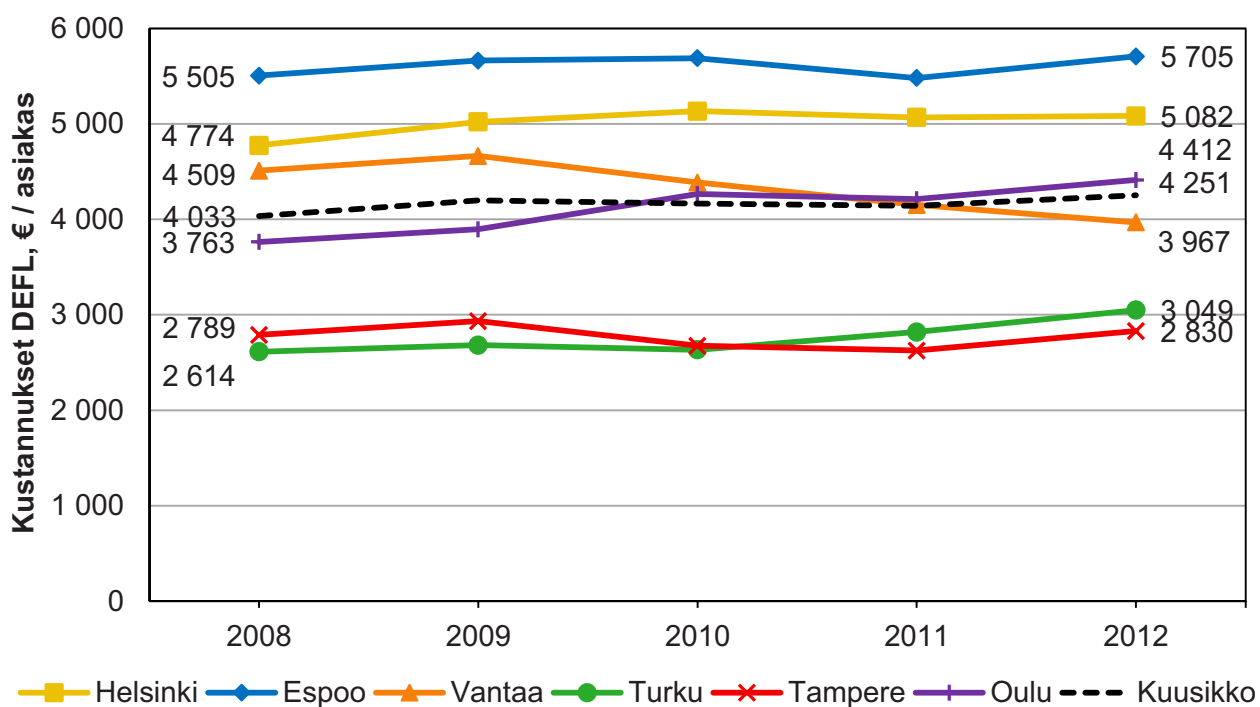
Kuvio 11. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2012

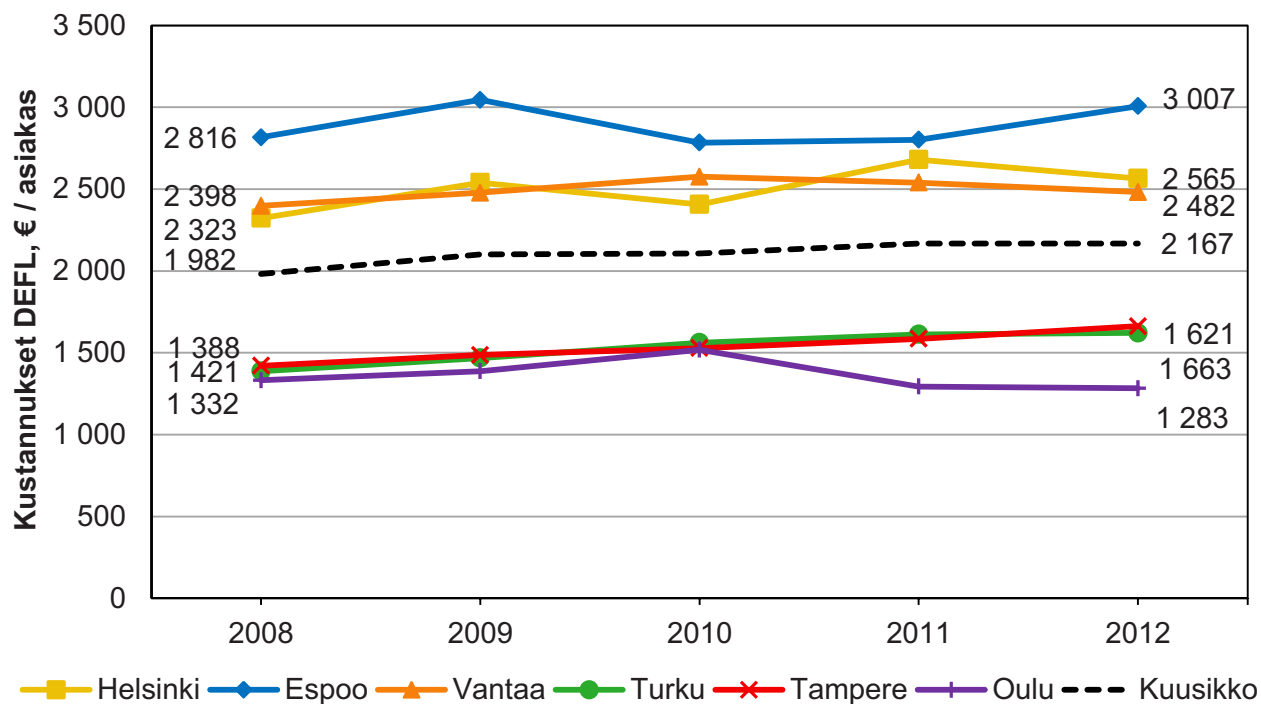
Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2012

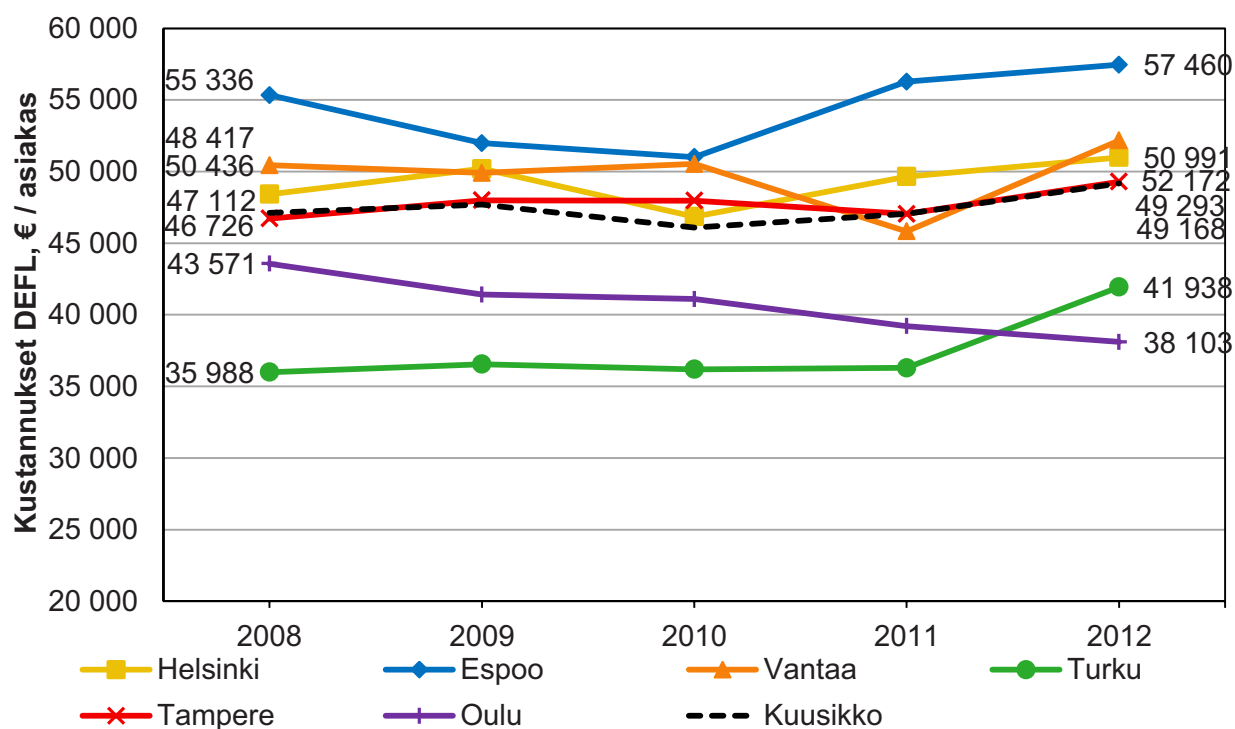
Kuvio 13. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2012 (Tampereen tiedot puuttuvat).

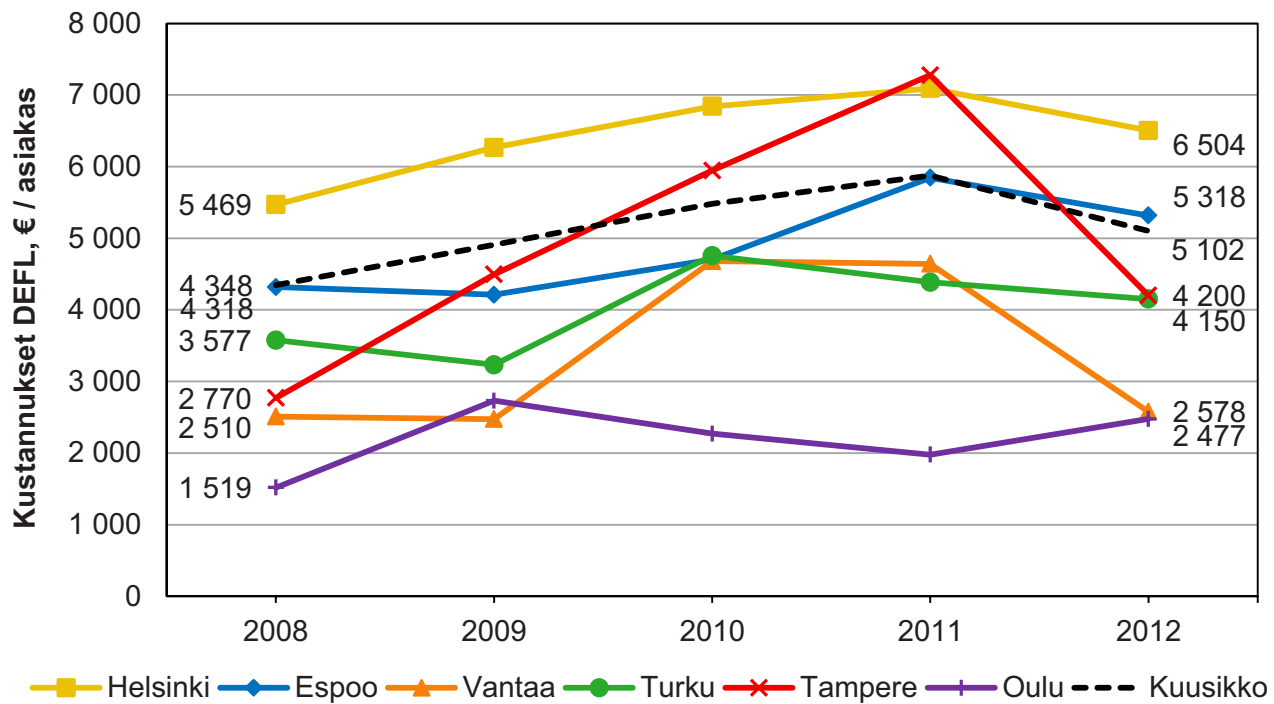
Kuvio 14. VpL:n mukaisten palvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa

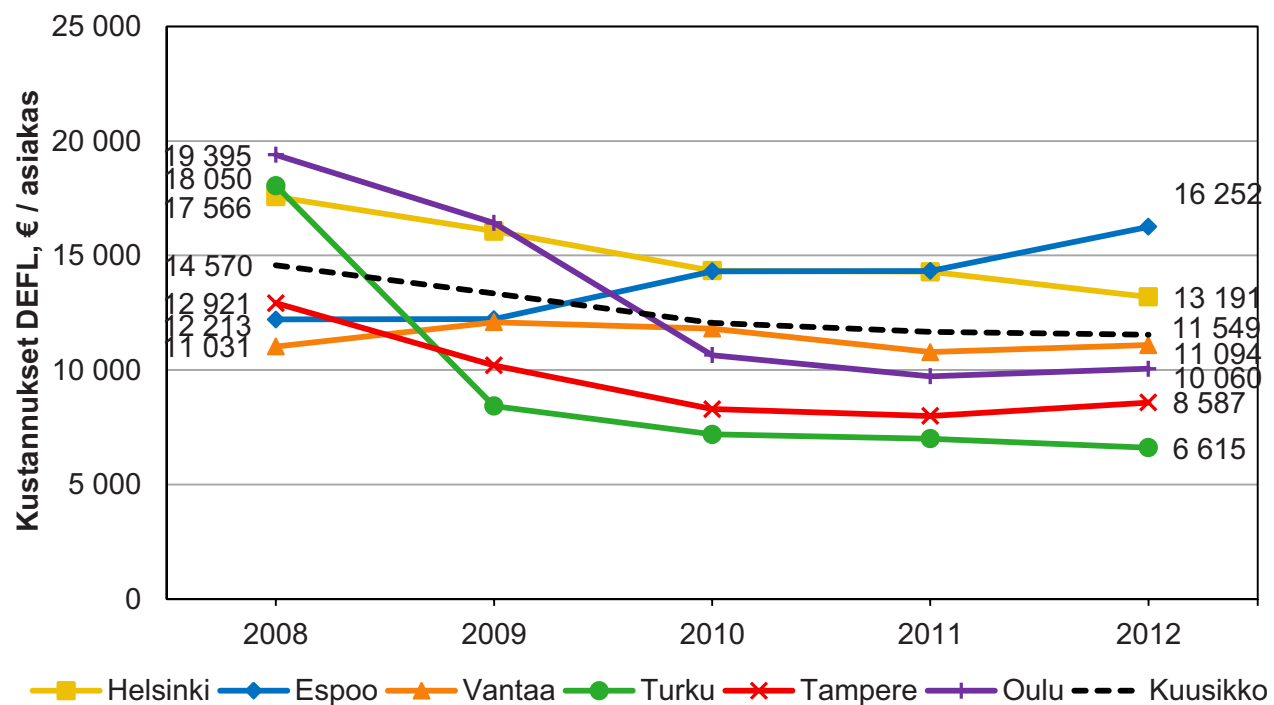
Kuvio 15. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa

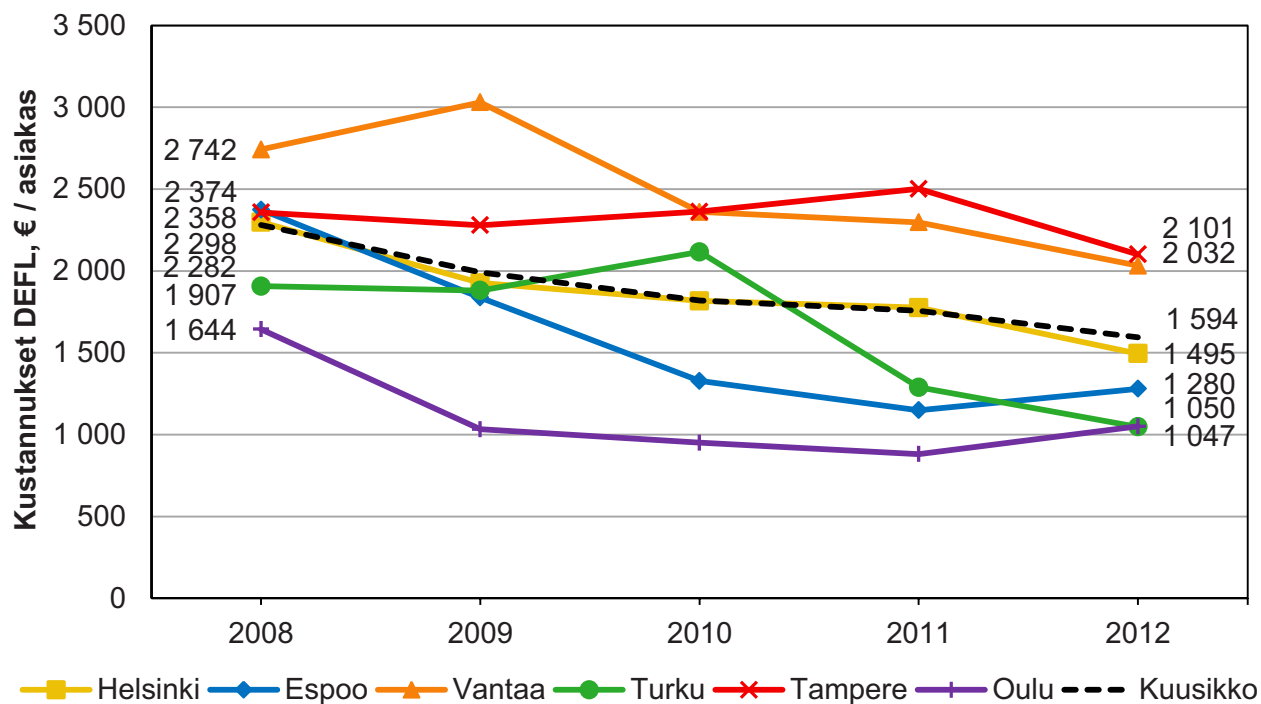
Kuvio 16. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa

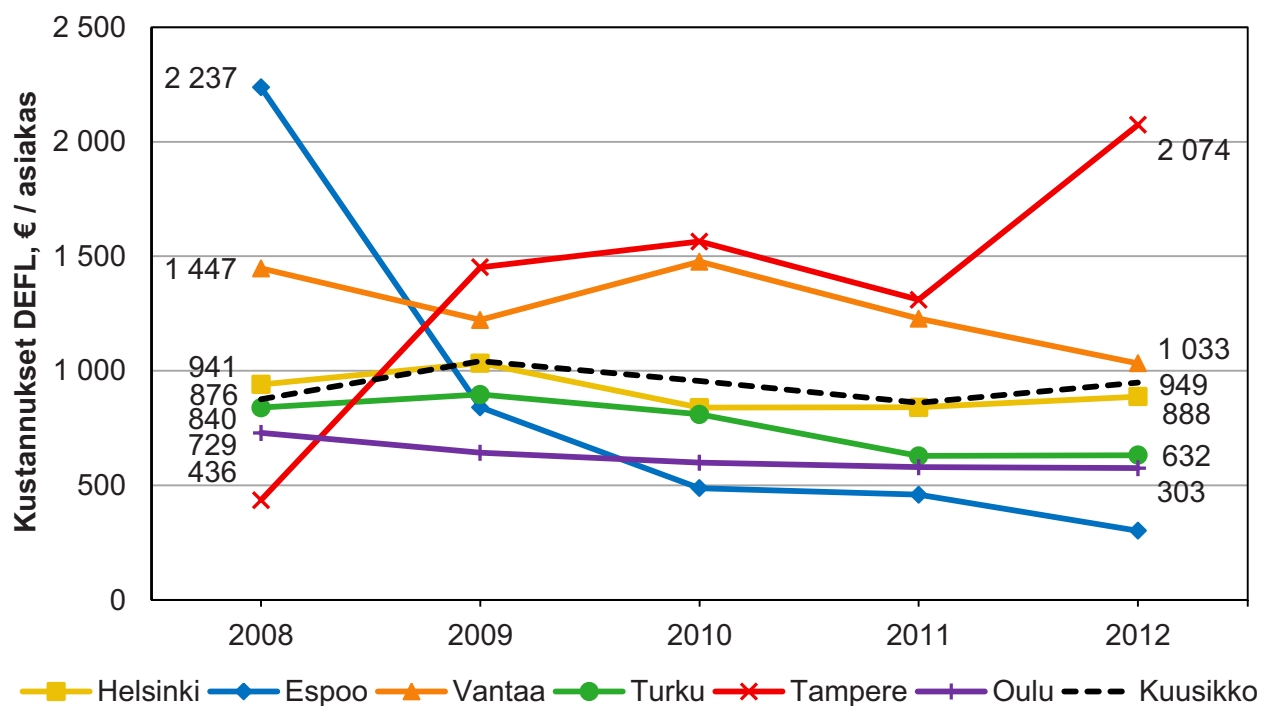
Kuvio 17. VpL:n mukaisen päivätoiminnan vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa

Kuvio 18. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa

Kuvio 19. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa

Kuvio 20. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2008–2012 vuoden 2012 rahan arvossa Kuusikossa

Liite 6: Yhteenveto Kuusikko-mittarin sisältävistä vammaispalvelujen asiakaskyselyistä

Kyselyn tiedot	
Kunta	Vantaa
Selvityksen nimi	Sosiaali- ja terveystoimen asiakastytyväisyys 2012
Selvityksen kohde	Sosiaali- ja terveystoimen asiakkaat ja heidän omaisensa
Kyselyn toteutusajankohta	24.9–12.10
Tulosten julkaisuvuosi	2012
Kyselyn kohderyhmä	Sosiaali- ja terveystoimen asiakkaat ja heidän omaisensa
Kyselyn toteutustapa	
Tavoiteltu vastaajamäärä	2594, joista vammaispalveluissa 109
Vastausprosentti	Vastausprosenttia ei laskettu, sillä toimipisteillä oli vapaus monistaa lisää kysymyskaavakkeita, jos palautuneiden vastausten määrä näytti vähäiseltä.
Kuusikko-mittarilla arvioitu palvelu / arvioidut palvelut	Sosiaali- ja terveystoimen palvelut
Tulokset	
1. Olen saanut riittävästi tietoa ja neuvontaa	4,35 / vammaispalveluissa 4,07
2. Olen saanut asiallista kohtelua	4,64 / vammaispalveluissa 4,50
3. Saamani palvelu on ollut asiantuntevaa	4,49 / vammaispalveluissa 4,28
4. Saamani palvelu on vastannut tarpeitani	4,37 / vammaispalveluissa 4,22
5. Olen saanut palvelua riittävän nopeasti	4,17 / vammaispalveluissa 4,04
6. Olen voinut osallistua nykyisen palveluni suunnitteluun ja arviointiin	3,78 / vammaispalveluissa 3,88
7. Saamani palvelu on parantanut elämäntilannettani	4,08 / vammaispalveluissa 4,35
Yleisarvosana palvelusta (kouluarvosana)	8,66 / vammaispalveluissa 8,74
Muuta huomioitavaa kyselystä	

*Asteikko: 1 = täysin eri mieltä, 2 = osittain eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = osittain samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Kyselyn tiedot		
Kunta	Turku	Turku
Selvityksen nimi	www-sivut	VPL asiakastytyväisyyskysely
Selvityksen kohde	Vammaispalvelujen asiakkaat	VPL-päätöksen saaneet
Kyselyn toteutusajankohta	1.1.-31.12.2012	1.9.-30.11.2012
Tulosten julkaisuvuosi	2013	2013
Kyselyn kohderyhmä	Vammaispalvelujen asiakkaat	VPL-asiakkaat
Kyselyn toteutustapa	Webropol-nettikysely	Postitse lähetetty kysely
Tavoiteltu vastaajamäärä	56	197
Vastausprosentti	.	35,3
Kuusikko-mittarilla arvioitu palvelu / arvioidut palvelut	Vammais- ja kehitysvammaiset	VPL-palvelut
Tulokset		
1. Olen saanut riittävästi tietoa ja neuvontaa	3,7	2,4
2. Olen saanut asiallista kohtelua	3,7	1,9
3. Saamani palvelu on ollut asiantuntevaa	3,5	2,2
4. Saamani palvelu on vastannut tarpeitani	3,6	2,5
5. Olen saanut palvelua riittävän nopeasti	3,4	2,4
6. Olen voinut osallistua nykyisen palveluni suunnitteluun ja arviointiin	3,7	2,6
7. Saamani palvelu on parantanut elämäntilannettani	3,7	2,4
Yleisarvosana palvelusta (kouluarvosana)	7,5	7,7
Muuta huomioitavaa kyselystä		Asiakkaat antoivat palautetta erityisesti muuttuneista inva-taksikäytännöistä.

*Asteikko: 1 = täysin eri mieltä, 2 = osittain eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = osittain samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Liite 7: Vammaispalvelujen Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot 2012

Seija-Sisko Heikkilä, puheenjohtaja

Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 050 342 1104
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Anne Lappalainen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Tietohallinto- ja viestintäpalvelut
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jonna Weckström

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Vammaistyö, Vammaisten sosiaalityö
PL 6009, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 348 1313
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Siipola (vara)

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Tietohallinto- ja viestintäpalvelut
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 309 8645
etunimi.sukunimi@hel.fi

Pentti Viitanen (vara)

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Vammaistyö, Vammaisten sosiaalityö
PL 8160, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 347 5087
etunimi.sukunimi@hel.fi

Elina Lindström

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Käyntiosoite: Kamreerintie 2 A, 4. krs
Puh. 09 816 45924
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Osmo Raaska

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 050 592 2713, 09 816 57142
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Kaisa Kiiski

Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 262 6904
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anita Lehtonen (vara)

Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 050 342 4542
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anne Filali

Oulun hyvinvointipalvelut
Palveluohjausyksikkö
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6470
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Marja Kääriäinen

Oulun hyvinvointipalvelut
Johdon tukipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Käyntiosoite: Kirkkokatu 18
Puh. 044 703 45304
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Raimo Ojanlatva

Oulun hyvinvointipalvelut
Asiakasohjausyksikkö
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6514
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Arja Mäkinen

Vantaan kaupunki
Vammaispalveluyksikkö
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 09 8392 2628
etunimi.h.sukunimi@vantaa.fi

Jenni Koskinen

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1679
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Helena Lindell

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 09 8393 4097, 050 312 1773
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Päivi Nurmi-Koikkalainen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Vammaisuus ja yhteiskunta -tiimi
Puh. 029 524 7454
etunimi.sukunimi@thl.fi

Riikka Väyrynen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Vammaisuus ja yhteiskunta -tiimi
Puh. 029 524 7670
etunimi.sukunimi@thl.fi

Anssi Vartiainen, sihteeri

Helsingin kaupungin tietokeskus
Tilasto- ja tietopalvelu
PL 8502, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 159 7441
etunimi.sukunimi@hel.fi

